

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge

Om tværprofessionelt samarbejde i faglig praksis

Theilmann, Birgitte

Publication date:
2020

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Theilmann, B. (2020). *Tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge: Om tværprofessionelt samarbejde i faglig praksis*. Aalborg Universitetsforlag.

General rights

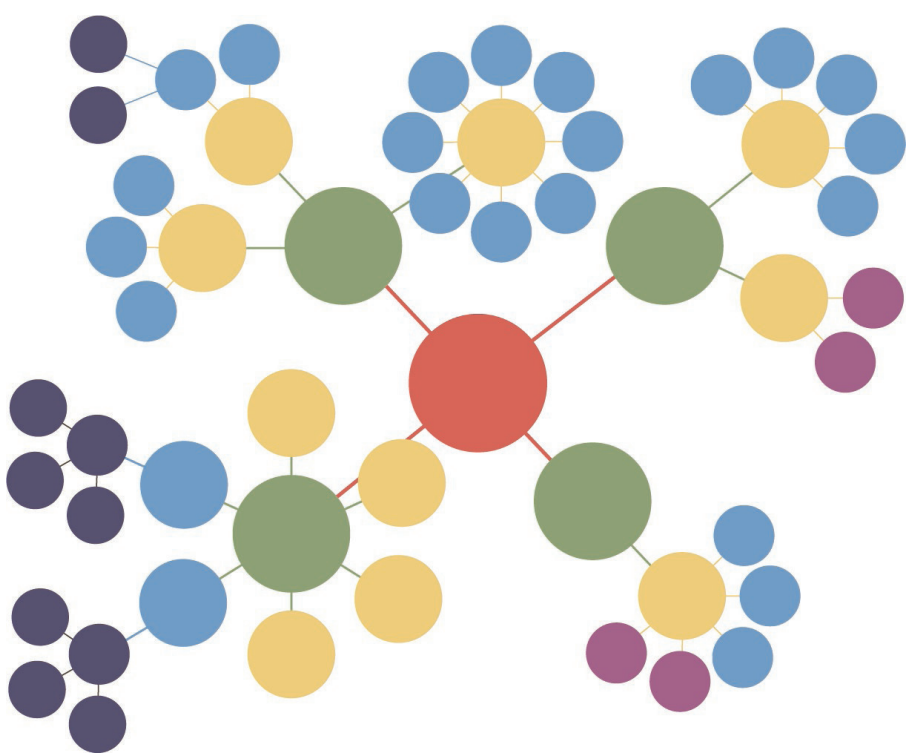
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

TIDLIG INDSATS OG FOREBYGGELSE AF UDSATHED HOS BØRN OG UNGE

OM TVÆRPROFESSIONELT SAMARBEJDE I FAGLIG PRAKSIS.

**AF
BIRGITTE THEILMANN**

PH.D. AFHANDLING 2020

AALBORG UNIVERSITET

Tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge.

Om tværprofessionelt samarbejde i faglig praksis.

Et kvalitativt casestudie af tværprofessionelt samarbejde omkring tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge i en kommunal forvaltning.

Af Birgitte Theilmann

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Ph.d. indleveret: 2. juli 2020

Ph.d. vejleder: Professor Erik Laursen
Institut for Kultur og Læring
Aalborg Universitet

Ph.d. bi-vejledere: Lektor Karin Kildedal
Institut for Sociologi og Socialt arbejde
Aalborg Universitet

Lektor Marie Østergaard Møller
Institut for Politik og Samfund
Aalborg Universitet

Ph.d. bedømmelsesudvalg: Lektor Ninna Meier (formand)
Aalborg Universitet

Professor Björn Blom
Umeå Universitet

Lektor Steen Baagøe Nielsen
Roskilde Universitet

Ph.d. serie: Det Samfundsvidenskabelige Fakultet,
Aalborg Universitet

ISSN (online): 2246-1256

ISBN (online): 978-87-7210-440-9

Udgivet af:
Aalborg Universitetsforlag
Kroghstræde 3
9220 Aalborg Ø
Tlf. 9940 7140
aauf@forlag.aau.dk
forlag.aau.dk

Forside layout og grafik: Mangor Studio

© Copyright: Birgitte Theilmann

Trykt i Danmark af Rosendahls, 2020

Normalsider: 187 sider (å 2.400 anslag inkl. mellemrum).

Forord:

Denne afhandling undersøger tværprofessionelt samarbejde på baggrund af en udviklingsstrategi i en mellemstor kommune i Danmark og har fokus på fagprofessionelle medarbejders samarbejde omkring nøglebegreber tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge. Projektet er blevet til på baggrund af min vejleders og bi-vejleders interesse for organisatoriske læringsperspektiver og udvikling af kvalificeret social faglig praksis, der har ført til – i et samarbejde med den aktuelle kommune og finansieret af Obelfonden - at realiseringen af dette projekt har været en mulighed.

Mit eget bidrag til projektet udspringer af en mangeårig interesse for fagprofessionelle medarbejders udfoldelse af faglig praksis i et tværprofessionelt samarbejde mellem flere forskellige professioner. Jeg har særligt været optaget af *udsatte børn og ungeområdet*, hvor bestemte politiske og faglige målsætninger for praksis i en lang årrække har haft til hensigt at ændre mulighedsbetingelserne for denne målgruppe – uden at det har haft en større gennemslagskraft. Der er stadig alt for mange børn og unge, der har det svært og hvor velfærdssamfundets bestræbelser på at give dem de bedst mulige betingelser for en god opvækst ikke lykkes tilstrækkeligt.

Mit fagligt normative afsæt for undersøgelsen knytter sig dels til mine egne personlige erfaringer fra praksis, hvor jeg igennem mange år har været leder for pædagogisk udvikling på dagtilbudsområdet. I den forbindelse har jeg været med til at søsætte forskelligartede tiltag, der

skulle bidrage til at opspore udsathed, at iværksætte handlingsforløb målrettet det enkelte barn og dets kontekst og ikke mindst at koordinere handlingsforløb mellem forskellige faggrupper.

Fra mit perspektiv er der en tæt forbindelse mellem videnskabelig viden om socialt og pædagogisk arbejde og praksisfeltets viden om socialt og pædagogisk arbejde. Jeg ser det som hinandens forudsætninger; altså at videnskabelig viden om socialt og pædagogisk arbejde bedst lader sig bedrive ud fra en involvering i praksis og at praksis bedst lader sig udvikle ud fra en orientering og inkorporering af viden produceret på et videnskabeligt grundlag. Af samme grund har det empiriske materiale fået vægtig fylde i denne undersøgelse, ligesom undersøgelsen også er designet i en interaktiv ramme af praksisorienteret forskning.

Personligt har gennemførelsen af indeværende forskningsprojekt bundet en sløjfe karrieremæssigt, idet jeg nu er i stand til at tilgå feltet fra et fagprofessionelt perspektiv, fra et ledelsesmæssigt perspektiv og et videnskabeligt perspektiv, hvilket gør mig i stand til at navigere i feltet og tage kritisk stilling til feltets problemstillinger på en fyldig og nuanceret måde. Selvfølgelig er jeg undervejs i projektet blevet udfordret; personligt, fagligt og akademisk. Jeg har undervejs taget valg og fravalg, der metodisk og metodologisk har ført mig på nye veje. Omfanget af det empiriske materiale – og en fortløbende stræben efter at opnå konsistens, tydelighed og sammenhæng i analyserne af materialet – har været en kompleks, men utrolig vigtig proces for mig. Det har været et privilegium for mig at få tid til og mulighed for at dykke så dybt ned i et forskningsemne, der optager mig.

Dette forskningsarbejde har imidlertid ikke kunnet lade sig gøre uden en lang række samarbejdspartneres positive og engagerede medvirken.

Tak til Obel Fonden, som har finansieret projektet. Uden fondens tro på og økonomisk støtte til projektet, havde der ikke været et projekt.

Aalborg kommune skal også have stor tak for at stille sig til rådighed for forskningsprojektet. Tak til Projektgruppen for et positivt samarbejde, engagement, imødekommenhed og ikke mindst værdifulde tilbagemeldinger undervejs i projektet. Tak til medarbejdere og ledere i de to forvaltninger, Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen, der beredvilligt har besvaret spørgeskemaer. Tak til socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker – og deres ledere – for at have stillet op til interviews og delt tanker, holdninger og refleksioner over faglig praksis med mig. Det er klart, at uden informanternes velvillighed og bidrag ville projektet ikke være blevet til det, der nu foreligger i denne afhandling.

Mange skal takkes for støtte, bidrag og opbakning undervejs i arbejdet med undersøgelsen og afhandlingsarbejdet. Min hovedvejleder, Erik Laursen, professor, Institut for Læring og Filosofi, AAU skal takkes for et samarbejde, der rækker ud over den faglige, inspirerende, indsigtfulde og udfordrende sparring på afhandlingen. Tak for troen på, at jeg var den rette til forestå min del af projektet. Mine bi-vejledere, Karin Kildedal, lektor, Sociologi og Socialt arbejde, AAU og Marie Østergaard Møller, lektor, Institut for Statskundskab, AAU har hver især bidraget med uundværlig bistand; for Karins vedkommende i projektets opstartsfasen og for Maries vedkommende med analytiske perspektiver på det empiriske

materiale.

Mange andre har været værdifulde samarbejds- og sparringspartnere undervejs i forløbet. Kolleger i forskningsgruppen CISKO, hvor særligt min PhD buddy Mette Bonderup, UC Lillebælt og Randi Riis Michelsen, post. doc. Institut for sociologi og socialt arbejde, AAU har bidraget med særlig interesse i form af gennemlæsninger, faglig sparring, meningsudvekslinger og ikke mindst moralsk support.

Herfra forestår et vigtigt arbejde med at få afhandlingens resultater ud i praksisfeltet, der forhåbentlig kan danne grundlag for inspiration og diskussion blandt forvaltningsledelser og fagprofessionelle medarbejdere, der arbejder med tidlig indsats og forebyggelse i relation til udsatte børn og unge. Afhandlingen peger endvidere i retning af et behov for yderligere forskning i selve faciliteringsprocessen af det tværprofessionelle samarbejde med medarbejderlederne i centrum for et nyt forskningsprojekt.

En sidste, men absolut vigtigste og afgørende betingelse for gennemførelse af mit PhD projekt er min familie, der har supportet mig hele vejen igennem forløbet. I har lagt øre til lange monologer og bidraget med uvurderlige perspektiver af såvel faglig som personlig karakter. Af hjertet tak.

Dansk resume

Titel: Tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge. Om tværprofessionelt samarbejde i faglig praksis.

Afhandlingen er baseret på et empirisk projekt, der undersøger det tværprofessionelle samarbejde mellem fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere (lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere) i en kommunal organisation. Udgangspunktet for det tværprofessionelle samarbejde er en politisk initieret udviklingsstrategi, der har fokus på tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge.

Undersøgelsen er gennemført i en større dansk kommune og involverer såvel den politiske og administrative ledelse i to aktuelle forvaltninger i den pågældende kommune; Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen, som faglige ledere og fagprofessionelle medarbejdere i de to samme forvaltninger. Det er primært de fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere og deres refleksioner over det tværprofessionelle samarbejde, der står centrum for afhandlingen.

Undersøgelsen er en del af et større forskningsprojekt, der undersøger implementeringen af førnævnte udviklingsstrategi, hvor indeværende undersøgelses bidrag skriver sig ind i forskningsfeltet; tværprofessionelt samarbejde. Afhandlingen er designet under rammen af et praksisorienteret forskningsprojekt og repræsenterer derfor en interaktiv sammenhæng med praksisfeltet, der undervejs er orienteret om projektets fund samtidig med, at praksisfeltet har givet tilbagemeldinger til forskningsgruppen – både i forhold til det samlede forskningsprojekt og specifikt på denne afhandlings fund.

Afhandlingen bygger på Layders adaptive approach, der vægter kombinationen af forskellige metoder, der har til formål at indfange den sociale virkeligheds kompleksitet ved at bygge bro mellem aktørperspektiver og strukturelle niveau i relation til det tværprofessionelle samarbejde.

Som følge af den adaptive tilgang bygger afhandlingens design på en metodetriangulering af kvalitative data, som udgøres primært af individuelle og gruppebaserede interviews sekundært af samtaler mellem fagprofessionelle medarbejdere fra to workshops omhandlende tværprofessionelt samarbejde.

Afhandlingen er artikelbaseret og består af fire artikler, der hver især bidrager med forskellige perspektiver på tværprofessionelt samarbejde.

Artikel 1: *Constructions of Vulnerability among Welfare Professionals: Between the Already Detected and the Political Emphasis on Early Intervention* omhandler genstandsfeltet for det tværprofessionelle samarbejde, børn og unge i udsatte positioner. Artiklen undersøger hvordan de fire grupper af fagprofessionelle identificerer og kategoriserer udsathed med henblik på tidlig indsats og forebyggelse. Artikel 2: *Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere* undersøger Indsatstrappen, der fungerer som en overlægges for udviklingsstrategien, og er tænkt som et organisatorisk greb til at fremme fælles sprog, fælles metoder og fælles begrebsforståelse i det tværprofessionelle samarbejde imellem de fagprofessionelle medarbejdere. Artikel 3: *Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods: a challenge to welfare professionals* undersøger det tværprofessionelle samarbejdes

mulighedsbetingelser fra et professionsteoretisk perspektiv. Artikel 4: *Implicit og eksplicit viden i tværprofessionelt samarbejde. Om velfærdsprofessionelles operationalisering af tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem faglige vidensperspektiver* undersøger eksplicite og implicite vidensformer, som de fagprofessionelle medarbejdere trækker på i relation til tidlig indsats og forebyggelse af udsathed og som udgangspunkt for det tværprofessionelle samarbejde.

De forskellige perspektiver sammenbindes ved hjælp af kappen, der udgør afhandlingens metodiske og metodologiske baggrund, analysestrategi og afsluttes med afhandlingens konklusioner og bidrag til forskningsfeltet tværprofessionelt samarbejde. Afhandlingens hovedkonklusioner bidrager med nye perspektiver på medarbejdernes konstruktioner af udsathed, der både reflekterer forhold, der knytter sig til barnet og til barnets familiære kontekst – den institutionelle kontekst anskues som en arena for opsporing af udsathed, men ikke som udsathedsskabende i sig selv. Endvidere medfører de forskellige grupper af fagprofessionelle medarbejdernes identifikationer og kategoriseringer af udsathed til forskelligartede vurderinger af graden af barnets udsathed, hvilket resulterer i, at tegn og indikatorer, der for en faggruppe er bekymrende af en anden faggruppe betragtes som normale eller uproblematiske. Dette komplicerer det tværprofessionelle samarbejde, idet der ikke er konsensus om, hvilke typer af bekymringer, der skal lede til interventioner. Her er indsatsstrappen tænkt som en koordineringsteknologi, der samtidig skal sikre fælles sprog, fælles metode og fælles begrebsforståelse i det tværprofessionelle samarbejde. På baggrund af de organisatoriske (og professionsfaglige) oversættelser af

indsatstrappen bliver indsatsstrappen i højere grad af medarbejderne betragtet som en teknologi, der skal flytte specialiserede indsatser over i almenområdet og ikke som en teknologi, der understøtter koordineringen af det tværprofessionelle samarbejde. Netop den manglende koordinering – og facilitering af det tværprofessionelle samarbejde får også betydning for måden, der samarbejdes på imellem de fire valgte fagprofessioner. Særligt tidsbegrebet får en særlig betydning for, hvordan den faglige opgave udmøntes, lige som også narrativer og professionelle hierarkier i organisationen er nogle af implikationerne, der komplicerer det tværprofessionelle samarbejde. Ud over den koordinerende dimension i det tværprofessionelle samarbejde ligger der også en faglig vidensdimension, der skal kvalificere det tværprofessionelle beslutningsgrundlag og tilføre ny fælles viden i organisationen. Denne viden består af både ekslicite og implicite vidensformer. Teknologier (særligt indsatsstrappen) er eksplicite i deres udtryk og er derfor tilsyneladende velegnede i en tværprofessionel praksis – hvis de vel at mærke anvendes på problemstillinger, som de er sat i verden for at kunne løse. Som allerede nævnt oplever de fire grupper af fagprofessionelle problemer med at få teknologierne – særligt indsatsstrappen – til at give mening – både i en faglig sammenhæng i relation til tidlig indsats og forebyggelse af udsathed og i det tværprofessionelle samarbejde. Mange medarbejdere trækker i stedet for – og som et supplement til teknologierne – på mere implicite vidensformer som mavefornemmelser, intuition og erfaringer. Vidensformer, der er svære at omsætte i en tværprofessionel praksis.

English Summary

Title: Early intervention and prevention of vulnerability related to children and young people. About interdisciplinary cooperation in a professional practice.

This dissertation is based on an empirical project aiming to examine interdisciplinary cooperation between four groups of professional employees (teachers, day care workers, health care workers and social workers) in a public organization. The starting point for the interdisciplinary cooperation is a political initiated developmental strategy focusing on early intervention and prevention of vulnerability related to children and young people.

The study has been conducted in a larger Danish municipality and involves the political and administrative management in two current administrations in the municipality in question; The Family and Employment administration and the School administration, as well as professional managers and professional employees in the same two administrations. Primarily, the four groups of professional employees are at the center of the thesis.

The study is a part of a bigger research project following the implementation of the beforementioned developmental strategy. The contribution of this thesis enrolls in the research field of interdisciplinary cooperation. The dissertation is designed as a practice oriented research project and represents an interactive link to the practice field. The practice field is during the study oriented about findings while the practice field has provided feed back to the research group – both in relation to the

overall research project and specifically also this thesis.

The dissertation is based on Layders adaptive approach, which emphasizes the combination of different methods aiming to capture the complexity of social reality by bridging actor perspectives and structural levels in relation to interdisciplinary cooperation.

As a consequence of the adaptive approach the research design is carried out as a triangulation of qualitative data, primarily individual and group based interviews, secondarily by conversations between professional employees from two workshops about interdisciplinary cooperation.

The dissertation is article based and consists of four articles, each representing different angles on interdisciplinary cooperation. Article 1: *Constructions of Vulnerability among Welfare Professionals: Between the Already Detected and the Political Emphasis on Early Intervention* deals with the subject field of interdisciplinary cooperation; children and young people in vulnerable positions. The article examines how four groups of professional employees identify and categorize vulnerability in order to handle early intervention and prevention. Article 2: *Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere* examines Indsatstrappen (Steps of interventions), that works as an overlay for the strategy. Indsatstrappen is considered an organizational tool to promote *common language, common methods and common key concepts* in interdisciplinary cooperation between the professional employees. Article 3: *Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods: a challenge to welfare professionals* examines the conditions of interdisciplinary cooperation

from a professional perspectives. Article 4: *Implicit og eksplicit viden i tværprofessionelt samarbejde. Om velfærdsprofessionelles operationalisering af tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem faglige vidensperspektiver* examines how professional employees draw on explicit and implicit kinds of knowledge linking early intervention and prevention to interdisciplinary cooperation.

The different perspectives are connected by the means of a framework, which constitutes the methodological background of the dissertation as well as the analytical strategy and the contribution to the research field interdisciplinary cooperation in general. The main conclusions contribute with new perspectives on constructions of professional employees understanding of vulnerability. Both indicators attached to the child and to the familial context of the child is mentioned. The institutional context is considered an arena for detecting vulnerability rather than an arena for producing vulnerability. Furthermore the different identifications and categorizations of vulnerability among professional groups of employees lead to different discretions according to the vulnerability of the child. As a result symptoms and indicators leading to worries for one professional group is by another professional group considered normal or unproblematic. This complicates the interdisciplinary cooperation, as there is not consensus on, which kind of worries give rise to interventions.

This is where Steps of interventions is meant to be an coordination technology, which simultaneously must ensure common language, common methods and common key concepts in the interdisciplinary cooperation. Because of the organizational (and professional) translations of Steps of Interventions, Steps of Interventions is considered a

technology aiming to move specialized interventions to the general area – and not as a technology supporting the coordination of interdisciplinary cooperation.

Exactly the lack of coordination – and facilitation of the interdisciplinary cooperation – has an impact on the way the work together among the four groups of professionals. Especially time perspectives become important, when pursuing the professional task as well as also narratives and professional hierarchies in the organization are some of the implications, complicating the interdisciplinary cooperation. In addition to the coordinating dimension in the interdisciplinary cooperation, there is also a professional knowledge dimension aiming to qualify the interdisciplinary decision making and add new common knowledge in the organization. This knowledge consists of both explicit and implicit forms of knowledge. Technologies (especially Steps of interventions) are explicit in their terms and are therefore apparently well-suited in an interdisciplinary practice – if they are used on issues, they are meant to solve. As mentioned before the four groups of professional employees experience problems to make the technologies make sense – especially the *indsatstrappe* – both in a professional context related to early intervention and prevention of vulnerability and in the interdisciplinary cooperation. Instead of and as a supplement to the technologies, many employees draw on implicit forms of knowledge like gut feelings, intuition and earlier experiences. Knowledge forms that are hard to translate into an interdisciplinary practice.

Indholdsfortegnelse

Forord:.....	3
Dansk resume.....	7
English Summary.....	11
Indholdsfortegnelse.....	15
1. Optakt.....	17
1.1 Tidlig indsats.....	18
1.2 Forebyggelse.....	19
1.3 Inklusion.....	21
1.4 Praksisperspektiver på tværprofessionelt samarbejde.....	23
1.5 Fagprofessioner/fagprofessionelle medarbejdere.....	23
2. Introduktion til problemfeltet: tværprofessionelt samarbejde.....	26
2.1 Flertydighed i forståelse af problemfeltet.....	27
2.2 Fra akademisk diskurs til politisk dagsorden.....	28
2.3 Tværprofessionalitet i relation til udsatte børn og unge.....	29
2.4 Indvendinger mod tværprofessionalitet.....	30
2.5 Monofaglighed og tværprofessionalitet.....	32
2.6 Organisatoriske rammer for det tværprofessionelle samarbejde ...	34
2.7 New Public Management (NPM) som afsæt for tværprofessionelt samarbejde.....	35
2.8 Afhandlingens forskningsfelt.....	38
3. Formål og forskningsspørgsmål.....	39
3.1 Afhandlingens initierende spørgsmål.....	40
3.2 Afhandlingens fokuserede spørgsmål.....	41
4. Afhandlingens opbygning.....	44
5. Videnskabsteoretisk udgangspunkt.....	45
5.1 Ontologiske antagelser.....	46
5.2 Epistemologiske antagelser.....	47
5.3 Et socialkonstruktivistisk udgangspunkt.....	49
5.4 Refleksioner over afhandlingens socialkonstruktivistiske position	53
6. Undersøgelsens design.....	55
7. Casestudie.....	56
7.1 Den aktuelle case.....	56
7.1.1 Aalborgprojektet.....	56
7.1.2. Udviklingsstrategien.....	58
7.1.3 Aalborgprojektet – det samlede forskningsprojekt.....	61
7.1.4 Afhandlingens bidrag til det samlede forskningsprojekt.....	62
7.2 Bag om casestudiet.....	63
7.3 Case udvælgelse.....	65
7.4 Type af casestudie.....	68

7.5 Centrale begreber knyttet til den aktuelle case	68
8. Praksisorienteret forskning som metodisk ramme	72
9. Metodetriangulering.....	76
9.1 Individuelle interviews.....	77
9.2 Gruppe interviews på baggrund af case	78
9.3 Data.....	80
9.4 Proces for dataindsamling.....	82
9.4.1 Udvalgelse af informanter.....	82
9.4.2 Kodningsprocessen	84
10. Analysestrategi: Layders adaptive approach	85
10.1 Struktur og aktørniveauer	86
10.2 Proof og power quotes	89
10.3 Overvejelser over teorivalg.....	89
10.4 Afhandlingens orienterende begreber	90
11. Analytiske niveauer i afhandlingen	100
12. Ethiske overvejelser	103
12. Refleksioner over afhandlingens position i tilknytning til det samlede forskningsprojekt	106
13. Introduktion til del 3	109
13.1 Diskussion af afhandlingens fund i relation til nøgletemaer i udviklingsstrategien	110
13.1.1 Identifikation af de udsatte børn og unge	110
13.1.2 Indsatstrappen som overlægger for strategien	118
13.1.3 Det tværprofessionelle samarbejde	122
13.1.4 Vidensformer i organisationen.....	130
14. Undersøgelsens bidrag til forskningsfeltet.....	139
15. Erkendelsesprocesser i relation til undersøgelsens vidensgrundlag og resultaterne (validering)	147
Litteraturliste.....	150

1. Optakt

Organisationer er systemer af koordineret handling mellem grupper og individer. Arbejdsdeling og koordination af specifikke arbejdsopgaver er derfor centrale elementer i en organisation (Balle, 2006). Samtidig er organisationer kendetegnet ved at udgøre relativt stabile relationer mellem forskellige positioner og roller og i organisationen (Simon, 1976). Positioner og roller, der i stigende grad i den offentlige forvaltning i velfærdsstaten er blevet specialiserede, og som kommer til udtryk igennem specialiserede arbejdsdelinger mellem forskellige faggrupper. Inden for det sociale område med udsatte børn og unge i centrum varetager lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere således specifikke arbejdsfunktioner, der knytter sig til deres respektive professioner og arbejdsopgaver. Organiseringen af de specifikke arbejdsopgaver foregår i specialiserede arbejdsdelinger i forskellige sektorer - ofte kaldet siloer. Specialiseringen af både arbejdsopgaver, funktioner og viden, der knytter sig til specialiseringen medfører kvalificeret håndtering og løsning af arbejdsopgaver, men har samtidig også en pris, idet organisationerne oplever et behov for at kunne løse opgaver på tværs. Dette fører til, at offentlige forvaltninger kalder på tværprofessionelt samarbejde, hvor opgaveløsningen går på tværs af sektorer og professioner. Inden for det sociale område er det særligt tidlig indsats, forebyggelse og inklusion, som sektorerne og professionerne skal samarbejde om. Det tværsektorielle samarbejde pågår imellem socialrådgiverne i myndighedsområdet og lærere, pædagoger og sundhedsplejersker i almenområdet. Det tværprofessionelle samarbejde går på tværs af alle professioner.

Nøglebegreberne tidlig indsats, forebyggelse og inklusion er centrale begreber i henhold til, hvad det tværprofessionelle samarbejde drejer sig om. Begreberne bruges ikke entydigt og er konnoteret med betydninger, der fletter sig ind i hinanden.

1.1 Tidlig indsats

Ifølge Socialstyrelsen, der agerer udviklings- og rådgivningsvirksomhed inden for det sociale område i Danmark, handler tidlig indsats om, at der sættes ind så tidligt som muligt over for børn og unge, som er i mistrivsel, idet det har store konsekvenser for børn og unge i udsatte positioner, hvis ikke der reageres i tide i forhold til deres begyndende problemstillinger. Tidlige indsatser rettes mod derfor børn og unge, der enten er i risiko for at udvikle problemer eller børn og unge (0-18 år), der allerede udviser risikoadfærd (Socialstyrelsen, 2019).

Tidlige indsatser rummer således en mangfoldighed af indsatser, der iværksættes af forskellige fagprofessionelle medarbejdere i et tværprofessionelt samarbejde for at fremme trivsel samt forebygge, at problemer skader børns og unges udvikling. Tidlig indsats handler således også om underretningspligt og tværprofessionelt samarbejde, hvor forskellige fagprofessionelle grupper, der har med børn og unge at gøre i hverdagen må opfange tegn og indikatorer på mistrivsel, og på baggrund heraf initiere til tværprofessionel handling.

Identifikation af tegn og indikatorer på mistrivsel, der kan føre til udsathed er en udfordring, som fagprofessionelle medarbejdere uanset baggrund står overfor, da det ikke er entydigt, hvornår et barn kan identificeres som værende i en udsat position. I tilknytning til tidlig

indsats optræder derfor opsporing, som et afledt nøglebegreb for tidlig indsats. Opsporing er en forudsætning for at kunne iværksætte konkrete initiativer og indsatser rettet mod børn og unge i begyndende mistrivsel.

Tidlige indsatser har forebyggelse som primært mål, men indsatserne kan variere afhængigt af om der er tale om primær, sekundær eller tertiær forebyggelse (Tønnesen et al., 2005).

1.2 Forebyggelse

Forebyggelse handler ifølge Socialstyrelsen kort og godt om, at sociale problemer forhindres – eller i det mindste at hindre, at de udvikler sig. Primær forebyggelse defineres i en rapport fra Sundhedsstyrelsen i 2005 som forebyggelsen, der er målrettet at forhindre, at problemer opstår (Tønnesen et al., 2005). Primær forebyggelse skal derfor ske så tidligt, at man kan hindre potentielle problemer i at udvikle sig. Målgruppen for primær forebyggelse er målrettet alle borgere og foregår blandt andet i almenområdets institutioner; skoler og dagtilbud (Socialstyrelsen, 2019). Sekundær forebyggelse defineres i samme rapport som forebyggelse, hvis formål er at opspore og begrænse et problem tidligst muligt, når problemet er identificeret. Målgruppen for sekundær forebyggelse er børn og unge, der allerede er i en position, hvortil der er knyttet en række risikofaktorer. Risikofaktorer er en fællesbetegnelse for forhold, der øger risikoen for at et barn eller en ung udvikler problemer. Ifølge Kvello kan risikofaktorer udgøres af genetiske, biologiske, mentale, miljømæssige og sociale forhold (Kvello, 2013). Målgruppen for sekundær forebyggelse er børn og unge, der allerede er forbundet med risikofaktorer. Sekundær forebyggelse er målrettet børn og unge primært i almenområdets

institutioner ud fra den tanke, at man kan opspore problemerne og sætte tidligt ind for at mindske omfanget af problemerne. Tertiær forebyggelse defineres som forebyggelse, hvis mål er at hindre tilbagefald, udvikling eller forværring af et problem. Tertiær forebyggelse er målrettet børn og unge i udsatte positioner, hvor der allerede er identificeret en række problemstillinger. Den tertiære forebyggelse sker primært igennem kommunale foranstaltninger via det specialiserede område; myndighedsområdet (Socialstyrelsen, 2019).

Definitionerne af de forskellige former for forebyggelse har sin oprindelse fra sundhedsområdet, hvor forebyggelsesbegrebet kobles til henholdsvis sundhedsfremmende indsatser og forebyggelse af sygdom. Oversat til det sociale område kan grænserne mellem primær, sekundær og tertiær forebyggelse dog fremstå mere flydende med den konsekvens, at nogle indsatser vil rumme både den primære, den sekundære og den tertiære forebyggelse. Dette hænger sammen med, at det i socialt arbejde kan være svært at definere, hvornår en indsats primært har et forebyggende sigte og hvornår den er behandlende (Tønnesen et al., 2005).

Forebyggelse optræder således i tæt sammenhæng med tidlig indsats, hvor offentlige forvaltningers udmøntning af opgaven med tidlig indsats og forebyggelse involverer både almenområdets institutioner, primært skole, dagtilbud og sundhedspleje og det specialiserede område, hvor myndighedsarbejdet pågår. Det er samtidig den flydende sammenhæng mellem primær, sekundær og tertiær forebyggelse, der nødvendiggør et tværprofessionelt samarbejde.

1.3 Inklusion

Inklusion er det bærende princip i Salamanca-erklæringen, som Danmark og 91 andre FN-lande tiltrådte i 1994. Salamanca-erklæringen forpligter landene til at efterleve principperne i den og fokuserer således på inklusion både i skoler og i dagtilbud (Unesco Salamanca Statement, 1994). FN-konventionen for mennesker med handicap, som Danmark har tiltrådt den 13. juli 2009 forpligter ligeledes til at sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer (Convention on the Rights of Persons with Disabilities, 2009).

På skoleområdet kommer lovgivningen til udtryk på den måde, at det er et fælles ansvar at udvikle bæredygtige rammer for elevernes sociale og faglige deltagelse. Etableringen af inkluderende fællesskaber er en proces, der trækker på både ledelsesmæssige, samt special- og almenpædagogiske ressourcer (Folkeskoleloven, 2016). Inklusion omfatter (mindst) to forskellige forståelsesmæssige perspektiver; et kvantitativt perspektiv og et kvalitativt perspektiv. Det kvantitative forståelsesperspektiv handler grundlæggende om at udvide det almene skolesystems målgruppe, således at elever, der tidligere har fået specialpædagogiske indsatser i specialskoler, specialklasser eller specialpædagogiske foranstaltninger flyttes ind i det almene skolesystem ud fra argumentationen om at udsatte børn og unge på denne måde får en bedre barndom og ungdom. Denne bevægelse fra det specialiserede til det almene er samtidig udtryk for en besparelses-tankegang, hvor dyre specialpædagogiske foranstaltninger udfases til fordel for integrationen i almenområdet. Det kvalitative forståelsesperspektiv handler om, at skolen er inkluderende, når eleverne oplever at være inkluderede. Inklusionens succes er altså afhængig

elevernes opfattelse af at være inkluderede, og spørgsmålet om inklusion kan derfor ikke blot løses ved at bringe elever med specialiserede behov ind i almenområdet – eller ved at bevare dem i den almene skole. Uanset, hvilket forståelsesmæssigt perspektiv, man bekender sig til, handler inklusion om *nogen*, og om, hvor disse *nogen* skal opholde sig (Alenkaer, 2010)

På dagtilbudsområdet handler inklusion om at finde en balance mellem det almene og det specifikke. Arbejdet med inklusion indebærer en særlig tilgang, som kan beskrives i fire punkter: 1) Inklusion er for alle børn og handler om at tage højde for børns forskellige behov og ressourcer 2) Inklusion sætter fokus på konteksten, hvilket handler om et vedvarende fokus på sociale fællesskaber og læringsmiljøer, som alle børn sikres adgang til 3) Inklusion kombinerer de særlige og forebyggende indsatser, hvilket fordrer, at pædagogerne skal identificere problemer og handle på dem 4) Læring fremmer inklusion og indebærer en tænkning om, at når børn tilegner sig kompetencer (eksempelvis sproglige og relationelle) får de nye muligheder for at deltage og lære i fællesskaber (Dagtilbudsloven, 2007).

Inklusion beskrives i lovgivningen på både skole- og dagtilbudsområdet, som et forhold, der skal løses lokalt, altså i den enkelte skole eller i det enkelte dagtilbud. Alligevel udgør inklusion et arbejdsfelt, som er genstand for en tværprofessionel praksis, idet de kontekstuelle muligheder for at kunne gennemføre tilrettelæggelsen af inkluderende indsatser i almenområdet, ofte indebærer et samarbejde mellem flere fagprofessioner.

1.4 Praksisperspektiver på tværprofessionelt samarbejde

At undersøge tværprofessionelt samarbejde i en offentlig forvaltning indebærer refleksioner over, hvilket praksisperspektiv, der er relevant at anlægge på undersøgelsen. Tværprofessionelt samarbejde kan undersøges ud fra organisationens gældende ledelsespraksis, ud fra en styringspraksis og ud fra fagprofessionelle praksisser, der dels influerer, dels bliver influeret af tværprofessionelt samarbejde. Jeg har med denne afhandling en interesse i at sætte de fagprofessionelle praksisser i centrum for undersøgelsen ved at fokusere på fire grupper af fagprofessionelle medarbejderes fortællinger om tværprofessionelt samarbejde, deres oplevelser og erfaringer med tværprofessionelt samarbejde og deres refleksioner om tværprofessionelt samarbejde i en organisatorisk kontekst, hvor en lokal udviklingsstrategi er rammen for det tværprofessionelle samarbejde mellem lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere.

1.5 Fagprofessioner/fagprofessionelle medarbejdere

Som det er beskrevet i ovenstående, er det tværprofessionelle samarbejde kendetegnet ved, at forskellige professioner skal samarbejde om en række opgaver i tilknytning til velfærdssamfundets problemer. Lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere er de fire faggrupper, som står i centrum for denne undersøgelse. I professionssociologien pågår aktuelt mange diskussioner om hvad der kendetegner professionerne, hvilke opgaver de forventes at kunne løse, og hvordan de ved hjælp af deres faglige vidensgrundlag bliver i stand til at løse velfærdssamfundets udfordringer meningsfuldt. En systematisk gennemgang af

professionslitteraturen vil være for omfattende i det perspektiv, at afhandlingens forskningsfelt er tværprofessionelt samarbejde. Alligevel finder jeg det både nødvendigt og relevant at begrunde min position, eftersom de fire nævnte fagprofessioner og forskellene og lighederne mellem dem udgør en vigtig betydning i afhandlingens analyser af tværprofessionelt samarbejde.

De offentlige forvaltninger udgør den organisatoriske ramme for det fagprofessionelle arbejde, og afspejler de faglige opgaver, som medarbejderne forventes at løse i relation til deres arbejdsopgaver og funktioner i organisationen. Dette indbefatter, at professionernes faglige udøvelse af opgaven ikke alene defineres af deres professionsfaglige baggrund, men også af andre aktører, af teknologier, de forventes at anvende og af de institutionelle kontekster, de indgår i. Som følge heraf består deres ekspertise således i både det, de *gør* (deres handlinger) og det, de *er* (deres professionsfaglige baggrund) (Carr, 2010). At deres ekspertise ikke udelukkende gennemføres på baggrund af deres professionsfaglige baggrund, benævnes i nyere forskningslitteratur som organisatorisk professionalismisme (Evetts, 2012, Evetts, 2009).

'Organizational professionalism' er kendetegnet ved at de fagprofessionelle medarbejdere orienterer sig efter organisationens værdier, arbejder mod målopfyldelse af organisationens mål – blandt andet igennem målstyring og ledelseskontrol. Opkomsten af 'organizational professionalism' kan ses som en naturlig følge af New Public Management, hvis styringsform blandt andet har ledt til forandringer i måder at forstå professionerne på sammen med øvrige globale påvirkninger og krav om vidensbaseret af professionsfaglige opgaver (Evetts, 2009, Noordegraaf, 2007, Trappenburg & Noordegraaf,

2018). 'Organizational professionalism' har i vid udstrækning erstattet 'occupational professionalism', som er funderet i de fagprofessionelles egne forståelser og deres fagligt begrundede autonomi (Evetts, 2009). Noordegraaf supplerer Evetts to forståelser; 'organizational professionalism' og 'occupational professionalism' med en tredje professionsforståelse; 'situated professionalism', der handler om *how different modes of occupational and organizational control interact and how professionals find themselves embedded within organizational contexts that limit but do not eliminate professional control* (Noordegraaf, 2007). Situeret professionalisme udgør således de fagprofessionelle medarbejders løbende konstruktioner af professionalisme i samspillet mellem profession og organisation. Alle tre varianter af professionalisme optræder i afhandlingens empiriske materiale blandt de professionsfaglige medarbejdere. Det, der er nok så vigtigt, er hvordan udmøntningen af den fagprofessionelle praksis kommer til udtryk i det tværprofessionelle samarbejde på baggrund af medarbejdernes konstruktioner af deres professionsfaglighed. Her har jeg valgt Abbotts nøglebegreber; jurisdiction og diagnosis, inference og treatment som analytisk ramme for arbejdet med det empiriske materiale til forståelse af, hvad der er på spil i den tværprofessionelle kontekst (Abbott, 1988).

Afhandlingens fagprofessionelle medarbejdere; lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere går under flere samlebetegnelser; semiprofessionelle, halvprofessionelle, velfærdsprofessionelle og fagprofessionelle. Disse betegnelser henviser blandt andet til deres mellemlange videregående uddannelse, der som oftest ikke er tilknyttet universitetet, hvorved de adskiller sig fra lange videregående uddannelser, akademiske uddannelser, der har deres egen fagdisciplin og

vidensgrundlag. Herudover er de kendetegnet ved, at de løser en stor del af velfærdsstatens kerneopgaver (Callewaert, 2005). Aktørerne i afhandlingen omtales med en række forskellige benævnelser; velfærdsprofessionelle, fagprofessionelle, frontmedarbejdere eller blot medarbejdere, og når det er væsentligt for analysens perspektiv benævnes de med deres faglige betegnelse; socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker. De forskellige betegnelser optræder som følge af, at afhandlingen dels afspejler en langstrakt forskningsproces, hvor udgivelser af artikler i forskellige tempi afspejler, hvilke dele af forskningslitteraturen, jeg har været optaget af på givne tidspunkter, og dels et hensyn til den sproglige variation, der gør materialet mere læsevenligt.

2. Introduktion til problemfeltet: tværprofessionelt samarbejde

I såvel en dansk som en international velfærdsstatslig sammenhæng, er der generelt et stigende fokus på tværprofessionelt samarbejde som udgangspunkt for løsning af velfærdsstatens udfordringer med børn og unge i udsatte positioner. Kommunernes Landsforening sætter med rapporten *De udsatte børn og unge – fremtiden er deres* retning for kommunale indsatser i relation til udsatte børn og unge i en dansk sammenhæng. Tværprofessionelt samarbejde fremhæves som et redskab til at sikre udsatte børn og unge adgang til et godt liv. Tværprofessionelt samarbejde – og som følge heraf en implicit forventning om øget viden og fælles sprog, fælles forståelse og fælles begrebsapparat blandt forskellige faggrupper, der arbejder med udsatte børn og unge skal lede til tidligere og forebyggende indsatser, der i sidste ende reducerer antallet og graden af udsathed blandt børn og unge. Tværprofessionelt samarbejde

forventes at tilføre merværdi i opgaveløsning, forstået således, at der ved fokus på tværprofessionelt samarbejde skabes en synergieffekt, hvor summen af de samlede indsatser bidrager til optimering af kvaliteten af indsatserne (De udsatte børn-Fremtiden er deres, 2015).

2.1 Flertydighed i forståelse af problemfeltet

Imidlertid er begrebet tværprofessionelt samarbejde forskningsmæssigt og praktisk et flydende begreb – både i dansk og international litteratur. Mange toneangivende forskere inden for tværprofessionelt samarbejde angiver, at der er manglende konsistens i begrebsanvendelsen (Villumsen, 2015, Villumsen, Lund, Viskum & Jakobsen, 2017, Morthorst, 2014, Lauvås & Lauvås, 2006, Jantsch 1972, Gill & Ling, 1995). I en forskningsmæssig sammenhæng optræder tværprofessionelt samarbejde i mange varianter; i den skandinaviske litteratur som flerfagligt og flerprofessionelt, tværfagligt og tværprofessionelt samarbejde, som interdisciplinært, transdisciplinært, krydsdisciplinært og multidisciplinært samarbejde og som tværsektorielt, intraprofessionelt, tværinstitutionelt og tværministerielt samarbejde og endelig som tværfaglig koordinering, flerfaglig koordinering og som fagintegration. I en international sammenhæng som multidisciplinarity, pluridisciplinarity, crossdisciplinarity, interdisciplinarity og transdisciplinarity (Lauvås & Lauvås, 2006, Morthorst Rasmussen, 2014, Jantsch 1972). Ifølge Jantsch beskriver sidstnævnte fem varianter en taksonomi, hvor multidisciplinarity (som det laveste niveau) er kendetegnet ved, at samarbejdet er skabt og tænkt ud fra eget individuelle perspektiv. Transdisciplinarity i den modsatte ende repræsenterer den ultimative grad af samarbejde med delt vidensintegration, koordination og interesse

(Jantsch, 1972, Rosenfield, 1992). Højholdt har konstrueret en lignende taksonomi – eller differentiering - og med en lignende indholdsdimension i en dansk kontekst med flerfagligt samarbejde som det laveste niveau, hvor forskellige professioner arbejder parallelt eller i forlængelse af hinanden med løsninger af opgaver ud fra egen faglighed, og tværprofessionelt samarbejde som det højeste niveau, som er udtryk for en opgaveløsning, der baserer sig på en fælles begrebs – og normforståelse såvel som på monofaglige elementer, der tænkes sammen til en ny tværgående fagforståelse (Højholdt, 2016). Denne konstruktion genfindes i en norsk kontekst, hvor Willumsen konstruerer taksonmien med udgangspunkt i begreberne flerfaglig, flerprofesjonell og tverprofesjonell samarbeid (Willumsen, 2009).

2.2 Fra akademisk diskurs til politisk dagsorden

Ifølge Jungert har den tværprofessionelle diskurs udviklet sig fra en akademisk diskurs (inden for sundhedssektoren) og til i dag at være en politisk dagsorden, der er begrundet i et ønske om et mere fleksibelt og effektivt arbejdsmarked (Jungert et al., 2013). Den akademiske diskurs har særligt været optaget af sammenhængen mellem natur- og humanvidenskaberne, hvor formålet har været at udfordre egen faglighed i et konstruktivt samarbejde. Udgangspunktet her har været den 'disciplinerede nysgerrighed', som har givet anledning til at krydse faggrænserne (Hacking, 1996). Med udviklingen fra den akademiske diskurs til den politiske dagsorden er der samtidig sket en bevægelse fra professionel tænkning - som tager udgangspunkt i monofaglighed - hen imod tværprofessionel tænkning, hvilket hænger sammen med en ændring af arbejdsmarkedets efterspørgsel af fleksibilitet og generalistkompetence og en

stadig højere grad af politisk erkendelse af nødvendigheden af optimering og effektivisering i forhold til opgaveløsningen, hvilket forudsætter et samarbejde mellem fagpersoner. Hertil kommer, at en naturlig forøgelse af, specificering af og ekspertise i forhold til viden samtidig også indsnævrer fagområderne og påkalder behovet for tværprofessionelt samarbejde (Vollmer, 2013).

Med den politiske dagsorden for tværprofessionelt samarbejde, er der samtidig sket en bevægelse i interessen for tværprofessionelt samarbejde som genstandsfelt, hvor fokus har flyttet sig fra tværprofessionalitet i forskningstilgange til tværprofessionalitet i udøvelsen af faglig praksis (Lauvås & Lauvås, 2006). Dette har imidlertid ikke bidraget til en kompleksitetsreduktion i forståelsen af tværprofessionelt samarbejde.

2.3 Tværprofessionalitet i relation til udsatte børn og unge

Tværprofessionelt samarbejde og genstandsfeltet for samarbejdet er bredt – selv når genstandsfeltet relaterer sig til udsatte børn og unge. I forskningslitteraturen er der tre spor, der er særligt fremtrædende; tværprofessionelt samarbejde som udgangspunkt for at fremme fysik og mental sundhed, hvor sundheds- og sygepleje er i centrum for samarbejdet (Døssing, 2018, Lehn-Christiansen, 2016; tværprofessionelt samarbejde som udgangspunkt for uddannelse, hvor læringsperspektiver står centralt (Gulløv, 2017, Mardahl-Hansen, 2017) og endelig tværprofessionelt samarbejde som udgangspunkt for fremme af trivsel relateret til børn og unge anbragt uden for hjemmet, hvor socialfaglige perspektiver er i centrum for samarbejdet (Schwartz, 2014, Cecilie Kolonda Moesby-Jensen & Schwartz, 2017, Rasmussen, 2017). Selv om der kan identificeres ovenstående tre spor, der alle byder ind til

genstandsfeltet udsatte børn og unge med vigtig viden om tværprofessionelt samarbejde er der imidlertid stadig tale om mange overlappende tematiseringer af eller diskurser om tværprofessionelt samarbejde. Til trods for denne bredde og varians i perspektiver på tværprofessionelt samarbejde i relation til udsatte børn og unge er det imidlertid svært at finde forskningslitteratur om tværprofessionelt samarbejde, der reflekterer alle tre spor og som således både forholder sig til sundheds-, lærings- og socialfaglige perspektiver på tværprofessionelt samarbejde. Ejrnæs har dog i en dansk undersøgelse undersøgt betydningen af personlige værdier og normer for det tværprofessionelle samarbejde med udgangspunkt i fire grupper af fagprofessionelles samarbejde (lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere), der alle arbejder med udsatte børn og unge og konkluderer, at forskelle i de forskellige professionelle miljøer snarere refererer til private holdninger, livsstil og biografi end fagprofessionel baggrund (Ejrnæs, 2004).

2.4 Indvendinger mod tværprofessionalitet

Forskningslitteraturen har ikke på nogen måde været entydigt positiv overfor tværprofessionalitet. Den første indvending retter sig mod, at der skal en stærk professionalitet og disciplinaritet til at kunne bidrage til det tværprofessionelle samarbejde, hvis det skal bevare sin kvalitet. Ian Hacking udtrykker det på følgende måde: *Jeg søger aldrig hjælp hos en 'interdisciplinær' person, men en 'disciplineret'*. Det er altså den disciplinerede nysgerrighed, som hjælper mennesker til at krydse disciplinerne (Hacking, 2013).

En anden fremført kritik af det tværprofessionelle samarbejde udtrykkes af Jungert og drejer sig om, at der på sin vis godt kan tales om et tværprofessionelt samarbejde, men at tale om kompetencer til at arbejde tværprofessionelt er ikke relevant. (Jungert, 2013). Jungerts pointe er, at enten er det tværprofessionelle arbejde slet ikke et særligt felt for vidensgenerering og kompetenceudvikling eller også er det tværprofessionelle samarbejde på vej til at etablere sig som nyt professionsfelt, hvilket ville omforme tværprofessionelt samarbejde til et nyt monoprofessionelt forhold. Jungerts skepsis overfor det tværprofessionelle samarbejde retter sig således mod, at det særlige fokus på tværprofessionelt samarbejde resulterer i en kvalitetsforringelse af den professionelle indsats. Professionalisme kommer ifølge Jungert til udtryk ved, at man udvikler egen professionalitet og ikke i at man går på kompromis med egen faglighed og professionsforståelse i det tværprofessionelle samarbejde (Jungert, 2013).

Et tredje forhold i forskningslitteraturen drejer sig om, hvorvidt det reelt altid giver mening at iværksætte tværprofessionelt samarbejde. Når kravet om tværprofessionelt samarbejde formuleres som en politisk dagsorden, er der ikke taget hensyn til behovet for at samarbejdet kan variere, lige som der eller ikke er taget hensyn til at et tvunget samarbejde med manglende motivation fra de implicerede professioner vil være kontraproduktivt (Zeitler, 2016).

At forstå tværprofessionalitet i et dialektisk forhold med professionalitet synes derfor uomgængeligt ifølge store dele af forskningslitteraturen (Ejrnæs, 2004, Harrits & Østergaard Møller, 2016, Zeitler, 2016). Zeitler peger på, at tværprofessionalitet særligt omfatter to perspektiver, der er nødvendige at reflektere 1) forholdet mellem monofaglighed og tværprofessionalitet og 2) organisatoriske rammer for det tværprofessionelle samarbejde. Tværprofessionalitet handler altså ikke udelukkende om at styrke fagligheden i forhold til opgaveløsning, men i lige så høj grad om at organisere samarbejdet og de sociale processer, der muliggør samarbejdet (Zeitler, 2016).

2.5 Monofaglighed og tværprofessionalitet

Forskning i tværprofessionel praksis har sat fokus på en række væsentlige problemstillinger. Først og fremmest har det været nødvendigt at afklare formålet med tværprofessionel praksis. Her har en gennemgående forståelse været, at tværprofessionelt samarbejde ville være i stand til at ændre holdninger og opfattelser ved at udfordre fordomme og negative stereotyper (Barr et al., 1999). Et tværprofessionelt samarbejde må således være særligt opmærksomt på anvendelsen af stereotyper, altså brugen af kategoriseringer, der kan udgøre en hindring for et tværprofessionelt samarbejde. Omvendt kan det også være en forudsætning for at indgå i et tværprofessionelt samarbejde, at der er foretaget sociale kategoriseringer, der synliggør og skaber gennemsigtighed i forhold til deltagernes fordomme og forforståelser (Tajfel, 1981). Dickinson & Carpenter peger dog på, at der i det tværprofessionelle møde etableres et læringsrum, hvor de implicerede parter lærer af hinanden, hvorved fordomme og negative stereotyper fjernes (Dickinson & Carpenter, 2008).

Dette perspektiv er dog blevet anfægtet for at være utilstrækkeligt (Allport, 1954). At bringe forskellige professioner sammen er ikke tilstrækkeligt til at initiere holdningsændringer. Ifølge Allport er betingelserne for at samarbejdet kan have den ønskede effekt at professionerne har ligeværdig status, at de arbejder på et fælles mål, at de har myndighedernes støtte og at de rent faktisk samarbejder (Allport, 1954). Dette bekræftes af Hewstone og Brown, der på baggrund af litteraturstudier har peget på yderligere en række faktorer; nemlig at professionerne har positive forventninger til hinanden, at deres samarbejde er succesfuldt, at de interesserer sig for hinandens ligheder og forskelligheder og ikke mindst, at professionerne anser hinanden for at være typiske repræsentanter for en profession (Hewstone & Brown, 1986).

Zeitler peger endvidere på, at forsøget på at arbejde tværprofessionelt samtidig synliggør en række barrierer i forhold til selve kernen af den tværprofessionelle konstruktion, og at det bliver tydeligt, at professioner, der hviler på et vidensgrundlag, faglige standarder og et etisk kodeks har udviklet en professionsidentitet, der både er en forudsætning og implicit også en forhindring for professionel udvikling og tværprofessionel opgaveløsning (Zeitler, 2016).

Herudover peger Zeitler på, at tværprofessionalitet ikke kun handler om samarbejdet på tværs af professioner, men i lige så høj grad også om vilkårene for dette samarbejde og om, hvordan samarbejdet kan åbne op for nye muligheder (Zeitler, 2016), hvorfor det tværprofessionelle samarbejde også nødvendigvis må ses i den organisatoriske ramme, som det udspiller sig i.

2.6 Organisatoriske rammer for det tværprofessionelle samarbejde

Tværprofessionelt samarbejde påvirkes både af eksterne samfundsmæssige forhold og af forholdene inden for og imellem organisationer. Ud over at de samarbejdende praktikeres professionsforankring og målsætningen med samarbejdet har fundamental betydning for udfaldet af tværprofessionel praksis har også samfundsmæssige påvirkninger i form af eksempelvis lovgivning vedrørende tavshedspligt stor betydning. Hertil kommer krav, ønsker og interesser angående det tværprofessionelle samarbejde, som det fremsættes af borgere, politikere og andre interessenter, der måtte have en interesse i, hvordan en bestemt opgave skal løses. Endelig er også organisationens ressourcer, struktur, kultur og processer afgørende for udfaldet af det tværprofessionelle samarbejde i opgaveløsning. Deltagerne i tværprofessionelt samarbejde kan være underlagt forskellige regelsæt, lovgivninger og være præget af forskellige organisationskulturer, hvilket kan udfordre samarbejdet i praksis (Ejrnæs, 2017). Eksempelvis kan samarbejdet – både direkte og indirekte – være juridisk reguleret af lovgivning, fx Sundhedsloven § 123, Serviceloven §153, Folkeskoleloven og Dagtilbudsloven (Ejrnæs, 2017), ligesom tværprofessionelt samarbejde også er reguleret organisatorisk forstået således, at det er styret og reguleret af ressourcer, strukturer, kultur og processer i organisationen (Bakka & Fivelsdal, 2019). Såvel økonomiske ressourcer som faglige ressourcer er vigtige for organiseringen af det tværprofessionelle samarbejde. Økonomien er afgørende for, hvor meget tid forskellige faggrupper reelt kan bruge på at arbejde sammen og faglige ressourcer, der udgøres af medarbejdernes viden og kompetencer, er ligeledes fundamentalt vigtige i samarbejdet. Endelig er hierarkiforståelse og

kompetencefordeling betydningsfuldt for, hvad der skal besluttes og hvilke informationer, der skal lede beslutningsgrundlaget, og endelig, hvilke vurderinger, der i sidste ende skal munde ud i handlinger (Ejrnæs, 2004, Gustafsson & Seeman, 2016, Bakka & Fivelsdal, 2019). Hertil kommer yderligere det forhold, at nogle former for tværprofessionelt samarbejde kompliceres ved, at samarbejdet kan være forankret i forskellige forvaltninger på tværs af organisationen.

2.7 New Public Management (NPM) som afsæt for tværprofessionelt samarbejde

Såvel i Danmark som i den øvrige vestlige verden har NPM sat sit aftryk siden 1980'erne og præget moderniseringen af den offentlige sektor. NPM er samlet set en række reformtiltag og ændringer, der understøtter organisatoriske forandringer i traditionelle bureaukratier (Bo, Guldager, Zeeberg, Ebsen & Schultz Jørgensen, 2015, Zeeberg, 2017). Oprindeligt har NPM været kendetegnet ved to overordnede tendenser; nemlig for det første i form af administrative reformer i forhold til decentralisering af ledelsesansvar, målstyring og output- resultatkontrol og for det andet i form af opsplitning af den offentlige sektor til mindre enheder, udlicitering, privatisering og markedsgørelse i det hele taget. Formålet var øget effektivitet og bedre kvalitet i opgaveløsning (Zeeberg, 2017). Ifølge Frederiksen (2016) er professionernes autonomi blevet sat under pres igennem flere runder af modernisering i den offentlige sektor. Markedslogikken og detailstyring af praksis resulterer i en underminering af den professionelle styring på den måde, at økonomi og resultatkontrol sættes i centrum, og de professionelles fagligt begrundede bestræbelser på udøvelse af fagprofessionel praksis med borgeren i centrum presses til

fordel for markedslogikken (Frederiksen, 2016). De fagprofessionelle idealer om professionsstyring og moral hænger derfor ikke sammen med NPM logikkens optimerings- effektiviserings- og resultatstyrings rationale, hvilket sætter professionernes kernefaglighed og autonomi under pres. At se tværprofessionelt samarbejde funderet i og som direkte afledt af NPM tænkning er ifølge Gulløv en politisk styring af en praksis, der har været præget af samarbejdsproblemer som følge af stærke og ufleksible professioners dagsordener med uafhængige og selvrådende ansvarsområder. Denne styring flytter fokus fra det professionsorienterede til et specifikt systemudpeget problemfelt (eksempelvis implementering af specifikke metoder og teknologier til opgaveløsning) og indebærer på en og samme tid en paradoksalt, hvor metoderne/teknologierne på den ene side har til formål at gøre det tværprofessionelle samarbejde mere gennemsigtigt og effektivt samtidig med, at anvendelsen af metoderne/teknologierne fører til en forenkling og endda en forsimpning af opgaveløsningen og den kompleksitet, der ligger i den tværprofessionelle opgave. Det tværprofessionelle samarbejde bliver således en politisk konstruktion til at bygge bro mellem velfærdsstatens forskellige myndigheder og institutioner uden at gennemføre radikale ændringer i velfærdssystemet (Gulløv, 2017). Udviklingen fra professionsbaseret råderet og definitionsmagt til central forvaltning af ressourcer og opgaver i en tværprofessionel kontekst indebærer, at de professionelles egen etik og vidensgrundlag må afbøjes i mødet med andre professioner. Den tværprofessionelle aktør må derfor hente legitimitet andre steder end i selve professionsfællesskabet, hvilket gør professionen mere sensibel og sårbar og mere afhængig af myndighedernes definitioner på henholdsvis problemfelt og

løsningsforslag (Gulløv, 2017). Dette rejser et helt nyt spørgsmål om professionernes rolle, identitet og funktion i et tværprofessionelt samarbejde, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt professionernes grundlag og professionelle skel er i gang med at blive udvisket?

I et nyere historisk perspektiv står det således klart, at der er sket en forrykkelse af forholdet mellem organisation og profession, hvor organisationen over tid er blevet fortsat stærkere og professionen i tilsvarende grad er blevet svagere, hvilket ses ved, at den klassiske autonomi hos professionerne i større grad er berøvet til fordel for en vidensbaseret af specifikke arbejdsfunktioner (Gulløv, 2017). Dette efterlader feltet i en noget mudret tilstand, hvor professionerne på den ene side ikke har sluppet tanken om autonomi, hvilket blandt andet kommer til udtryk ved, at der stadig eksisterer forskellige professioner med forskellige opgaveporteføljer og funktioner. På den anden side rammes professionerne i stadig større udstrækning af begrænsninger på metodefrihed, der erstattes af organisationsopskrifter og lovgrundlag. Dette kommer blandt andet til udtryk igennem Socialstyrelsen som medudvikler af diverse effektiviseringsteknologier, fx De utrolige år (DUÅ), Positiv Adfærd i Læring og Samspil (PALS), Motiverende Interview (MI) og Funktionel Familieterapi (Socialstyrelsen). Hertil kommer investeringsmodeller, hvis formål er at hjælpe kommunerne med at foretage systematiske vurderinger af økonomiske konsekvenser ved sociale indsatser, i DK aktuelt med Socialøkonomisk investeringsmodel (SØM) og i EU med eksempelvis Investesting in Children: Breaking the cycle of Disadvantage, 2013, der indgår i Europe 2020 strategy | (European Commission, 2016, Europe 2020 Strategy, Childonomics, 2018).

2.8 Afhandlingens forskningsfelt

Som det er fremgået af ovenstående litteraturgennemgang, står det således klart, at der er bedrevet meget forskning, der knytter sig til tværprofessionalitet om end der ikke er generet et specifikt vidensfelt inden for tværprofessionelt samarbejde. Tværprofessionelt samarbejde er konnoteret med mange betydninger, der gør, at et systematisk litteraturreview er yderst komplekst at gennemføre. Som følge heraf har jeg valgt at lave en operationalisering af forskningslitteraturen ved hjælp af en snowball metodik (Johnson, 2014) med inspiration fra både Villumsen (2015), Morthorst Rasmussen (2014) og Zeitler (2016) og med udgangspunkt i forskningsmæssige overlap og afgrænsninger. Store dele af forskningslitteraturen om tværprofessionelt samarbejde i relation til udsatte børn og unge kan, som allerede nævnt, inddeles i tre hovedgrupperinger; sundhedsfaglige perspektiver, læringsperspektiver og socialfaglige perspektiver, hvor den institutionelle kontekst varierer, fx hospital eller anbringelsessted, hvilket naturligt skaber forskellige forudsætninger at arbejde ud fra. Imidlertid mangler der forskning om tværprofessionelle perspektiver, der går på tværs af sundhedsfaglige, læringsorienterede og socialfaglige perspektiver, hvilket også indebærer nødvendigheden af et tværsektorielt blik eller organisatorisk bagtæppe, der sætter rammen for eller betinger, hvordan tværprofessionelt samarbejde i praksis kommer til udtryk. Det er således dette felt, som indeværende afhandling skriver sig ind i. Afhandlingen undersøger det tværprofessionelle samarbejdes betingelser med udgangspunkt i en specifik strategi (som beskrives nærmere i et særskilt afsnit) og har således både det tværsektorielle som det tværprofessionelle perspektiv i fokus, forstået således, at det tværsektorielle perspektiv udgør den

organisatoriske ramme for, hvordan tværprofessionelt samarbejde mellem professionerne lader sig udmønte.

At tilgå tværprofessionelt samarbejde i en forskningsmæssig sammenhæng er derfor at betrede et område med stor kompleksitet, da det tværprofessionelle samarbejde både indeholder en indholdsdimension (et genstandsfelt), en vidensdimension (faglighed) og en koordineringsdimension (orkestreringen af samarbejdet), som der vel at mærke ikke er konsensus om konstruktionen af (Morthorst, 2014).

Afhandlingens placerer sig således i et forskningsfelt præget af flertydighed, både i relation til indholds-, videns- og koordineringsdimensioner. Denne afhandlings ambition er at bidrage til det tværprofessionelle forskningsfelt med viden om tværprofessionelt samarbejde i opsporingen af udsathed hos børn og unge med særligt fokus på børn i almenområdet. På den baggrund placerer afhandlingen sig i et felt, der både reflekterer læringsperspektiver (uddannelse), sundhed (fysisk og mental sundhed) og trivsel (socialfaglige aspekter) med afsæt i en kommunal udviklingsstrategi, der udgør den organisatoriske ramme for det tværprofessionelle samarbejde.

3. Formål og forskningsspørgsmål

I forlængelse af de ovenfor beskrevne problemfelter, der knytter sig til tværprofessionelt samarbejde er det afhandlingens formål at afdække, hvordan fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere i en offentlig forvaltning med forankring i forskellige sektorer omsætter en fælles lokal udviklingsstrategi til faglig praksis på området udsatte børn og unge. Ovenstående perspektiver på tværprofessionelt samarbejde – med

forholdet mellem monofaglighed og tværprofessionalitet på den ene side og organisatoriske rammer på den anden side - er således også den kompleksitet som indeværende afhandling skriver sig ind i.

3.1 Afhandlingens initierende spørgsmål

Afhandlingen befinder sig samtidig i et krydsfelt mellem sundheds- lærings- og socialfaglige perspektiver som centrum for tværprofessionelt samarbejde, idet genstandsfeltet omkring udsatte børn og unge i nærværende undersøgelse både retter sig mod et sundhedsperspektiv (trivsel og opsporing af mistriksel, der kan føre til udsathed senere i livet), et læringsperspektiv (børn med udviklings- og indlæringsproblemer af forskellig art, der kan forhindre adgang til studieliv, arbejdsmarked og det gode liv senere i livet) samt et socialfagligt perspektiv (med klassiske problemforståelser af udsathed begrundet i familiebaggrund).

Som følge heraf udledes følgende initierende forskningsspørgsmål:

Hvordan konstrueres tværprofessionel praksis i en velfærdsstatslig kontekst, hvor nøglebegreber i samarbejdet er tidlig indsats og forebyggelse af udsathed?

Hvordan kommer institutionelle logikker og specifikke professionstræk til udtryk i en offentlig forvaltning, og hvordan samler og splitter logikkerne medarbejderne i organisationen? Hvordan forholder de forskellige fagprofessioner (lærere, pædagoger, socialrådgivere og sundhedsplejersker) sig til modsætninger i funktioner og samarbejdskrav?

De initierende spørgsmål er at betragte som prima facie spørgsmål (Thomas, 2016), altså indledende spørgsmål, der fungerer som et udgangspunkt for undersøgelsen. Efterfølgende er spørgsmålene fulgt op af fire fokuserede spørgsmål, der er blevet til som følge af videnshuller i forskningslitteraturen og undersøgelsens genstandsfelt, altså det vidensområde, som afhandlingen naturligt er indskrevet i, som følge af samarbejdet med en specifik kommune i Danmark.

3.2 Afhandlingens fokuserede spørgsmål

Indsigt i litteraturen vedrørende tværprofessionelt samarbejde i offentlige organisationer leder for det første til behovet for en afklaring af indholdsdimensionen, altså genstandsfeltet udsatte børn og unge, der i store dele af forskningslitteraturen refereres til som en bestemt kategori, nemlig børn og unge, der er omfattet af en række risikofaktorer som social ulighed, psykiatriske lidelser, belastende begivenheder, mistrivsel, stress, familiemæssige forhold som, vold, overgreb, misbrug, psykisk sygdom og PTSD ramte (Schultz Jørgensen et al., 1993). Imidlertid peger nyere forskning på, at der er sket en stigning af børn og unge, der ikke nødvendigvis er ramt af de klassiske risikofaktorer, men som primært er ramt af mistrivsel, der kommer til udtryk som stress, depression, angst, selvskadende adfærd og spiseforstyrrelser (Görlich et al., 2019) og som er børn fra almindelige middelklassefamilier. Herved er der fremkommet en stadig voksende gruppe af udsatte børn og unge, der ikke tidligere i samme grad har været i centrum for et tværprofessionelt samarbejde, hvilket resulterer i, at det ikke altid er tydeligt, hvem det er professionerne samarbejder omkring, hvilket leder til nødvendigheden af at undersøge, hvem de fire grupper af fagprofessionelle kategoriserer som de udsatte

børn og unge, hvordan de fagligt vurderer deres udsathed, og som følge heraf, hvilke interventioner de sætter i gang – og med hvilke faggrupper.

Som følge heraf undersøges de forskellige faggruppers konstruktion af udsathed ved hjælp af følgende fokuserede spørgsmål (indholdsdimensionen):

3.2.1 Hvorledes konstrueres udsathed i relation til børn og unge af fagprofessionelle medarbejdere og hvilke implikationer får denne konstruktion for tidlig indsats og forebyggelse af udsathed?

Den velfærdsstatslige kontekst med NPM som baggrund udgør sammen med litteraturen om organisationsopskrifter (Røvik, 2002, 2007, Czarniawska, 2008) og institutionelle logikker (Thornton, Ocasio, & Lounsbury, 2012, Thornton, Ocasio, & Lounsbury, 2015) den analytiske ramme for undersøgelsen af professionelle betingelser for udøvelse af faglig praksis.

Som følge heraf undersøges det tværprofessionelle samarbejde igennem organisatoriske perspektiver ved hjælp af følgende fokuserede spørgsmål (koordineringsdimensionen):

3.2.2 Hvilken ny viden importeres ind i organisationen, og hvorledes sker oversættelsen af den nye viden af henholdsvis organisationen og af de fagprofessionelle medarbejdere i relation til medarbejdernes udmøntning af den faglige og tværprofessionelle opgave i praksis?

Nyere organisatorisk litteratur vedrørende samspillet mellem professioner og organisationer (Muzio & Kirkpatrick, 2011, Muzio et al., 2013, Noordegraaf, 2007, Evetts, 2009) giver sammen med mere klassisk professionsteori (Abbott, 1988) et væsentligt indblik i, hvordan fagprofessionel praksis er i forandring som en konsekvens af foranderlige samfundsdiskurser.

Som følge heraf undersøges det tværprofessionelle samarbejde igennem professionsteoretiske perspektiver ved hjælp af følgende fokuserede spørgsmål (koordineringsdimension):

3.2.3 Hvorledes påvirker de fagprofessionelle medarbejderes forskellige fagligheder, organisatoriske tilknytning og forskellige opgaveporteføljer medarbejdernes mulighed for at samarbejde på tværs om tidlig indsats og forebyggelse? Og hvad er på spil for de enkelte professioner i relation til løsningen af den faglige opgave?

Videnstilførsel til organisationer igennem organisationsopskrifter er således et af velfærdsstatens greb til at løse problemer i relation til børn og unge i udsatte positioner. Organisationsopskrifter er imidlertid kun en blandt mange vidensformer, som medarbejdere trækker på i det tværprofessionelle samarbejde. Med udgangspunkt i en teoretisk diskussion om eksplicite og implicite (tavse) vidensformer (Polanyi, 1967, Nonaka & Takeuchi, 1995, Wackerhausen & Wackerhausen, 1993, og Kolmos 2004) undersøges de fire faggruppers udtalelser om deres videnskonstruktioner i relation til det tværprofessionelle samarbejde og dets genstandsfelt; børn og unge i udsatte positioner. Dette undersøges igennem følgende fokuserede spørgsmål (vidensdimension):

3.2.4 Hvorledes operationaliserer fagprofessionelle medarbejdere udviklingsstrategiens vision om tidlig indsats og forebyggelse i praksis - både gennem anvendelse af teknologier og igennem erfaringsbaseret viden? Hvilke implikationer får denne operationalisering for det tværprofessionelle samarbejde og muligheden for at opnå ny fælles viden i organisationen?

4. Afhandlingens opbygning

I del 1 redegøres for afhandlingens videnskabsteoretiske position, metodiske valg og metodologiske overvejelser i tilknytning hertil, herunder præsenteres også projektets datamateriale. Endvidere præsenteres afhandlingens analysestrategi, og der redegøres for projektets teoretiske rammesætning.

I del 2 præsenteres afhandlingens empiriske bidrag i form af de fire artikler

I del 3 diskuterer jeg artiklernes fund – og dermed afhandlingens – samlede bidrag til forskningsfeltet.

Den samlede litteraturliste for kappen findes bagest i materialet, ligesom interviewguides, case, matricer og øvrige bilag er vedhæftet i appendiks. Referencer tilhørende de enkelte artikler findes efter hver artikel.

Den overordnede ramme for projektet – undersøgelsen af det tværprofessionelle samarbejde under rammesætning af en kommunal udviklingsstrategi – kunne have været undersøgt på mange måder og med

forskellige problemstillinger inden for samme kontekstuelle rammesætning. Imidlertid er det valgte fokus og de valgte tematiseringer ikke udtryk for en vilkårlighed; tværtimod fremstår de valgte perspektiver med deres forskellige fokusområder som et samlet og elaborerende bidrag til forskningsfeltet tværprofessionelt samarbejde og tilfører ny viden om det tværprofessionelle samarbejdes vilkår og mulighedsbetingelser inden for en kommunal organisatorisk kontekst.

5. Videnskabsteoretisk udgangspunkt

Et problemfelt må altid undersøges ud fra et særligt videnskabeligt ståsted (Sonne-Ragans, 2012). I samfundsvidenskabelig forskning eksisterer der en række videnskabsteoretiske retninger med tilhørende forskellige erkendelsesinteresser og forskningsstrategier (Blaikie, 2007, Brinkmann & Tanggaard, 2015, Thomas, 2016). Indeværende afsnit tilstræber at anskueliggøre afhandlingens erkendelsesmæssige grundlag med en præcision af afhandlingens ontologiske og epistemologiske grundantagelser.

Forskningsspørgsmål kan overordnet inddeles i tre kategorier; hvad- og hvilke-spørgsmål, der har en beskrivende karakter og som således er rettet mod at beskrive karakteristika og mønstre i relation til et socialt fænomen; hvorfor- og hvorledes spørgsmål, der søger at forstå eller forklare karakteristika og mønstre og endelig er der hvordan- spørgsmål, der er optaget af interventioner og deres effekt (Blaikie, 2007).

Afhandlingen er med dens initierende og fokuserede spørgsmål rettet mod at besvare henholdsvis hvilke og hvorledes spørgsmål, altså henholdsvis at beskrive, forstå og forklare mønstre og karakteristika. Som følge heraf

er den videnskabelige undersøgelse tilrettelagt, således at der er taget stilling til 1) tilknytning til forskningsparadigme og antagelser, der knytter sig til forståelse af virkeligheden samt refleksioner over, hvordan den kan undersøges, 2) anvendelse af en forskningsstrategi, der bedst muligt besvarer undersøgelsens forskningsspørgsmål og endelig 3) forskerens tilgang til det, der undersøges (Blaikie, 2007). Af hensyn til gennemsigtighed og sammenhæng redegøres i det efterfølgende for afhandlingens sammenhængende videnskabsteoretiske fundament.

Et forskningsparadigme er et udtryk for filosofiske og teoretiske perspektiver på verden – og for denne afhandlings perspektiv – særligt den sociale verden. Forskellige paradigmer har forskelligartede bud på, hvordan den sociale verden kan betragtes, hvordan menneskers liv og socialitet kan forstås, og hvordan der kan generes viden herom, hvorved forskelle mellem forskningsparadigmer kommer til udtryk via ontologiske og epistemologiske antagelser (Blaikie, 2007).

5.1 Ontologiske antagelser

Ontologiske antagelser relaterer sig til den sociale virkeligheds beskaffenhed og er derfor optaget af eksistens. Ontologien adresserer således spørgsmålet: *What is out there to know about?* (Grix, 2002) og specifikt i forhold til socialvidenskaberne - *what is the nature of social reality?* (Blaikie, 2007) altså karakteren af den sociale virkelighed. Der findes flere ontologiske positioner; men overordnet refereres til to hovedpositioner objektivisme og konstruktivisme. Objektivisme er en position, der efterstræber resultater af universel intersubjektiv gyldighed og reflekterer en kausalitetslogik. Objektivismen tager således ikke højde

for forhold som refleksivitet, autonomi og agency, der anses som uomtvistelige i en social virkelighed (Åkerstrøm Andersen et al., 2014) og adskiller derved det sociale fænomen fra aktøren. Denne position er ikke relevant at inddrage i denne afhandlings sammenhæng.

Konstruktivisme derimod er en ontologisk position, der hævder at den sociale virkelighed i form af sociale fænomener og mening løbende konstrueres af sociale aktører, hvilket indebærer, at sociale fænomener og kategorier ikke kun produceres gennem social interaktion, men at de også er i en konstant revisionstilstand (Bryman, 2008). I de senere år er termen konstruktivisme også kommet til at omfatte ideen om, at forskerens egen forståelse af den sociale verden er en konstruktion. Med andre ord præsenterer forskeren således én udgave af den sociale virkelighed og ikke en social virkelighed, der kan anskues som definitiv af alle (Bryman, 2008).

5.2 Epistemologiske antagelser

Epistemologiske antagelser knytter sig til, hvordan den sociale virkelighed kan begribes. Hvor ontologien beskæftiger sig med, hvad der er, eller hvad der eksisterer i den sociale verden er epistemologien optaget af den menneskelige erkendelses natur, altså hvilke former for viden, det er muligt at opnå, kriterier for viden og vurdering af videnskabelig og ikke-videnskabelig viden (Blaikie, 2007). Også indenfor epistemologien findes flere positioner, hvor der særligt refereres til henholdsvis positivismen, interpretivismen og i relation hertil, konstruktivismen. Positivismen er kendetegnet ved universelle lovmæssigheder og et sandhedsbegreb; at der kan og skal genereres objektiv viden, som skabes ved hjælp af kontrollerede metoder, en forskningsmæssig opmærksomhed

på neutralitet og upartiskhed i relation til forskningsgenstanden (Moses & Knutsen, 2012). Forskningsidealet er reliabilitet, generaliserbarhed og repræsentativitet. Afhandlingen har ikke som ambition at skabe én reliabel, repræsentativ og generaliserbar sandhed, hvorfor dens erkendelsesinteresse ikke er positivistisk. Interpretivismen accepterer, at verden er i konstant forandring og at meninger forandrer sig og løbende anfægtes. Interpretivismen agiterer for, at der ikke er en objektiv sandhed, der venter på at blive opdaget, men grundlæggende indebærer interpretivismens position en interesse for mennesker og måden mennesker relaterer sig til hinanden på, hvad de tænker, hvad de er optaget af, og hvordan de former ideer om verden; hvordan verden er konstrueret. En grundantagelse i interpretivismen er forståelse. Menneskers forståelse af verden og omvendt forskerens forståelse af, hvordan mennesker forstår verden (Blaikie, 2007).

Socialkonstruktivismen sætter med sin relativistiske, relationelle og kontekstafhængige vidensopfattelse sandhedsbegrebet ud af spil, idet positionen er kendetegnet ved at viden er forskellig og foranderlig mennesker imellem. Viden skabes i mødet mellem forsker og forskningsgenstand, og forskeren interagerer i og med den sociale virkelighed, hvorved den viden der skabes har form af (re)konstruktion: *The research process constitutes a (re)construction of the social reality in which researchers both interact with the agents researched and actively interpreting continually create images for themselves and for others* (Alvesson & Sköldbberg, 2000). Når afhandlingen har et socialkonstruktivistisk udgangspunkt må de metoder, der udvælges til brug for videnskabelse derfor også afspejle et socialkonstruktivistisk syn på viden og meningsskabelse.

5.3 Et socialkonstruktivistisk udgangspunkt

I afhandlingen undersøger jeg tværprofessionelt samarbejde i relation til tidlig indsats og forebyggelse af udsathed igennem fire fagprofessionelle gruppers perspektiver på det tværprofessionelle samarbejdes organisatoriske og faglige muligheder og betingelser. Jeg undersøger dette gennem fire indholdsmæssige nedslag; 1) genstandsfeltet for det tværprofessionelle samarbejde (børn og unge i udsatte positioner), 2) det tværprofessionelle samarbejdes muligheder og udfordringer forankret i professionel praksis 3) det tværprofessionelle samarbejdes organisatoriske ramme for faglig udøvelse (Indsatstrappen) og 4) vidensgrundlaget, der ligger til grund for det tværprofessionelle samarbejdes udfoldelse. Det tværprofessionelle samarbejde rammesættes under lokale, kommunalt forankrede forhold, som inviterer til og muliggør en særlig tilgang i udfoldelsen af undersøgelsen. Jeg antager hermed, at der genereres lokalt tilknyttet viden om forskellige professioners perspektiver på tværprofessionelt samarbejde, der reflekterer forholdet mellem forskellige professioner og deres tilgange til, forståelser af og viden om tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge.

Det socialkonstruktivistiske blik på viden, som er skitseret ovenfor angår således også afhandlingens forståelse af viden og vidensproduktion inden for afhandlingens forskningsfelt; tværprofessionelt samarbejde. I afhandlingen betragter jeg tværprofessionelt samarbejde, som et felt, der tager afsæt i mange forskellige vidensformer (Kvvello, 2013). Som følge heraf betragter jeg viden som forskellige fortolkninger, der associerer flere og forskellige kollektive konstruktioner af virkeligheden. En grundlæggende konstruktivistisk antagelse er, at det ikke er muligt at

observere verden uden begreber, teori, erfaringer og baggrundsviden. Som en konsekvens heraf findes der ikke teorifrie observationer. Viden konstrueres med udgangspunkt i fortolkninger, metoder og sprog og i en historisk og kulturel kontekst, hvorfor der ikke findes permanente og uforanderlige kriterier for, hvad der kan opfattes som værende sandt. Erkendelse er derfor relativ (Blaikie, 2007).

Socialkonstruktivismen er ikke et samlet og homogent udgangspunkt, idet en socialkonstruktivistisk forståelse kan anskues på vidt forskellige måder med dertilhørende forskellige implikationer. Ifølge Wenneberg kan der identificeres fire typer af socialkonstruktivistiske positioner: som kritisk perspektiv, som sociologisk teori, som erkendelsesteori og som ontologisk position. Rækkefølgen er ikke vilkårlig, men indfanger positionernes grad af radikalitet i forhold til omfanget af det, der konstrueres (Wenneberg, 2000). Jeg fokuserer på socialkonstruktivisme som kritisk perspektiv og som sociologisk teori, idet disse to positioner har været kilder til inspiration i præciseringen af afhandlingens videnskabsteoretiske udgangspunkt.

Afhandlingen repræsenterer som følge heraf en moderat form for konstruktivisme, hvor der således er tale om en epistemologisk socialkonstruktivisme, hvor (kun) den sociale verden anses som socialt konstrueret, mens den naturlige verden ikke på samme måde anses for at være socialt konstrueret (Collin, 2002). På den baggrund ser jeg afhandlingens forskningsfelt, det tværprofessionelle samarbejde specifikt som socialt konstrueret, og som noget, der kan gøres til genstand for udforskning igennem interaktion og via interaktive metoder som eksempelvis individuelle og gruppebaserede interviews, som jeg gør brug

af i afhandlingens empiri-generering. I min empiriske udlægning af, hvordan tværprofessionelt samarbejde udfoldes og hvilken betydning det har for det faglige arbejde med tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge, rummes også en mulighed for at gøre et kritisk perspektiv gældende som følge af socialkonstruktivismens forandringspotentiale. Berger og Luckmann bidrager til en form for socialkonstruktivisme, der kan betegnes som sociologisk teori, hvor den sociale verdens beskaffenhed kan samles i tre grundlæggende præmisser for den samfundsskabte virkelighed: 1) Samfundet er et menneskeligt product: 2) Samfundet er en objektiv virkelighed: 3) Mennesket er et socialt produkt (Berger & Luckmann, 1967, 2011). Dette afhængighedsforhold mellem menneske og samfund er netop karakteristisk for den sociale virkelighed i Berger og Luckmanns forståelse af socialkonstruktivisme.

Inspireret af Berger og Luckmann vil udfoldelsen af de fagprofessionelle medarbejders perspektiver på tværprofessionel praksis ikke kun indeholde objektiviseringer af en fælles institutionaliseret praksis, men også indeholde den enkelte medarbejders unikke praksis, som ikke nødvendigvis afspejler den fælles institutionaliserede praksis. Mit valg af både individuelle interviews og gruppeinterviews giver mulighed for at generere viden på begge niveauer. Dette er betinget af, at jeg i afhandlingen ønsker at frembringe viden om professionaliseret praksis, der reflekterer den enkelte fagprofessionelle medarbejders blik på egen professionelle praksis, såvel som medarbejderens blik på fælles institutionaliseret praksis, hvad angår tværprofessionelt samarbejde. Sondringen mellem den generelle og specifikke viden er ikke nødvendigvis nem at foretage og er heller ikke afhandlingens ambition.

Tværtimod er den generelle og specifikke viden bidragende til generering af merviden om en institutionaliseret tværprofessionel praksis fra fire forskellige professionelle faggruppers perspektiver. Afhandlingen er dermed spændt ud mellem på den ene side den enkelte medarbejders udfoldelse af professionel praksis i relation til tværprofessionelt samarbejde, og på den side anden mønstre i fagprofessionelle gruppers praksis i relation til tværprofessionelt samarbejde. Afhandlingens analyse er foretaget ud fra et praksisteoretisk perspektiv med udgangspunkt i medarbejdernes udtalelser om deres faglige og tværprofessionelle praksis. Det, der er i fokus for undersøgelsen er dermed medarbejdernes perspektiver på det tværprofessionelle samarbejdes udfoldelse med de muligheder og udfordringer, der betinger samarbejdet. Heri indgår implicit de rammebetingelser, der udgør vilkår og kontekst for det tværprofessionelle samarbejde og som naturligt sætter rammen om og muligheder for de professionelle medarbejders udfoldelse af tværprofessionel praksis. Disse forhold er vigtige for forståelsen af medarbejdernes perspektiv på tværprofessionelt samarbejde. Sammenhængen mellem på den ene side bestemte vilkår, metoder og rammebetingelser og på den anden side den konkrete fagligt udfoldede professionelle og tværprofessionelle praksis er således omdrejningspunktet for denne afhandling. Til gengæld er den enkelte medarbejders individuelle, personlige og habituelle forhold ikke omfattet af denne undersøgelse, hvilket kunne have bidraget med vigtige forståelser af det tværprofessionelle samarbejdes mulighedsbetingelser. Dette har dog heller ikke været intentionen. Jeg har koncentreret analyserne om hhv. det tværprofessionelles samarbejdes indholdsdimension (genstandsfeltet; børn og unge i udsatte positioner),

det tværprofessionelle samarbejdes koordineringsdimension (metoder, teknologier, organisationsopskrifter og institutionelle logikker) og det tværprofessionelle samarbejdes vidensdimension (viden om feltet, teknologier og faglig viden).

Et sidste forhold, der er taget stilling til, er forskerens tilgang til det, der er undersøgt. Ifølge Blaikie kan forskeren tilgå en problemstilling igennem en ekspert- eller en elevrolle (Blaikie, 2007). Eksperten tilgår problemstillingen med udgangspunkt i relevant eksisterende viden i form af begreber og teori og/eller tidligere empiriske fund, hvor elevrollen indebærer, at forskeren søger at tilsidesætte eksisterende videnskabelig viden. Disse to roller er at betragte som yderpunkter på et kontinuum med forskellige mellemliggende positioner. Med den valgte adaptive analysestrategi tilgår jeg naturligt forskerrollen på den måde, at jeg er orienteret af teoretiske begreber (ekspertrollen), men tilstræber samtidig at have en sensitivitet over for det empiriske materiale, hvorved jeg går mere induktivt og undersøgende til empirien – ikke for at tilsidesætte eksisterende videnskabelig viden (elevrollen), men i højere grad for at være åben for nye og mulige veje at gå i analyserne. Dette er også en naturlig konsekvens af, at det i en konstruktivistisk position ikke anses som værende muligt at foretage teorifri observationer. Af samme grund har jeg valgt en teori-informeret tilgang med orienterende begreber til problemstillingen, som det fremgår i afsnittet om den adaptive tilgang.

5.4 Refleksioner over afhandlingens socialkonstruktivistiske position

Undersøgelsens socialkonstruktivistiske position indebærer et udgangspunkt, der jvnf. Berger og Luckmann positionerer undersøgelsen

ud fra en forestilling om os selv, hinanden og vores omverden som værende betinget af de sociale sammenhænge, vi deltager i. I det perspektiv kan individets bevidsthed og identitet ikke forstås uafhængigt af de overordnede sociale og samfundsmæssige sammenhænge, det er en del af. Samtidig indebærer positionen, at vi kun kan forstå, hvorfor det enkelte individ handler og tænker, som det gør, hvis vi møder individet på dets egne betingelser, altså i de situationer og i sammenhæng med den kultur og det samfund, individet lever og deltager i (Berger & Luckmann, 2011). Det betyder, at sociale og psykologiske forhold må forstås relationelt og indvævet i de sociale sammenhænge, som individet indgår i. Det er med denne position det tværprofessionelle samarbejde blandt de fire forskellige fagprofessionelle medarbejdergrupper er undersøgt.

Et væsentligt spørgsmål i forbindelse med undersøgelsens epistemologiske - og dermed metodemæssige - grundlag er, hvilken status undersøgelsens udsagn og resultater kan tilskrives i relation til undersøgelsen af det tværprofessionelle samarbejde. I denne forbindelse forudsætter undersøgelsens afsæt i den praksisorienterede forskning, at undersøgelsens iagttagelser, vurderinger, analyser og konklusioner som følge heraf, er åbne for de involverede parter vurderinger og kritik, samt at en eventuel kritik kan få konsekvenser for beskrivelser og analyser.

I undersøgelsen har informationer om det tværprofessionelle samarbejde primært været baseret på svar, samtaler og fortællinger fra interviews, samt observationer af samtaler mellem medarbejdere fra to workshops, der specifikt har handlet om tværprofessionelt samarbejde i relation til udviklingsstrategien. De fagprofessionelle medarbejders selvrapporteringer, altså deres egne fremstillinger af forhold, der vedrører

det tværprofessionelle samarbejde, får dermed stor vægt i undersøgelsen.

En kritik, der kan rettes mod den position, som undersøgelsen indtager er, at den på den ene side skriver sig ind i en socialkonstruktivistisk tradition, hvor den moderate position særligt fremhæver den sociale verden som konstrueret, mens den naturlige verden ikke på samme måde anses for at være socialt konstrueret. Udgrænsningen mellem det sociale og det naturlige er derfor flydende, hvilket fører til, at det må være en forskningsmæssig overvejelse, hvor langt den konstruktivistiske tænkning går. Denne afhandlings position afspejler således særligt konstruktionen af den sociale verden (idet den materielle verden ikke som sådan er interessant for denne afhandling), da afhandlingens forskningsgenstand, det tværprofessionelle samarbejde, er at betragte som et socialt fænomen.

6. Undersøgelsens design

Undersøgelsens design er inspireret af Layders adaptive approach, der vægter kombinationen af forskellige metoder og metodologier som nye metodiske tilgange i forskningen, hvor distinktionen mellem kvalitativ/kvantitativ, induktiv/deduktiv og surveys/cases blev afløst af en mere multifacetteret tilgang, der har til formål at indfange den sociale virkeligheds kompleksitet (Layder, 1998).

Ifølge Layder reagerer den adaptive tilgang på *den sociale verdens kompleksitet ikke ved at opgive en søgen efter sandhed i form af større tilstrækkelighed og gyldighed, men ved at accelerere indsatsen for at forstå denne verden og ved at udarbejde stadig mere sofistikerede metoder, strategier og forklarende anordninger, hvormed den kan indfanges*. Netop dette perspektiv har været grundlæggende for

indeværende undersøgelse – en antagelse om, at *den sociale virkelighed hverken kan eller bør forstås som et sammenhængende hele, der udelukkende er modtagelig over for ét forklarende princip, én teoretisk antagelse eller én metodologisk tilgang* (Jacobsen, 2007).

Den adaptive tilgang rummer muligheden for at forstå den sociale virkelighed som en syntese af menneskers meningsskabelse, erfaringer og subjektive forståelser i sammenhæng med og konstitueret af strukturelle træk, der er relativt upersonlige, træge og som repræsenterer vedvarende vilkår som en integreret del af et menneskes hverdagsliv (Layder, 1998).

7. Casestudie

Casestudiet anvendes ofte i samfundsvidenskabelige studier og særligt inden for organisationsstudier (Yin, 1994). Casestudiet har den særlige kvalitet, at det omhandler det enkelte tilfælde, der ikke alene begribes med videnskabelig fornuft, men især ud fra en praktisk forståelse af situationen.

7.1 Den aktuelle case

7.1.1 Aalborgprojektet

Indeværende afhandling skriver sig ind i feltet tværprofessionelt samarbejde som en del af et større forskningsprojekt *Aalborgprojektet*. *Aalborgprojektet* er blevet til igennem et forpligtende samarbejde mellem forvaltningsledelserne i henholdsvis Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen i Aalborg kommune og en forskningsgruppe på Aalborg Universitet. Forskergruppen på Aalborg universitet forestår projektledelsen, men under rammen af at

være et interaktivt forskningsprojekt, hvor de to forvaltninger i Aalborg kommune løbende er involveret som medaktører i forskningsprocessen, hvilket beskrives nærmere i afsnittet om praksisorienteret forskning. Det samlede forskningsprojekt undersøger implementeringen af en udviklingsstrategi. Indledningsvis beskrives ganske kort det samlede forskningsprojekt med dets fokusområder, deltagere og interessenter, hvorefter en afgrænsning af Ph.D projektet sættes i relation til det samlede forskningsprojekt.

Aalborgprojektet er et forskningsprojekt, der forløber over en treårig periode fra 1/2 2016 – 31/1 2019 med en endelig afrapportering primo 2020. Forskningsprojektet følger implementeringen af en specifik udviklingsstrategi, der har fokus på nøglebegreber som tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge. Udviklingsstrategien er interessant i en forskningsmæssig sammenhæng, da den kan betragtes som en materialisering af en megatrend, der i disse år influerer den politiske dagsorden i en større national og international sammenhæng, hvor udsathed blandt børn og unge – og intentioner om reduktion eller eliminering af den - står i centrum for lovgivning på området. Dette afspejler sig eksempelvis i Danmark igennem Barnets Reform fra 2011 og i europæisk sammenhæng igennem The Open Method of Coordination on Social Protection and Social Inclusion, 2009, The European Commission Recommendation “Investing in Children: Breaking the Cycle of Disadvantage”, European Commission 2013, Bradshaw and Bennett 2014, and The Europe 2020 Strategy; The European Semester (Eurochild 2016).

Denne megatrend har ført til, at også den valgte case kommune har fokus på tidlig indsats og forebyggelse af udsathed – ansporet blandt andet af Kommunernes Landsforening med rapporten: De udsatte børn – fremtiden er deres og Heckmankurven (Heckmann, 2008), der argumenterer for at opspore og intervenere i udsatte børn og unges liv så tidligt som muligt ud fra tanken om, at tidlig indgriben skaber bedre mulighedsbetingelser for barnet, mindsker omfanget af barnets udsathed og samtidig reducerer samfundsmæssige omkostninger. Forskellige grupper af fagprofessionelle medarbejdere er nøglefigurer i løsningen af denne opgave og af samme grund bliver tværprofessionelt samarbejde fremhævet som en særligt fremmende faktor i denne sammenhæng (De udsatte børn-Fremtiden er deres, 2015).

7.1.2. Udviklingsstrategien

Udviklingsstrategien i *Aalborgprojektet* har til formål at adressere samfundsmæssige udfordringer med udsatte børn og unge og omhandler såvel børn og unge i almindelighed, børn og unge der viser begyndende tegn på mangelfuld trivsel, børn og unge med specifikke behov, som børn og unge der er alvorligt truede og i åbenbar risiko for varig skade – i princippet alle børn (Udviklingsstrategi for børn, unge og familier i Aalborg Kommune 0-18/23 år, 2016). Strategien retter sig i høj grad imod en reorganisering af arbejdet med udsatte børn og unge, hvorfor det tværprofessionelle samarbejde, hvorom denne reorganisering foregår, står centralt i udmøntningen af denne opgave. Et nøgleelement i strategien er en stræben efter, at udsatte børn og unge skal have en tilværelse så tæt på det normale som muligt. Dette normaliseringsmål formuleres på den måde, at disse børn skal være en del af fællesskabet, hvorfor der implicit

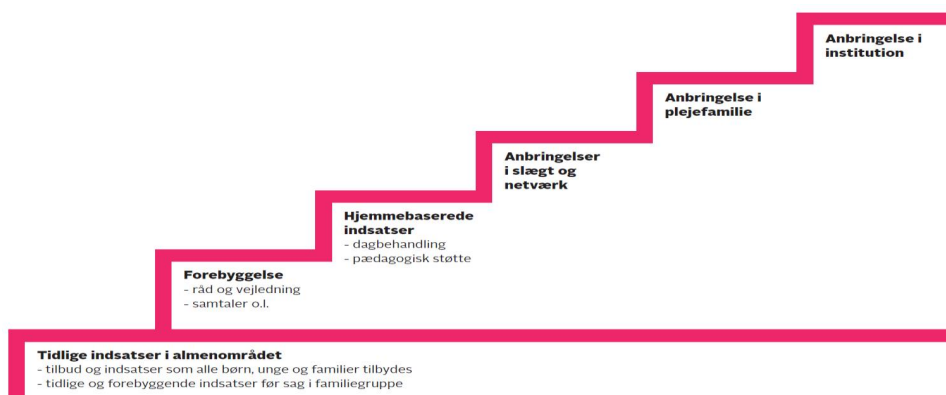
ligger en inklusionsmålsætning i denne tilgang. Inklusionsmålsætningen er således en uomgængelig baggrundsforståelse, som strategiens tiltag reflekteres i forhold til – dog uden at det ekspliciteres i strategien. Mit ærinde med afhandlingen er ikke at adressere inklusionsperspektivet, men de nøglebegreber, som strategien skal adressere ved hjælp af det tværprofessionelle samarbejde.

Udviklingsstrategien er opbygget af fire spor: 1) Tilfør kompetencer tidligt i livet, 2) Styrke det tværprofessionelle samarbejde 3) Nytænk de specialiserede indsatser og styrk sagsbehandlingen og 4) Hav ambitioner for alle børns læring. Fire spor, der i øvrigt er helt identiske med Kommunernes Landsforenings (KL) anbefalinger til det professionelle arbejde med udsatte børn og unge (De udsatte børn-Fremtiden er deres, 2015). I hvert spor refereres til såvel eksisterende tiltag, altså hvad forvaltningerne allerede gør på området, hvilket udgør et meget bredt overbliksbillede over initiativer, som til nye tiltag, der skal implementeres i løbet af den 4-årige periode udviklingsarbejdet pågår, hvilket resulterer i en mangfoldighed af tiltag og indsatser, der skal indfri udviklingsstrategiens ambition. Skåret helt ind til benet handler udviklingsstrategien således om to forhold 1) tidlig indsats, herunder opsporing og 2) forebyggelse af udsathed, hvilket leder an til et forstærket tværprofessionelt samarbejde.

At udviklingsstrategien omfatter både Familie-og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen betyder, at mange forskellige faggrupper refererer til strategien. Afhandlingen har fokus på de fire hovedgrupper af medarbejdere (socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker), der skal løfte strategien ud i praksis i form af

forskellige indsatser. Omsætningen af strategien til praksis skal gennemføres igennem tværprofessionelt samarbejde blandt andet ud fra forestillingen om, at fælles sprog, fælles forståelser og fælles begrebsapparat styrker muligheden for dette (Udviklingsstrategi for børn, unge og familier i Aalborg Kommune 0-18/23 år, 2016). Endvidere rettes fokus på Indsatstrappen – en lokal variant af Sverigesmodellen (Møller, Schmidt, Skov Kloppenborg, & Pedersen, 2015 og Barkholt, Christian, Østergaard Møller, 2016), som kan kategoriseres som en organisationsopskrift, som alle medarbejdergrupper skal kende til og reflektere deres praksis ind i. Indsatstrappen har til hensigt at danne grobund for et tværprofessionelt samarbejde om målgrupperne i strategien igennem indsatser, der sigter mod at flest mulige udfordringer i relationen til målgrupperne løses i almenområdet.

Model: Indsatstrappen (Udviklingsstrategi Aalborg kommune)

I udviklingsstrategien fremgår det, at *indsatser, som tilbydes børn, unge og familier med eller i risiko for at udvikle særlige behov, skal altid så vidt mulig tage sit afsæt på 'rette niveau' med forventning om gradvist nedtrapning jævnfør Indsatstrappen (udviklingsstrategien)*. Sidstnævnte

forventning om nedtrapning kobles tæt sammen med almenområdet, hvorfor et tværprofessionelt samarbejde står helt centralt i arbejdet med Indsatstrappen. I udviklingsstrategien fortsættes således: *At arbejde ud fra insatstrappen forudsætter et tæt samarbejde mellem både almenområdet, tilbudsvifte/udfører og familiegrupperne. Samarbejdet på tværs er helt centralt i arbejdet med insatstrappen. Med insatstrappen for øje skal almenområdet i langt højere grad inddrages* (udviklingsstrategien).

Indsatstrappen har som tidligere nævnt en fremtrædende position i udviklingsstrategien og refereres til af administrative og politiske ledere i organisationen som en art overlægger for strategien – underforstået en grundantagelse om, at Indsatstrappen skal lede til organisationsforandring i form af ny fælles viden, hvorfor den er særlig interessant i forskningsmæssig sammenhæng – og dermed også i forhold til det tværprofessionelle samarbejde, der har til formål at bringe Indsatstrappen i anvendelse i arbejdet med tidlig indsats og forebyggelse af udsathed blandt børn og unge. Indsatstrappen er som udgangspunkt kun kendt af socialrådgiverne, hvilket indebærer, at ny viden skal tilegnes, erkendes og omsættes – også af de tre øvrige medarbejdergrupper.

7.1.3 Aalborgprojektet – det samlede forskningsprojekt

Udviklingsstrategiens bredde, der kommer til udtryk igennem de varierede målgruppeforståelser i strategien, mangfoldigheden af aktører og de fire spor med deres eksisterende og nye tiltag fordrer en aktiv stillingtagen til valg af fokus for undersøgelsen og indebærer således både valg og fravalg. Det samlede forskningsprojekt har overordnet to temaer; 1) samarbejdet mellem de forskellige organisatoriske enheder og de

professioner, der sammen varetager velfærdsstatens opgaver i forbindelse med udsatte børn og unge. Et samarbejde, der er rettet mod to fælles tværgående opgaver for de kommunale forvaltninger; tidlig indsats, herunder opsporing af udsathed blandt børn og unge og forebyggelse af udsathed 2) viden, der anvendes på udsatte børn- og ungeområdet. Dels om udsathed, der bruges til at afgrænse og identificere problem- og målgruppe for indsatserne. Dels en viden om, hvordan indsatserne skal foregå, altså metoder, procedurer og teknikker til anvendelse ved håndteringen af opgaverne. Det samlede forskningsprojekt har afledt heraf fokus på følgende tematikker; det tværgående samarbejde – opgaver og strukturer, det tværgående samarbejde – medarbejdernes oplevelse af samarbejdet, viden om udsathed – definitioner og klassifikationer, viden om udsathed – teknologier og opgaveløsning i et tværprofessionelt felt og strategiens implementering.

7.1.4 Afhandlingens bidrag til det samlede forskningsprojekt

Dette leder samtidig an til at præcisere, at mit bidrag til det samlede forskningsprojekt har fokus på det tværprofessionelle samarbejde i spændingsfeltet mellem professionsfaglig viden og organisatorisk afledte mulighedsbetingelser. Afhandlingen behandler emnet tværprofessionelt samarbejde med udgangspunkt i fire forskellige professioners perspektiver på og oplevede handlemuligheder i samarbejdet omkring tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge i en organisatorisk kontekst, hvor bagtæppet for professionernes udøvelse af deres faglighed analyseres gennem institutionelle logikker og deres betydning for, hvordan de forskellige professioner agerer i professionel praksis. Afhandlingen undersøger således, hvordan fire forskellige

grupper af fagprofessionelle (socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker) agerer i spændingsfeltet mellem politiske beslutninger, kommunale dagsordener og faglige begrundelser i bestræbelserne på at løse den faglige opgave bedst muligt, nemlig tidlig indsats og forebyggelse af udsathed hos børn og unge.

7.2 Bag om casestudiet

Undersøgelsen er inspireret af Yins definition af et casestudie: *A case study is an empirical inquiry that investigates a contemporary phenomenon within its real-life context, especially when the boundaries between phenomenon and context are not clearly evident. The case study inquiry copes with the technically distinctive situation in which there will be many more variables of interest than data points, and as one result relies on multiple sources of evidence, with data needing to converge in a triangulating fashion, and as another result benefits from the prior development of theoretical proportions to guide data collection and analysis.* (Yin, 1994).

Udviklingsstrategien er at betragte som et sådant *contemporary phenomenon*, der kommer til udtryk i en konkret organisatorisk sammenhæng, hvor grænserne mellem fænomenet og konteksten ikke er skarpt adskilte. Udviklingsstrategien er også forbundet med mange forskellige interesseområder, perspektiver og forståelser, som er afhængig af flere datakilder og måder at analysere på med henblik på at indfange den sociale virkeligheds kompleksitet. Det samlede forskningsprojekt repræsenterer således både variation og bredde i inddragelsen af datakilder og forskningsmetoder.

Casestudiet er således en måde at håndtere behovet for at kunne inddrage flere interesser og perspektiver, herunder undersøgelsens forskellige datakilder, hvilket jeg ser som en nødvendighed i undersøgelsen af social praksis. Inddragelse af undersøgelsens forskellige datakilder - i trianguleret form - vil derfor øge undersøgelsens troværdighed i relation til analyserne af mit empiriske materiale og efterfølgende konklusioner. Jeg har i mit bidrag til denne undersøgelse valgt at trække på kvalitative forskningsmetoder, da de specielt er velegnede til at se nuancer og detaljer i menneskelig og professionel handling i en social kontekst (Jacobsen et al., 2007).

I relation til sociologisk forskning knytter casestudiet ofte an til et teorifortolkende forskningsparadigme, hvilket også gør sig gældende i indeværende undersøgelse, der tager afsæt i udvalgte etablerede teorier med målsætningen om at generere ny empirisk viden. Teoriene er at betragte som rammer, der afgrænser casen og strukturerer det empiriske materiale og efterfølgende medfører refleksioner over, hvorvidt den valgte case har en unik eller en generel karakter. Forskeren indgår i det teorifortolkende casestudie som en fortolker af den empiriske virkelighed (Jacobsen et al., 2007).

Et centralt forhold inden for den sociologiske casestudietradition knytter an til, at casen må referere til en analytisk kategori eller teori (Thomas, 2016); altså må det undersøgte fænomen være en case på en mere generel sammenhæng, hvor et givent fænomen kan være en case på forskellige teoretiske perspektiver afhængig af forskerens begrebmæssige optik (Antoft & Salomonsen, 2007). Antoft og Salomonsen stiller spørgsmålet: Hvad er casen et eksempel på? (Antoft & Salomonsen, 2007). Heri ligger

implicit en dobbelthed i forståelsen af casen som et konkret fænomen og et teoretisk perspektiv. Thomas (Thomas, 2016) skelner mellem case subjekt og case objekt ud fra, at noget skal forstås (et objekt) og noget som kan tilbyde forklaringer (et subjekt). Således består et casestudie af to elementer; et subjekt, der er en praktisk og historisk enhed og et objekt, der er en analytisk eller teoretisk ramme. Indeværende case er således en case på tværprofessionelt samarbejde, som det udspiller sig i en dansk kommunal kontekst under rammen af en udviklingsstrategi, anno 2020. En case, hvor temaer som faglig hegemoni og mediering af teknologier står centralt.

Ofte er objektet (det analytiske fokus) ikke tydeligt defineret fra undersøgelsens begyndelse, men vil udvikles nærmere efterhånden som undersøgelsen skrider frem, hvilket også er i overensstemmelse med indeværende undersøgelses adaptive analysestrategi.

Dette casestudie er funderet i et teoretisk grundlag, der rammesætter de problemstillinger jeg belyser i undersøgelsen. Disse teorier og begreber er valgt ud fra at kunne bevare en sensitivitet over for det empiriske materiale, hvilket bevirker, at de valgte teorier kan suppleres med andre teoretiske og analytiske perspektiver – som netop er typisk for en adaptiv tilgang.

7.3 Case udvælgelse

Når formålet er at skaffe mest mulig information om et givent fænomen, jvnf ovenstående, er der behov for case subjekter, der omhyggeligt kan belyse og ekspliciterer undersøgelsens objekt. Ifølge Flyvbjerg kan valget af praktisk enhed baseres på flere forskellige udvælgelseskriterier,

eksempelvis informationsindhold, ekstreme cases, kritiske cases eller maksimal variation (Flyvbjerg, 2001). Indeværende case er dog udvalgt på den pragmatiske baggrund, at der forud for undersøgelsen var etableret et samarbejde med Aalborg kommune om projektet, hvorved en række rammebetingelser for samarbejdet allerede var fastlagt forud for projektets begyndelse, som det tidligere er beskrevet. På trods heraf giver det stadig mening at placere casen i relation til Flyvbjergs variationer af case udvælgelse lige som det også er vigtigt at præcisere udvælgelsen af subjekterne i relation til case udvælgelsen.

I relation til indeværende undersøgelse udgør tværprofessionelt samarbejde i en kommunal udviklingsstrategi en informationsorienteret udvælgelse, jf. Flyvbjergs typologi, idet der i casen udspiller sig handlings- og meningsdannelser, der på et mere generelt plan har en udsigelseskraft i forhold til lignende case objekter. Den empiriske undersøgelse er således afgrænset til tværprofessionelt samarbejde mellem de valgte fire professionsgrupper; lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere i en kommunal forvaltning, fordi denne kategori er særlig velegnet til at få et indblik i kompleksiteten i tværprofessionelt samarbejde omkring udsatte børn og unge i en kommunal sammenhæng.

Udvælgelse af fysiske subjekter er foretaget med udgangspunkt i et forventet informationsindhold, der vedrører tværprofessionelt samarbejde og som kan relateres til den organisatoriske ramme ud fra følgende refleksioner – hvem de relevante fysiske subjekter er og hvor i organisationen, de udfolder deres praksis.

Fokus på tværprofessionelt samarbejde medfører, at det er oplagt at vælge subjekter fra det udførende niveau – de fagprofessionelle medarbejdere, idet det er de fagprofessionelle medarbejdere, der i sidste ende skal føre det tværprofessionelle samarbejde ud i praksis og herigennem omsætte strategiens visioner. Fokus rettes således mod lærere, pædagoger, sundhedsplejersker og socialrådgivere, der alle er fagprofessionelle medarbejdere og dermed har en direkte kontakt til de målgrupper, som udviklingsstrategien retter sig imod og samtidig har de en fagprofessionel baggrund. Det betyder, at andre grupper af frontmedarbejdere uden en professionsfaglig baggrund er fravalgt. Fælles for tre af de fire grupper af professionsfaglige medarbejdere er, at de er tilknyttet almenområdet (lærere, pædagoger og sundhedsplejersker), hvor sidstnævnte gruppe er tilknyttet det specialiserede område (socialrådgiverne). Det betyder således, at den organisatoriske forankring er forskellig for medarbejderne, hvilket skaber nogle uensartede forudsætninger og betingelser for de forskellige professioner i både udførelsen af faglig praksis og i implementering af strategiens overlægger Indsatstrappen, men samtidig skaber dette snit mulighed for at forstå den kompleksitet, der ligger i det tværprofessionelle samarbejde.

Som det er fremgået i introduktionen er genstandsfeltet for det tværprofessionelle samarbejde udsatte børn og unge – både dem der allerede er i en alvorlig udsat position og dem, der er i risiko for på et tidspunkt at udvikle særlige behov. Med udgangspunkt i den meget brede målgruppeforståelse er det relevant at udvælge subjekter ud fra en stor geografisk spredning, men indenfor den lokale kommunegrænse, da strategien er kommunalt afgrænset. Den geografiske spredning medfører en bredde i demografisk sammensætning, hvilket giver mulighed for at

afspejle multiple forståelser af udsathed og varians i løsning af den tværprofessionelle opgave.

Afslutningsvist er casen også valgt fordi den giver gode muligheder for at studere de valgte forsknings spørgsmål.

7.4 Type af casestudie

Som det allerede fremgår af de foregående to afsnit, findes der en vifte af kriterier til klassifikation af casestudier, der relaterer sig til forskellige kombinationer af formål, metoder, typer og afgrænsningskriterier (Thomas, 2016). Disse relevante klassifikationer bidrager til at skrive de metodiske valg i det empiriske design tydeligere frem.

Undersøgelsen er tilrettelagt som et øjebliksbillede og undersøgelsens resultater afspejler således de professionsfaglige medarbejders perspektiver på tværprofessionelt samarbejde på undersøgelsestidspunktet. Undersøgelsen kan derfor i dette perspektiv ses som et snapshot. Herudover er der tale om en single-case undersøgelse, altså en undersøgelse af en enkelt case, hvor der er fokus på et eller flere fænomener i casen – også kaldet et indlejret casestudie (Ramian, 2012).

7.5 Centrale begreber knyttet til den aktuelle case

I tilknytning til undersøgelsen sættes en række centrale begreber i fokus, der er afledt af udviklingsstrategien og det forskningsmæssige fokus på tværprofessionelt samarbejde.

7.5.1 *Udsathed*

Klassifikationen af udsathed er både individ- og kontekstrettet, hvilket

kommer til udtryk ved, at den både refererer til egenskaber ved barnet samt de sociale kontekster barnet befinder sig i. De udsatte børn og unge opdeles i to hovedgrupper; 1) børn og unge, der allerede er alvorligt truede med åbenbar risiko for varig skade og 2) børn og unge, der er i risiko for at udvikle særlige behov. Første kategori håndteres med specialiserede indsatser i myndighedsområdet. Anden kategori håndteres med almene indsatser i normalområdet (almenområdet). Graden af barnets eller den unges udsathed vurderes igennem risiko- og beskyttelsesfaktorer (Kvelling, 2013), der henholdsvis knytter sig til det enkelte barn/den unge eller til barnets/den unges opvækstkontekst, forstået som familie/netværk. De individuelle risikofaktorer knytter sig til en bred forståelse af indikatorer som omhandler både psykosomatiske reaktioner, adfærdsforstyrrelser, relations forstyrrelser og personlighed. De kontekstuelle indikatorer på udsathed refererer til forhold vedr. barnets familiære opvækstvilkår. Generelt opfattes udsathed derfor som værende afledt af familiære forhold og som derfor bringes ind i skolens og dagtilbuddets sociale rum. Indikatorerne for udsathed aflæses og observeres af medarbejderne, men skolen og dagtilbuddet opfattes ikke i sig selv som kontekster, hvor udsathed kan opstå.

7.5.2 Tidlig indsats

Tidlig indsats er – som udsathed – også et begreb, der i strategien indeholder flere betydninger. Tidlig indsats handler derfor både om tidlig i relation til barnets levealder og tidlig i forhold til et problems opståen. Begge forståelser er centrale i strategien - dog uden at det er præciseret og begrebsliggjort, hvornår der tales om tidlig indsats i henholdsvis den ene eller den anden forståelse. I tæt sammenhæng med tidlig indsats optræder

begrebet opsporing. Det er en forudsætning, at der sker en opsporing af, hvem der skal have indsatserne forud for, at en indsats kan sættes i værk, jvnf. indledning.

7.5.3 Forebyggelse

Forebyggelse står ligeledes centralt i strategien. For begrebet forebyggelse gælder det også, at der er flere tolkninger i spil. I forhold til strategiens målgrupper er forebyggelse 1) målrettet *alle* børn og unge (en generel indsats), 2) målrettet børn og unge i gråzoneområdet for at udvikle udsathed (en specialiseret indsats) og 3) målrettet børn og unge, der allerede er i en udsat position - og dermed er en sag i myndighed (en intensiveret indsats). I forskningslitteraturen optræder disse differentieringer af forebyggelse ofte som primær, sekundær og tertiær forebyggelse (Tønnesen et al., 2005), jvnf. indledning. I udviklingsstrategien forsøges der imidlertid at gøre op med denne tænkning til fordel for en mere helhedsorienteret og integreret forståelse af forebyggelse

7.5.4 Inklusion

I tæt sammenhæng med forebyggelse optræder inklusionsbegrebet. I strategien ekspliciteres inklusionsbegrebet ikke. Jeg kan dog konstatere, at strategiens stærke fokus på, at *gå ned ad trappen* eller at flytte flest mulige opgaver fra det specialiserede område til almenrådet er et udtryk for inklusion. Selve inklusionstanken ligger således implicit i strategiens forståelse og adresserer en vigtig kontekst eller et vigtigt afsæt for det tværprofessionelle samarbejde. Alligevel er inklusion som tema for afhandlingen fravalgt, idet jeg særligt har været optaget af, hvorledes

medarbejderne reflekterer strategiens eksplicitte fokus på tidlig indsats og forebyggelse i det tværprofessionelle samarbejde.

7.5.5 Teknologier

Teknologier indgår i strategien i form af udrednings (eller opsporings) - og koordinationsteknologier. Teknologierne anvendes til at støtte medarbejdernes formidling af observationer og bekymringer i forbindelse med børn og unges udsathed og har derfor til hensigt at understøtte det tværprofessionelle samarbejde både i opsporingen af, hvem de udsatte børn og unge er og i den efterfølgende koordinering af, hvilke handlinger eller interventioner, der skal sættes iværk. Teknologiernes funktion er således både at udgøre et analyseværktøj i identifikationen, undersøgelsen og vurderingen af børn og unge, som de fagprofessionelle medarbejdere er bekymrede for, og et kommunikationsværktøj, der muliggør en formidling af bekymringen på tværs af fagprofessioner og sektorer. Herved udgør de en vigtig funktion i det tværprofessionelle samarbejde.

Udredningsteknologier har til formål at opspore udsathed, hvor koordineringsteknologier kobler variationen – eller graden - af udsathed med typer af indsatser. Udviklingsstrategien trækker på flere udredningsteknologier, som Integrated Children System (ICS), Signs of Safety (SOS) og Circle of Security (COS) og på koordinationsteknologier som Børnelinealen og Indsatstrappen. Indsatstrappen har en helt central funktion, idet den både er tænkt at fungere som overlægger for strategien – og dermed alle de fagprofessionelle medarbejdere - og som fælles sprog, fælles metode og fælles begrebsforståelse. Indsatstrappen indgår

derfor som en høj prioritet i det tværprofessionelle samarbejde og i strategien som sådan, og får derfor særlig bevågenhed i denne afhandling.

8. Praksisorienteret forskning som metodisk ramme

Projektets tætte forankring i praksis rammesætter undersøgelsen som et praksisorienteret forskningsprojekt. Praksisorienteret forskning udfoldes i en bred ramme af tilgange og forståelser, der fordrer overvejelser over forskningsprojektets indhold såvel som dets deltagere. Ifølge Uggerhøj bør forskningsspørgsmålet, når vi taler om praksisforskning udformes i et fællesskab mellem det politiske niveau, aktører og forskere ud fra en antagelse om 1) at inkludere viden fra både praksis og fra forskningen 2) at udnytte nærhedsprincippet under undersøgelsen 3) at fokusere på behov og forståelser i praksis 4) at udvikle praksis igennem implementering og anvendelse af ny viden (Uggerhøj, 2011). Heri ligger flere fortolkningsmuligheder i prioriteringen af, hvordan praksisforskning rammesættes. I indeværende forskningsprojekt benytter jeg begrebet praksisorienteret forskning og skal forstås som forskning i et tæt samarbejde med praksis, hvor både forvaltningsledelser, aktører og forskere løbende mødes og diskuterer projektets resultater. Selve forskningsprocessen initieres af forskerne, og aktørerne i projektet leverer data. Selve forskningsspørgsmålet er formuleret af forskerne, men med samtykke fra den nedsatte projektgruppe. Rosengren peger på, at det er en forudsætning for praksisforskning, at et forskningsprojekt undersøger et kritisk dilemma, som både aktører og det administrative niveau finder vedkommende: *For research to be utilised, the knowledge generated by research must be relevant to critical dilemmas practioners and policy-makers face* (Rosengren et al., 2014), hvilket også er tilfældet for dette

forskningsprojekt. Såvel det politiske og administrative niveau som aktørniveauet har en interesse i, at der kommer et øget fokus på udsatte børn og unge. Rosengren peger endvidere på, at selv om den fælles interesse er til stede kan der samtidig opstå modsætningsfyldte interesser i forhold til forskningsresultaterne og anvendelsen af dem: *Practitioners in social work are bound to professional, organisational and political frameworks. Administrative managers are influenced by politically defined boundaries, local cultures and policy. Local politicians are interested in measuring the effects of political decision-making, and educators and researchers are interested in developing their work and explore why and how different teaching/learning methods, strategies and environments make a difference* (Rosengren et al., 2014). Et nøglebegreb i praksisforskning er derfor forhandling; i relation til forskningsprojektets tema, aktørernes rolle og forventninger til resultater. Et andet nøglebegreb i praksisforskning – i hvert fald når praksisforskningen nærmer sig aktionsforskning – er genstandsfeltets deltagere i forskningsprojektet. Genstandsfeltet kan i denne sammenhæng betragtes som både de fagprofessionelle medarbejdere, der skal bære strategien ud i praksis og også de børn og unge som strategien handler om. Førstnævnte gruppe, de fagprofessionelle medarbejdere, deltager og kommer til orde igennem undersøgelsens empiriske materiale, men har ikke indflydelse på undersøgelsens udformning eller tematikker. Sidstnævnte gruppe, de børn og unge, der er målgruppe for strategien, er ikke en del af undersøgelsen – og man kan på den baggrund anfægte betegnelsen praksisforskning. Af samme grund vælger jeg at rammesætte min undersøgelse som praksisorienteret forskning. Forud for projektstart udarbejdede projektgruppen, der er tilknyttet projektet, nedenstående oversigt. At jeg

vælger at synliggøre arbejdsprocessen for det samlede forskningsprojekt (med de involverede parter) – og ikke min del alene – skyldes, at der i projektet er en intern sammenhæng mellem spørgeskemaundersøgelsernes tematikker og interviewspørgsmål. Jeg har således været involveret i udformningen af spørgsmål til både survey 1+2, selvom jeg ikke har været en del af kodning og analysearbejde i relation til survey 1+2. Herudover har jeg deltaget i alle projektets faser (formidling af resultater til møder og konferencer og samarbejde med styregruppe).

	Projektarbejde	Kommunikation	Andre forhold
Forår 2016	Samtaler med den administrative og politiske ledelse med henblik på at indkredse temaer vedrørende udviklingsstrategien		Møder i projektgruppen
Efterår 2016	Første empiri-runde (survey1). Udarbejdelse af survey på baggrund af nøgleinformationer fra samtaler med den administrative og politiske ledelse	Foreløbige resultater fra de administrative samtaler fremlægges for styregruppen	Møder med styregruppen
Forår 2017	Kodning og analyse af survey	Minikonference med deltagelse af faglige ledere fra de to forvaltninger	Møder i projektgruppe og med styregruppe
Efterår 2017	Anden empiri-runde	Foreløbige resultater fremlægges for	Møder i

	Forberedelse af interviewguide samt forberedelse af spørgsmål til survey 2	projektgruppe	projektgruppen
Forår 2018	Tredje empiri-runde. Kodning og analyse af survey Kodning og analyse af interviews med fagprofessionelle medarbejdere	Minikonference med deltagelse af faglige ledere fra de to forvaltninger	Møder i projektgruppen
Efterår 2018	Videnskabelige artikler produceres		Møder i projektgruppen
Forår 2019	Færdiggørelse af PhD Udarbejdelse af pjece med resultater til kommunen Udarbejdelse af forskningsrapport til Obel Fonden	Afsluttende konference med deltagelse af administrative og faglige ledere, samt fagprofessionelle medarbejdere i de to forvaltninger	Afslutningsmøde i projektgruppen

Tabel 1: Projektets faser

Den tætte og fortløbende dialog med praksis har haft til formål, at praksisfeltet undervejs har kunnet tilpasse og justere organisatoriske tiltag på baggrund af foreløbige forskningsresultater. Empirien er indsamlet i første halvdel af udviklingsstrategiens projektperiode, hvorfor de

forskningsbaserede resultater er et udtryk for medarbejdernes oplevelse af og tilgang til det tværprofessionelle samarbejde på pågældende tidspunkt.

Denne afhandlings design bygger på kvalitative forskningsmetoder, som det vil fremgå i følgende afsnit, men refererer også til *Aalborgprojektets* samlede empiriske analyser som baggrundsmateriale, eksempelvis før- og eftermålinger af arbejdet med Indsatstrappen, der trækker på data fra to surveys samt data fra to tværprofessionelle workshops.

9. Metodetriangulering

Designet bygger på - som en naturlig følge af Layders approach - en metodetriangulering. Metodetriangulering kan have flere udtryk. Den ses både i en kvantitativ- kvantitativ form og i en kvalitativ-kvalitativ form. Herudover ses den også som en kombinationsmodel en kvantitativ-kvalitativ form. Ofte er metodetriangulering knyttet til en valideringsforestilling, men den knyttes også til en forestilling om komplementær viden (Brinkmann & Tanggaard, 2015). Dette beskrives også af Ellefsen: *Triangulering som metoderedskap har et komplementerende perspektiv. Det er med på å berike en erkjennelses-process med forskjellige synspunkter* (Ellefsen, 1998). I denne undersøgelse anvendes metodetriangulering, der består af flere typer af kvalitative data; individuelle interviews og gruppeinterviews baseret på cases til eksplorativt til at undersøge komplekse sammenhænge uden på forhånd at have opstillet teoretiske hypoteser om dem.

Undersøgelsen er tilrettelagt og gennemført på en sådan måde, at den er i stand til at besvare projektets overordnede forskningsspørgsmål, hvilket har resulteret i, at der forud for undersøgelsens opstart er truffet et valg

om inddragelse af forskellige typer af kvalitative data. Kvalitativ metode arbejder med fænomener, der er foranderlige, flertydige og flydende og fordrer metoder, der er kontekstuelle, specificerende og totaliserende (Brinkmann & Tanggaard, 2015). De kvalitative metoder iværksættes igennem individuelle interviews og gruppeinterviews med fagprofessionelle medarbejdere i pågældende kommune.

9.1 Individuelle interviews

De individuelle interviews er gennemført efteråret 2017 med projektets fire professionelle faggrupper (socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker). Det individuelle interview er valgt fordi det giver adgang til informantens individuelle oplevelse af meningskabelse, erfaringer og subjektive forståelser, eller udtrykt på en anden måde giver privilegeret adgang til personers oplevelse af deres livsverden og kan udgøre begyndelsen til modelkonstruktion og teoriudvikling (Brinkmann & Tanggaard, 2015). Imidlertid har det også været nødvendigt med en tilgang, der i lige så høj grad fokuserer på den enkeltes faglighed, som ikke kategorisk kan adskilles fra individet. Af den grund har jeg fundet inspiration i Juul Kristensens tilgang til interviewet: *Kvalitative forskningsinterviews er interview, hvis formål er at indhente og fortolke informationer om en given problemstilling hos enkeltpersoner, der forventes at have viden om den* (Juul Kristensen & Hussain, 2016), idet netop denne tilgang inkorporerer det forhold, at den interviewede har en bevidst, reflekteret og fagligt funderet forståelse af den problemstilling, der drøftes og undersøges, hvilket leder an til at udforske de professionelle medarbejders italesættelser og forståelser af den faglige udmøntning af centrale begreber i udviklingsstrategien og deres daglige

praksis med udsatte børn og unge. Forud for interviewene blev der udarbejdet en semistruktureret interviewguide bestående af seks overordnede temaer, hvis formål var at lede og rammesætte interviewet 1) udviklingsstrategien 2) implementering 3) tværprofessionelt samarbejde 4) Indsatstrappen 5) udsatte børn og unge 6) viden i organisationen. Jeg havde på forhånd udarbejdet støttespørgsmål til hver af de seks temaer - til inspiration nærmere end til eksakt forfølgelse (se bilag 1: Interviewguide).

Interviewene er transskriberede og vedlagt som bilag (se bilag 2: Individuelle interviews)

9.2 Gruppe interviews på baggrund af case

Gruppeinterviewene er gennemført efteråret 2017 med de samme fire grupper af fagprofessionelle. I hvert gruppeinterview deltog mellem to og otte informanter. *Fokusgruppeinterviewet er en forskningsmetode, hvor data produceres via gruppeinteraktion omkring et emne, som forskeren har bestemt* (Morgan, 2010). Der er således tale om generering af data gennem en kombination af en gruppeinteraktion og et forskerbestemt fokus. Gruppeinterviewet som form er valgt ud fra forestillingen om, at flere informanter (fra samme professionelle faggruppe) giver mulighed for at elaborere på det valgte tema, fordi informanterne kan lade sig inspirere af de øvrige informanters perspektiver og herved komme ud i flere afkroge af temaet. Endvidere giver gruppedynamikken mulighed for, at forskellige holdninger, tilgange eller opfattelser kan komme i spil, hvorved forskellige perspektiver på temaet kan belyses på forskellige måder. Ulemperne er følgelig, at der er risiko for, at der kan være

positioneringer og magtfordelinger i gruppen, der kan medføre at bestemte perspektiver legitimeres - eller det modsatte - og derved skabes ikke den elaborerende effekt på interviewet, som forventes. Herudover kan der være forbehold i forhold til eksponering af informanternes individuelle holdninger og erfaringer, der kan hæmme informanternes informationsflow. Gruppeinterviewene var baseret på en case, der beskrev en konkret familie med udfordringer, der kunne tolkes forskelligt afhængig af den professionelle medarbejder, der skulle anlægge et blik på sagen (se bilag 4: Case). Det faglige dilemma i casen lagde op til en faglig vurdering igennem de forskellige faglige optikker. Casen blev brugt som diskussionsoplæg i interviewet og er - i et forskningsmæssigt perspektiv - særlig egnet til at undersøge de forskellige medarbejders holdninger til konkrete situationer i praksis, eksempelvis i forhold til, hvordan medarbejderne vurderer en specifik situation samt, hvornår en særlig handling eller indsats er påkrævet (Ejrnæs & Monrad, 2012).

Efterfølgende blev de ovenstående seks temaer fra de individuelle interviews integreret i interviewet, således at der efterfølgende var mulighed for 1) at alle informanternes refleksioner om de seks udvalgte temaer kom i spil 2) at identificere om gruppeinterviewene tilførte andre perspektiver til diskussionerne. Gruppeinterviewene er transskriberede og vedlagt som bilag (se bilag 3: Gruppeinterviews).

Begrundelsen for at anvende både individuelle og gruppebaserede interviews er funderet i overvejelser over, at begge interviewtyper kan bidrage med forskellig, men vigtig viden i relation til besvarelse af undersøgelsens spørgsmål. Involveringen af flere deltagere i samme interview bibringer undersøgelsen flere perspektiver via diskussioner af enkeltindividens forståelser og erfaringer, som reflekteres i fællesskabet.

Gruppeaspektet bidrager også til, at deltagerne kan hjælpe og støtte hinanden i at formulere holdninger til bestemte emner. Altovervejende har min tilgang været, at den sociale dimension ved gruppeinterviewet bidrager til, at andet og mere end bare summen af de individuelle holdningstilkendegivelser. De individuelle interviews kan til gengæld bidrage med en anden form for viden end fokusgrupperne, hvor fortroligheden i rummet betyder, at informanten er mere fri til at give adgang til vedkommendes fortællinger. Min tilgang til at kombinere de to interviewtyper har været at undersøge det tværprofessionelle samarbejdes betingelser, som de opleves af den enkelte medarbejder med den faglige profil medarbejderen har - og af faglige grupper af medarbejdere – ikke som sådan for at sammenligne forskelle og ligheder, men for at få flest mulige nuancer og perspektiver frem.

9.3 Data

I det efterfølgende redegøres for det samlede projekts datagenerering med en tilhørende beskrivelse af datagenereringsprocessen. Som det allerede er fremgået, udgør de individuelle interviews og de gruppebaserede interviews baggrunden for afhandlingens analyser. Imidlertid udgør survey 1+2 baggrundsmateriale for *Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere* (Theilmann, 2018) og det empiriske materiale fra de to workshops indgår ligeledes som bagtæppe for *Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods – a challenge to welfare professionals* (Theilmann, 2020).

Individuelle interviews (antal)	Gruppe interviews (antal)	Workshops (2 stk, 400 informanter)	Survey 1 (1601 respondenter, svarprocent 52%)	Survey 2 (1851 respondenter svarprocent 53%)
Socialrådgivere (4)	Socialrådgivere (3)			
Lærere (4)	Lærere (3)			
Pædagoger (3)	Pædagoger (2)			
Sundhedsplejersker (4)	Sundhedsplejersker (3)			

Tabel 2: Oversigt over projektets dataindsamling

I det samlede projekt er der gennemført to større surveys på alle organisatoriske niveauer i de to forvaltninger. Første survey blev udsendt et halvt år efter udviklingsstrategiens iværksættelse, i januar 2017. 3098 informanter modtog undersøgelsen (2695 frontmedarbejdere og 403 ledere på forskellige niveauer), hvoraf 1601 besvarede undersøgelsen, i alt en besvarelsesprocent på 52 %. Anden survey blev udsendt efter halvandet år efter udviklingsstrategiens iværksættelse. Samme antal informanter modtog undersøgelsen, hvoraf 1851 besvarede den, i alt en besvarelsesprocent på 53 %.

Der er i projektperioden – forår 2017 - tværprofessionelle workshops med deltagelse af medarbejdere fra forskellige organisatoriske niveauer i pågældende kommunes to forvaltninger. Deltagelse i de tværprofessionelle workshops er valgt, idet min deltagelse har gjort det

muligt at iagttage det tværprofessionelle samarbejde som tema for diskussion mellem de fagprofessionelle aktører og herigennem iagttage, hvad de forskellige professionelle grupper har i fokus, når de sammen diskuterer og reflekterer over samarbejdet. Deltagende observation er karakteriseret ved at *observatøren taler og interagerer med de mennesker, han eller hun ønsker at forstå nærmere. Ved at opholde sig i subjekternes eget sociale miljø vil forskeren få adgang til at vurdere de dynamikker og kræfter, der for eksempel udspiller sig gennem konflikter og forandringer. Forskeren får derved mulighed for at studere grupper, organisationer eller fra et procesperspektiv modsat et mere fastlåst eller statisk perspektiv* (Krogstrup & Kristiansen, 2015). Materiale indsamlet ved de to workshops er lydfiler, der er transskriberet (se bilag 5: Tværprofessionelle workshops) og har ellers fungeret som en art baggrundsviden forud for gennemførelse af såvel individuelle som gruppeinterviews.

9.4 Proces for dataindsamling

9.4.1 Udvalgelse af informanter

Set i lyset af at denne afhandling er en del af et større projekt, har der forud for min deltagelse været etableret aftaler med pågældende kommune om at indgå i projektet, hvorfor det har været relativt nemt at få adgang til felten. Projektgruppen¹ har koordineret procesforløbet for

---

¹ Projektgruppe. Når der refereres til projektgruppen i afhandlingen er det en samlebetegnelse for et antal administrative og faglige ledere i de to forvaltninger samt 3 forskere fra AAU, inklusiv jeg selv. Vi har koordineret procesforløbet for dataindsamlingen. Den del af projektgruppen, der hører til i den kommunale forvaltning

dataindsamlingen. Den del af projektgruppen, der hører til i den kommunale forvaltning har sikret adgang til felten i form af adgang til e-mailadresser på medarbejdere og har endvidere haft indflydelse på antallet af medarbejdere, som de to surveys er udsendt til.

Udvælgelse af informanter til de to surveys er sket på baggrund af en tilfældig sampling på 50% af medarbejderne i de to forvaltninger. Udvælgelse af informanter til interviews er sket på baggrund af et ønske om demografisk spredning og dermed variation i sammensætningen af befolkningsgrupper, hvilket skaber grobund for en bred tilgang til og mange perspektiver på målgruppen udsatte børn og unge. Det har været nemt at skaffe informanter fra socialrådgiverområdet og sundhedsplejen, der med det samme har fundet informanter, der ønskede at deltage. Lidt mere udfordrende har det været på skole- og dagtilbudsområdet, hvor medarbejderne har haft sværere ved at finde den fornødne tid til indgå i interviewene ud fra flere begrundelser; dels er medarbejderne deltagende i flere forskningsprojekter (særligt skoleområdet) og dels er der mange omstruktureringer og langtidssygemeldinger (særligt dagtilbudsområdet) og begge områder tilkendegiver, at den daglige praksis er så komprimeret, at det er svært at finde huller til at medvirke i interviewene. Af samme grund lykkedes det ikke at finde lige så mange informanter på dagtilbudsområdet, som de andre områder. Der har været løbende opfølgninger i projektgruppen på både antallet af besvarelser af de to surveys og på succesraten med hensyn til gennemførelse af interviewene.

---

har sikret adgang til felten i form af adgang til e-mail adresser på medarbejdere og har endvidere haft indflydelse på antallet af informanter, som de to surveys er udsendt til.

I den proces har forvaltningsdeltagerne i projektgruppen henholdsvis rykket for besvarelser og opfordret medarbejdere og faglige ledere til at deltage i undersøgelsen.

9.4.2 Kodningsprocessen

De transskriberede interviews er kodet i Nvivo. Kodeprocessen foregik i to niveauer for hver enkelt artikel; første niveau bestod af en bredere tematisk kodning med fokus på nøglebegreber i strategien og anden kodning bestod af en mere fokuseret kodning, der tog udgangspunkt i mine *kernekode* (Layder, 1998), der knytter sig til den enkelte artikel.

På baggrund af kodningen med udgangspunkt i de orienterende begreber, artiklernes primære teorier og kernekoder har jeg udarbejdet matricer, hvor medarbejdernes udtalelser er bevaret i deres oprindelige form (se bilag 6, 7, 8, 9, 10). Efterfølgende er foretaget en meningskondensering, hvor udtalelserne fra interviewet er 'kogt' ned til mindre meningsenheder (Proof quotes) (Pratt, 2008). Efterfølgende har jeg udarbejdet kategoriseringer op på den baggrund udledt modsigelser og gentagelser i materialet (Brinkmann & Tanggard, 2015).

I nedenstående tabel ses, hvordan de kvalitative data er anvendt og bearbejdet.

	Metode	Data	Indsamlingstidspunkt
Artikel 1	Metodetriangulering, Nvivo kodning, meningskondensering	Individuelle interviews og gruppe interviews	Interviews efterår 2017
Artikel 2	Metodetriangulering, Nvivo kodning, meningskondensering	Indiviuelle interviews og gruppe interviews. Survey 1+2 og observationer fra workshops er bagtæppe for analyse del 1	Interviews efterår 2017
Artikel 3	Metodetriangulering, Nvivo kodning, meningskondensering	Individuelle interviews og gruppe interviews. Workshops er bagtæppe for analysen	Interviews efterår 2017
Artikel 4	Metodetriangulering, Nvivo kodning, meningskondensering	Individuelle interviews og gruppe interviews.	Interviews efterår 2017

Tabel 3: Oversigt over afhandlingens fire artikler

10. Analysestrategi: Layders adaptive approach

Inden for det socialkonstruktivistiske forskningsparadigme må en adaptiv forskningsstrategi (Layder, 1998) anses som en passende logik til at producere videnskabelig viden (Blaikie, 2007), da strategien samtidig er velegnet til at besvare hvilke- og hvorledes spørgsmål. Samtidig tilbyder

denne analysestrategi etableringen af et bestemt blik eller bestemte perspektiver på et udsnit af den sociale virkelighed ved at udfolde en række analysebærende begreber – i Layders optik orienterende begreber (Layder, 1998).

Afhandlingens metodologiske analysestrategi er inspireret af Layders adaptive tilgang, der via metodetriangulering og teoretisk eklekticisme tilstræber at bygge bro mellem aktørperspektivet (de fire grupper af frontmedarbejdere) og det strukturelle niveau (den organisatoriske ramme for udviklingsstrategien) med henblik på at indfange den komplekse og sociale virkelighed, som den manifesterer sig i relation til undersøgelsens fokus; tværprofessionelt samarbejde.

10.1 Struktur og aktørniveauer

Den adaptive tilgang er funderet i en grundlæggende antagelse om, at samfundet eksisterer inden i og uden for mennesket, hvilket medfører, at både internalisering og eksternalisering er centrale træk ved samfundet. Hertil kommer en antagelse om, at det objektive og subjektive gensidigt påvirker hinanden og sameksisterer i tid og rum (Layder, 1998). Denne integration eller sammenhæng, der karakteriserer den adaptive tilgang er valgt som udgangspunktet for min analysestrategi og tilfører derfor undersøgelsen multifacetterede perspektiver på både struktur- og aktørniveauer samt de indbyrdes påvirkninger, der ellers kan være svære at indfange med andre analytiske tilgange. Den adaptive teori har som ambition at overskride grænserne mellem induktion og deduktion, som ifølge Layder er en kunstig adskillelse mellem to komplementære former for vidensudveksling og samtidig fastslår Layder, at der grundet

manglende eksisterede brobyggende teorier bør lægges an til en *disciplineret eklekticisme*, der tager udgangspunkt i en systematik, der understøtter forskningsspørgsmålet og derfor ikke er tilfældigt udvalgte teorier (Layder, 1998).

I en adaptiv tilgang er det væsentligt, at den udvalgte teori er sensitiv i forhold til undersøgelsens empiriske materiale og er i stand til at indfange de fænomener, der manifesterer sig i datamaterialet og ellers i øvrigt suppleres af andre teoretiske begreber, der bringer empirien til udfoldelse og derved skaber en vekselvirkning mellem teori og empiri i den fortløbende forskningsproces. Formålet er at skabe mere sammenhængende og systematiske teoretiske forståelser og forklaringer. I undersøgelsen repræsenterer udvekslingen mellem teori og empiri et forsøg på at sammenkoble aktør- og strukturelementer i organisationen ved at samle de indbyrdes forbindelser mellem aktørernes meningsskabelse, refleksioner, holdninger og intentioner på den ene side (aktørniveau) og kultur, organisation, magtpositioner, reproducerende praksisser og sociale/faglige relationer (strukturniveau) på den anden side (Layder, 1998).

Adaptiv teori er ifølge Layder særlig velegnet til at studere *social settings* – sociale sammenhænge og situerede aktiviteter, der på den ene side henviser til mere objektive og reproducerende forhold, som handlinger finder sted inden for (relationer, figurationer, praksisser, kontrol, diskurser, ideologier), eller eksempelvis som i denne undersøgelse - tværprofessionelt samarbejde - i den ramme som udviklingsstrategien sætter eller på den anden side subjektive og handlingsmæssige

udtryksformer, som kommer til udtryk via den enkelte fagprofessionelle medarbejder i organisationen (Layder, 1998).

Begrundet i undersøgelsens socialkonstruktivistiske afsæt rettes fokus i analyserne på såvel den enkelte aktørs meninger, forståelser og handlinger på aktørniveau som på det strukturelle niveau som er den organisatoriske kontekst, hvor udfoldelsen af det tværprofessionelle samarbejde finder sted. Herudover retter analysestrategien fokus på at analysere nogle af de brobyggende mekanismer, der gør det muligt at koble sammenhænge mellem det tværprofessionelle samarbejde og en specifik udviklingsstrategis intentioner om tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem både refleksions- og beslutningsprocesser samt institutionelle konstruktions- og legitimeringsprocesser.

På aktørniveauet er der fokus på medarbejdernes holdninger til, forståelser af og viden om tværprofessionelt samarbejde samt analyser af, hvorledes medarbejderne omsætter deres holdninger, forståelser og viden til faglig og tværprofessionel praksis under indflydelse af strukturelle faktorer som eksempelvis institutionelle logikker og særligt en bestemt vidensteknologi, Indsatstrappen.

På strukturniveauet er der fokus på, hvordan organisatoriske rammer, eksemplificeret ved orkestreringen af det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde og anvendelsen af Indsatstrappen som organisationsopskrift har indflydelse på og påvirker medarbejdernes mulighed for udfoldelse af (tvær)professionel praksis i relation til den enkelte medarbejdergruppe og helt ned på individniveau.

10.2 Proof og power quotes

Med den adaptive approach følger en tung vægtning af det empiriske materiale, som kan præsenteres på mange måder. Jeg er inspireret af Pratts operationalisering af det empiriske materiale igennem proof quotes og power quotes, der muliggør en understregning af vigtige fund og nøgleforståelser (Pratt, 2008). Proof quotes er korte og enkeltstående citater – puslespilsbrikker – der samles til et sammenhængende hele og bidrager derved til den samlede analyse. De anvendte proof quotes er struktureret i matricer og kodet efter kernekoder. Power quotes er stærke holdninger og udtalelser fra informanterne, der netop indeholder essensen af et analytisk perspektiv, der ønskes trukket frem i analysen. De præsenteres løbende igennem materialet med henblik på at styrke artiklernes budskab i samspil med de teoretiske optikker, der er valgt og skaber herved artiklernes endelige argument. Ved at anvende en righoldig mængde af udtalelser har læseren mulighed for at komme til egne konklusioner og sættes derved ud over at skulle tro forskeren på ordet, men kan herudover også selv trække på mængden af udtalelser og de anvendte teoretiske perspektiver og konkludere efterfølgende. Anvendelsen af både proof quotes og power quotes bidrager til at vise det empiriske materiales dybde og bredde (Pratt, 2008).

10.3 Overvejelser over teorivalg

Der er overvejende anvendt to typer af teorier; deskriptive teorier, der er beskrivende og karakteriserer egenskaber, strukturer og interne relationer og mekanismer, der bidrager til at kunne forstå og fortolke sociale fænomener, og handlingsteorier, der karakteriserer forhold vedrørende

interaktion og udvikling i relation til den sociale virkelighed. Endvidere har jeg anvendt en distinktion mellem primære og supplerende teorier, hvor de primære teorier - eller begreber fra teorien - også er udgangspunkt for kodningen. De supplerende teorier bidrager med perspektiver, som de primære teorier ikke er i stand til at forklare.

Som følge af afhandlingens adaptive approach, som et udgangspunkt for at bygge bro mellem aktørtænkning og strukturtænkning og dermed bestræbelserne på at indfange den sociale virkeligheds kompleksitet i form af forskellige perspektiver på tværprofessionelt samarbejde med de fire grupper af fagprofessionelle i centrum for mit undersøgelsesspørgsmål, er mine valg af teoretiske optikker funderet i henholdsvis organisationsperspektiver og professionsperspektiver.

Organisationsperspektiverne optræder i artiklerne i relation til tværprofessionelt samarbejde i form af teorier om institutionelle logikker og organisationsopskrifter. Professionsperspektiverne kan siges at have en brobyggende eller medierende karakter (Layder, 1998), idet de på den ene side repræsenterer den enkelte aktør og på den anden side repræsenterer aktørens professionelle identitet som en del af organisationen.

10.4 Afhandlingens orienterende begreber

Jeg har benyttet mig af en række orienterende begreber, der danner udgangspunkt for de enkelte artikler – og for den samlede afhandling som helhed. De orienterende begreber er de teoretiske overvejelser, som fungerer som retningsanvisende i dataindsamlingen og fremstår derved som baggrundsbegreber, som besidder en vis udsigelseskraft ud over at de vejleder og strukturerer det videre forløb i relation til det analytiske

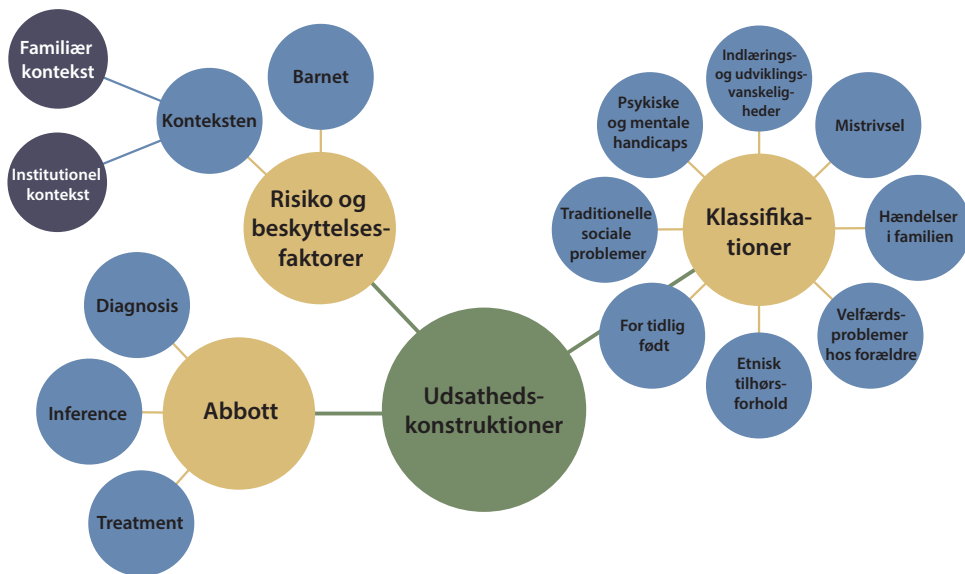
arbejde (Layder, 1998). Jeg har udvalgt et orienterende begreb for hver artikel. I artikel 1) *Constructions of Vulnerability among Welfare Professionals: Between the Already Detected and the Political Emphasis on Early Intervention* (Theilmann og Laursen, in press) er det orienterende begreb udsathedskonstruktioner. Udsathedskonstruktioner er valgt som orienterende begreb i afhandlingens første artikel, fordi tværprofessionelt samarbejde er orkestreret om udsatte børn og unge og er det genstandsfelt, der skal samarbejdes om. I artikel 2) *Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere* (Theilmann, 2018) er det orienterende begreb *organisationsopskrifter*. Organisationsopskrifter er valgt som orienterende begreb ud fra Indsatstrappens centrale rolle eller funktion i det tværprofessionelle samarbejde (som overlægger for en specifik strategi og som en fælles referenceramme for alle fagprofessionelle medarbejdere i det tværprofessionelle samarbejde). I artikel 3) *Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods – a challenge to welfare professionals* (Theilmann, 2020) er tværprofessionelt samarbejde det orienterende begreb. Tværprofessionelt samarbejde er – ud over at være afhandlingens forskningsfelt - et centralt omdrejningspunkt for strategien, idet det er igennem det tværprofessionelle samarbejde, at strategien skal bringes i anvendelse og målsætningen nås. I artikel 4) *Implicit og eksplicit viden i tværprofessionelt samarbejde. Om velfærdsprofessionelles operationalisering af tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem faglige vidensperspektiver* (Theilmann, in press) er vidensformer det orienterende begreb. At vidensformer er valgt som orienterende begreb for afhandlingens fjerde artikel hænger sammen med

udviklingsstrategiens interesse for at skabe organisationsforandringer igennem ny fælles viden – i form af nye teknologier (og med specifik interesse for Indsatstrappen). Den ny fælles viden initieres gennem det tværprofessionelle samarbejde). De orienterende begreber repræsenterer således nogle baggrundsforståelser, som jeg er vejledt og orienteret af i dataindsamlingen. De orienterende begreber har afledt inkorporeringen af en række teoretiske optikker i selve kodningsprocessen – også kaldet primære teorier. De primære teorier bidrager på forskellig vis i henholdsvis kodningsproces og efterfølgende analyse. I kodeprocessen anvendes kernekoder og satellitkoder i struktureringen af de empiriske fund. I det følgende beskrives processen med valg af orienterende begreb, supplerende substantielle teoretiske optikker samt beskrivelse af kodningsprocessen med henholdsvis kernekoder og satellitkoder, som den ser ud i forhold til de enkelte artikler.

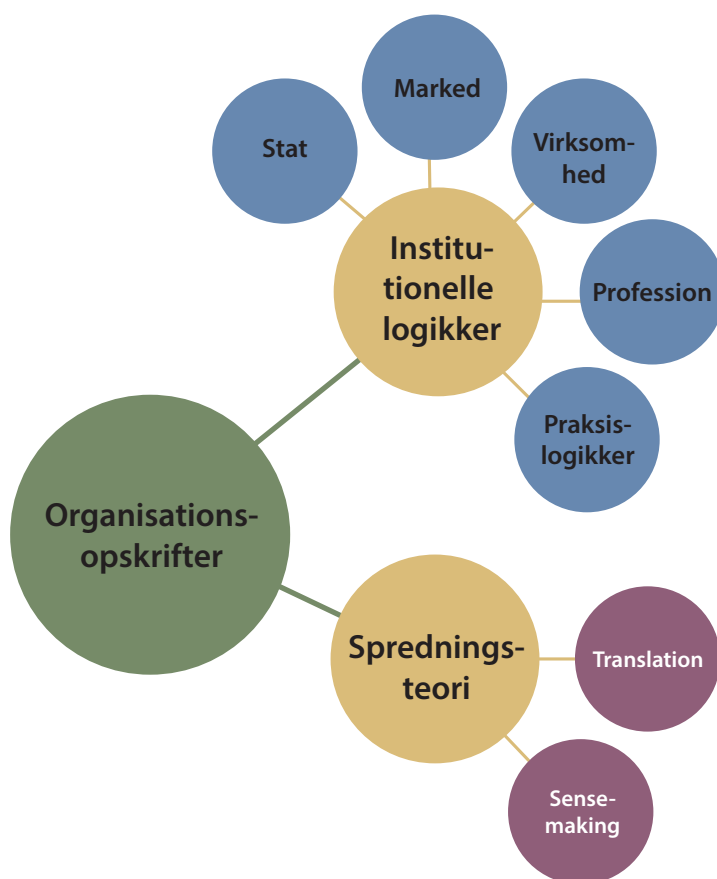
cirkler markerer de fire artikler, der alle reflekterer relevante perspektiver på det tværprofessionelle samarbejde under ramme af den valgte kommunes udviklingsstrategi. Artiklerne har hver deres undersøgelsesspørgsmål, der understøtter afhandlingens samlede problemformulering. Den grønne cirkel fungerer samtidig som orienterende begreb, som empirien er læst i forhold til. De gule cirkler, der udgår fra de grønne cirkler er primære teorier, som udgør det teoretiske blik, som er udgangspunktet for analyserne – og som endvidere er valgt på baggrund af dels afhandlingens overordnede problemstilling, dels med udgangspunkt i det orienterende begreb. Hertil knyttes for to af artiklernes vedkommende yderligere en kategori – supplerende teorier – der er markeret med lilla. De er anvendt, hvor det orienterende begreb og den primære teori ikke har været tilstrækkelige eller har haft en sensitivitet i forhold til det empiriske materiales mangfoldighed. De blå cirkler er kernekoder og har været anvendt i kodningsprocessen, som er foregået i Nvivo. Ud fra kernekoderne er afledt en række satellitkoder, der enten er teoretisk eller empirisk afledt. Disse er markeret med sort. De stiplede linjer, der går på tværs mellem de orienterende begreber, kernekoder og satellitkoder viser materialets sammenhæng og det netværk af forbindelser, der netop er karakteristisk for den adaptive approach. Modellen viser forbindelserne mellem artikler, tematikker og teoretiske sammenhænge og validerer således undersøgelsen i det perspektiv, at det eklektisk sammensatte teorivalg rummer en systematik og altså ikke er et tilfældigt udvalgt kludetæppe af teorier.

Figur 2: Udsathedskonstruktioner (Theilmann, 2020)

Figuren viser sammenhængen mellem artiklens orienterende begreb; udsathedskonstruktioner (grøn) og de primære teorier (gul), der er anvendt i henholdsvis kodningsprocessen og analysen. De primære teorier, der er anvendt, er henholdsvis professionsteori (Abbott, der er markeret gult), der bruges til at analysere de fagprofessionelle gruppers problemidentifikation (hvem er de udsatte børn og unge?), faglige vurderinger og valg af interventioner, teori om klassifikationer og definitioner (Rubington & Weinberg, 1969), der anvendes til at diskutere hvem, hvorfor og hvordan de fagprofessionelle medarbejdere definerer og kategoriserer de udsatte børn og unge og endelig risiko- og beskyttelsesfaktorer, der bruges til at forklare situationelle, kontekstuelle og individuelle forhold, der er med til at definere udsathedsforståelser. Kernekoderne (blå), der knytter sig til de enkelte primærteorier er anvendt

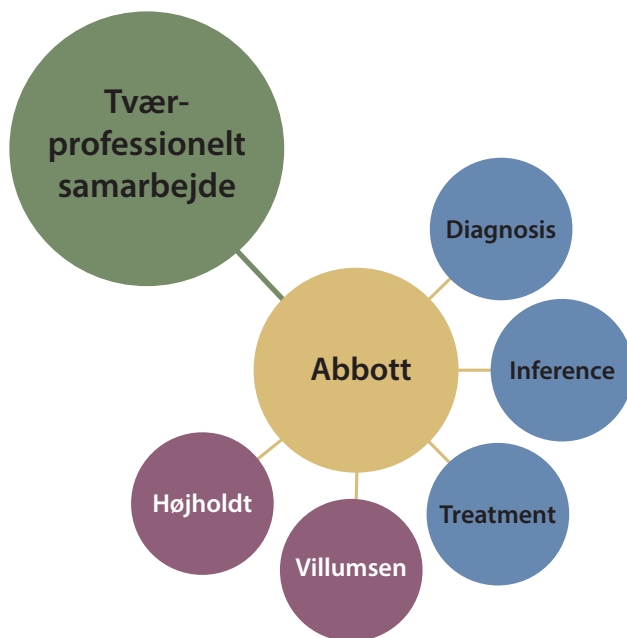
i kodningsprocessen og de satellitkoder (sort), der er fremkommet i processen, er knyttet til kernekoden kontekst, hvor både den familiære kontekst og den institutionelle kontekst har materialiseret sig som satellitkoder (sort).

Figur 3: Organisationsopskrifter (Theilmann, 2020)

Figuren viser sammenhængen mellem artiklens orienterende begreb; organisationsopskrifter (grøn) og de primære (gul) og supplerende teorier (lilla), der er anvendt i henholdsvis kodningsprocessen og analysen. De

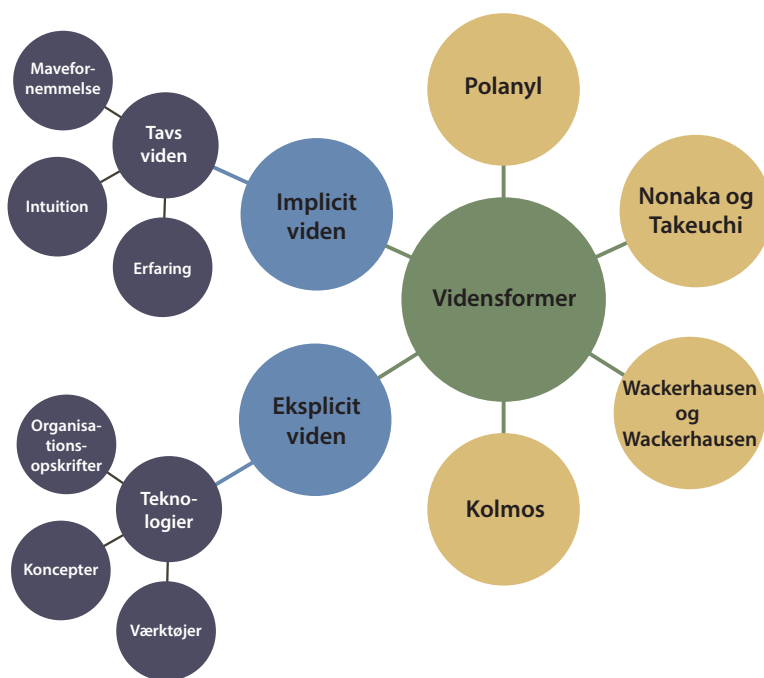
primære teorier, der er anvendt, er henholdsvis spredningsteori (Røvik, 2002, 2007, DiMaggio & Powell, 1983) suppleret med translationsteori (Czarniawska, 2008) og sensemaking (Weick, 1995). Spredningsteoriene anvendes til at analysere Indsatstrappens organisatoriske rejse fra en kontekst til en anden sammen med translations- og sensemaking teorier, der anvendes til at analysere hvorledes Indsatstrappen oversættes og tilskrives mening af de fagprofessionelle medarbejdere, der skal omsætte den til praksis. Herudover er institutionelle logikker anvendt som anden primær teori. De institutionelle logikker benyttes til at analysere de forskellige professionelle faggruppers perspektiver på Indsatstrappen i relation til deres faglige praksis. Kernekoderne (blå), der knytter sig til de institutionelle logikker er henholdsvis stat, marked, profession, virksomhed og praksislogikker og anvendes til en analyse af, hvorledes de fagprofessionelle medarbejders praksis influeres af disse felter.

Figur 4: Tværprofessionelt samarbejde (Theilmann, 2020)

Figuren viser sammenhængen mellem artiklens orienterende begreb; tværprofessionelt samarbejde (grøn) og den primære (gul) teori, der er anvendt i henholdsvis kodningsprocessen og analysen. Den primære teori, der er anvendt, er et professionsteoretisk perspektiv (Abbott, 1988), der bruges til at analysere de fagprofessionelle gruppers problemidentifikation, faglige vurderinger og valg af interventioner, samt at synliggøre, at der er tale om forskellige opgaveporteføljer, målgrupper og faglige fokusområder for forskellige grupper af fagprofessionelle, der skal samarbejde på tværs om opgaven tidlig indsats og forebyggelse af udsathed. De supplerende teorier, der anvendes; (Højholdt, 2016, Villumsen, 2015) bruges som analysegreb til differentiering af begrebet

tværprofessionelt samarbejde i udfoldelsen af både arten af det samarbejde, der finder sted i den tværprofessionelle arena samt betingelserne som tværprofessionelt samarbejde udføres på grundlag af (Højholdt, 2016, Villumsen et al., 2017). Kernekoderne (blå), som det empiriske materiale er kodet efter tager udgangspunkt i Abbotts (1988) nøglebegreber diagnosis (problemidentifikation), inference (professionelle vurderinger) og treatment (interventioner).

Figur 5: Vidensformer (Theilmann, 2020)

Figuren viser sammenhængen mellem artiklens orienterende begreber; vidensformer (grøn) og de primære teorier (gul), der er anvendt i henholdsvis kodningsprocessen og analysen. De primære teorier, der er

anvendt er lærings- og organisationsteorier (Polanyi, 1967, Nonaka & Takeuchi, 1995, Wackerhausen & Wackerhausen, 1993 og Kolmos, 2004), der bruges til at diskutere de fagprofessionelle medarbejders fremstilling af viden i spændingsfeltet mellem implicit og eksplicit viden. Som udgangspunkt var jeg orienteret af Aristoteles' klassiske kategorier; episteme, techne og phronesis (Flyvbjerg, 2001), idet jeg var forundret over hvor lidt medarbejderne i organisationen perspektiverede deres faglige optikker gennem klassisk teoretisk viden. Dette viste sig ufrugtbart i en analytisk sammenhæng, hvorefter jeg genbesøgte det empiriske materiale og blev optaget af begrebsparret eksplicit/implicit viden. Kernekoderne (blå) er derfor endt med at være eksplicit og implicit viden, der henholdsvis har tilknyttet en satellitkode (sort); teknologier i relation til eksplicit viden og tavs viden i relation til implicit viden. I relation til teknologierne er der yderligere fremkommet tre satellitkoder igennem det empiriske materiale; organisationsopskrifter, koncepter og værktøjer. I relation til tavs viden er der ligeledes fremkommet tre satellitkoder igennem det empiriske materiale; erfaring, intuition og mavefornemmelser.

Ovenstående delanalyser er beskrevet som selvstændige analyseprocesser, der er foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af de enkelte artikler. Artiklerne indgår i undersøgelsen som en samlet helhed, der undersøger afhandlingens samlede problemstilling.

11. Analytiske niveauer i afhandlingen

Tværprofessionelt arbejde omkring børn og unge i udsatte positioner er fagligt forankret i en organisatorisk kontekst. Analyser af

tværprofessionelt samarbejde i en organisation – og det teoretiske blik, der anvendes på analyse af problemstillingen - må nødvendigvis være afstemt i forhold til det analytiske niveau, som analysen foretages på. Afhandlingens blik på tværprofessionelt samarbejde er forankret på både mikro-, meso- og makroniveauer i organisationen, hvilket lægger an til at adressere de forskellige analytiske niveauer i relation til artiklerne og til undersøgelsen som helhed. Eftersom min problemstilling sætter professionerne, deres indbyrdes relationer i form af det tværprofessionelle samarbejde i centrum for undersøgelsen, er der en betydelig vægtning af mikroperspektivet i de fire artikler. Samtidig adresseres også analytiske perspektiver, der er analytisk forankret på mesoniveau.

I artikel 1) *Constructions of Vulnerability among Welfare Professionals: Between the Already Detected and the Political Emphasis on Early Intervention* (Theilmann & Laursen, submittet) foregår analyseniveauet på mikro og mesoniveauer. Artiklen undersøger, hvordan begrebet *udsathed* konstrueres igennem medarbejdernes professionelle vurderinger (inference) i relation til den tværprofessionelle opgave om tidlig indsats og forebyggelse (mikroniveau), samt hvorledes udsathed kobles sammen med henholdsvis barnets familiebaggrund og den institutionelle kontekst, som barnet befinder sig i (mesoniveau). De teorier, der er valgt til at analysere problemstillingen med er Abbott og nøglebegreberne *jurisdiction, diagnosis, inference and treatment*, der er velegnet til at analysere fagprofessionel og tværprofessionel praksis på både mikro, meso og makroniveauer i relation til problemkonstruktioner (diagnosis), faglige vurderinger (inference) og indsatser (treatment) (Abbott, 1988) og Kvellos (2013) risiko- og beskyttelsesfaktorer, der muliggør en analyse af udsathed i relation til barnets institutionelle og familiære kontekst. Anden

artikel, *Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere* (Theilmann, 2018), anlægger i første analysedel et meso perspektiv på analysen af Indsatstrappen som organisationsopskrift, hvor Røviks spredningsteori anvendes til at forklare den organisatoriske interesse for at implementere organisationsopskrifter (Røvik, 2002, 2007) og Czarniawskas oversættelsesteori, der forklarer den lokale oversættelsesproces fra Sverigesmodellen til Indsatstrappen (Czarniawska-Joerges & Sevón, 1996, Czarniawska-Joerges, 2008). I anden analysedel af artiklen er der fokus på medarbejdernes tilgang til og forståelse for organisationsopskriften i relation til udøvelsen af deres faglige opgave, hvilket analyseres igennem Thornton og Ocasios teori om *institutionelle logikker*. Institutionelle logikker er altid forankret i en praksis - på mikroniveau - selvom logikkerne er guidet af overordnede *orders*, der gennemsyrrer såvel makro- som mesoniveauer i organisationen (Thornton, Ocasio, & Lounsbury, 2012).

I tredje artikel *Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods – a challenge to welfare professionals* (Theilmann, 2020) er første analysedel forankret på mikroniveau i organisation, hvor Abbotts professionsteoretiske perspektiv udgør analysegrundlaget for at forstå de fire grupper af professioners forskelligartede opgaver, faglige refleksioner og interventioner (Abbott, 1988). Professionernes forankring i to forvaltninger; Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen, og under tre forskellige lovgivningsgrundlag; Folkeskoleloven, Serviceloven og Dagtilbudsloven, altså henholdsvis meso- og makroniveauer får en væsentlig betydning i analysedel to, hvor det tværprofessionelle samarbejde analyseres. Udgangspunktet for denne delanalyse er Villumsen og Højholds perspektiver på tværprofessionelt

samarbejde, der anskuer tværprofessionelt samarbejde som et anliggende på både mikro-, meso- og makroniveauer, idet organisationens orkestrering af det tværprofessionelle samarbejde på meso niveau afspejles igennem mikroprocesser i organisationen (Højholdt, 2016, Villumsen, Lund, Viskum, & Jakobsen, 2017, Villumsen, 2016). I fjerde artikel *Implicit og eksplicit viden i tværprofessionelt samarbejde. Om velfærdsprofessionelles operationalisering af tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem faglige vidensperspektiver* udfoldes analysen på mikroniveau igennem medarbejdernes udtalelser om og refleksioner over vidensformer, der bringes i anvendelse i udøvelsen af faglig og tværprofessionel praksis. De teoretiske perspektiver, som rammesætter artiklens analyser og reflekterer implicite og eksplite vidensformer udgøres af Polanyi (1967), Nonaka og Takeuchi (1995), Wackerhausen & Wackerhausen (1993) og Kolmos (2004). De nævnte perspektiver er anvendelige til analyser på mikro og meso niveau – med undtagelse af Polanyi, hvis analytiske perspektiv reflekterer mikroniveauet.

Den dynamiske vekselvirkning mellem analytiske mikro- og mesoniveauer i undersøgelsen og med implicite referencer til makroniveauet i organisationen fordrer en analysestrategi, der er i stand til at indfange denne kompleksitet, hvorfor en adaptive analysestrategi er anvendelig.

12. Ethiske overvejelser

Inspireret af Kvale, har min tilgang til projektet været at undersøge praksis som et moralsk foretagende, der involverer nogle etiske

udfordringer, der undervejs skal overvejes og håndteres i processen (Kvale & Brinkmann, 2009). Jeg har været optaget af balancen imellem at være inviteret ind i et felt med en eventuel risiko for at komme til at eksponere feltet for kritik og samtidig bevare en respektfuld tilgang i den overordnede ramme om at producere valid forskning.

Undersøgelsen af det tværprofessionelle samarbejde gennem fire grupper af fagprofessionelles faglige praksis og med en organisatorisk rammesætning af en udviklingsstrategi kan have stor betydning for, hvordan den enkelte fagprofessionelle gruppe bliver vurderet i forhold til at arbejde med eller imod den nye udviklingsstrategi. Jeg er ikke interesseret i at fremstille en organisatorisk modstand overfor andre faggrupper eller mod udviklingsstrategien som sådan, men tilstræber at beskrive de vilkår, mulighedsbetingelser og refleksioner over faglig praksis som professionelle grupper tilkendegiver i henholdsvis individuelle og gruppebaserede interviews.

Særligt tre forhold har været i centrum i tilrettelæggelsen af undersøgelsen 1) frivillighed i deltagelse af undersøgelsen 2) sikring af fortrolighed i relation til personlige oplysninger og 3) overvejelser over konsekvenser for informanter i undersøgelsen.

I forhold til frivillig deltagelse i undersøgelsen, har jeg respekteret fravalget af deltagelse af de medarbejdere, der med forskellige begrundelser ikke har haft lyst til eller mulighed for at deltage i undersøgelsen. Dette har medført et større logistisk koordinationsarbejde og omstrukturering, men har til gengæld sikret bedst mulige betingelser for frivillig deltagelse. Jeg har dog i et enkelt tilfælde oplevet, at en faglig

leder på vegne af en medarbejder har indvilliget i deltagelsen og hvor den pågældende medarbejder ikke har følt sig forberedt og nærmere kastet ud i interviewet. Jeg valgte i dette tilfælde at tydeliggøre, at deltagelse ikke fordrede forberedelse og gav hende samtidig muligheden for at trække sig. Hun valgte at gennemføre interviewet alligevel.

Under den indledende uformelle snak ved hvert interview gjorde jeg det klart, at interviewet var omgærdet med fortrolighed, og at alle deltagerere ville blive anonymiseret efterfølgende. Jeg har været meget opmærksom på min egen rolle i interviewsituationen, idet jeg erkender, at interviewforskning foregår igennem menneskelige relationer og at relationen er afgørende for interviewets kvalitet (Brinkmann & Tanggaard, 2015). Jeg har både fundet det nødvendigt at indtage en receptiv, empatisk og lyttende stil – og dermed sætte informantens egen fortællelyst - og villighed i centrum, og har samtidig også især under interviewets begyndelse haft en mere aktiv og assertiv stil, der har haft til hensigt at få medarbejderen til at føle sig tryk i situationen og fremdyrke en fortællelyst. Herudover har min rolle som interviewer været styrket af mit forudgående kendskab til det faglige felt, min egen professionsfaglige baggrund og personlige erfaringer med tværprofessionelt samarbejde, hvilket har sat mig i stand til at navigere i de normer og værdier, jeg har mødt. Samtidig indebærer mit forudgående kendskab til feltet, at der er risiko for bias, hvilket kan indebære blind spots eller forud indfattede meninger, holdninger og fordomme, jeg ikke selv er bevidst om.

12. Refleksioner over afhandlingens position i tilknytning til det samlede forskningsprojekt

Hvad angår min egen position i krydspresset mellem Aalborg kommune som samarbejdspartner, forskerteamet på AAU og egne interesseområder har det været nødvendigt undervejs at indgå kompromiser om retning og indhold.

Jeg har haft relativt frie tøjler til udformningen af afhandlingens design, analysestrategi og teoretiske udgangspunkt, selvom der i projektbeskrivelsen har ligget en implicit forventning om anvendelse af både kvalitative og kvantitative metoder inden for rammerne af et interaktionistisk design. Hertil kommer, at de to respektive forvaltninger i den valgte case kommune også har tilkendegivet stor interesse for og efterspurgt forskningsprojektets kvantitative del. Der er ingen tvivl om, at tabeller og grafer tilskrives stor gyldighed på et politisk/administrativt niveau. Dette har resulteret i, at jeg først sent i processen endeligt fik fravalgt et mixed methods design og i stedet har konstrueret et kvalitativt design. Dette har blandt andet fået den konsekvens, at jeg anvender materiale fra det samlede forskningsprojekts to surveys i artikel 2, som blev publiceret før jeg tog den endelige beslutning om, at lave en afhandling baseret på et kvalitativt design. Dette har dog ingen afgørende betydning for afhandlingens analyser, der er gennemført ved hjælp af kvalitative metoder.

Herudover har bestemte tematikker været ledende for afhandlingens indhold, jvf forskningsprojektets overordnede projektbeskrivelse. Det har haft den konsekvens for afhandlingen, at jeg har haft for mange temaer og

perspektiver i spil, der har adresseret flere forskellige forskningsfelter. En problemstilling, som jeg først havde tænkt kunne adresseres ved en artikelbaseret afhandling med fire artikler, der hver behandlede en tematik, som var central for projektbeskrivelsen med reference til udviklingsstrategien. Først sent i processen blev jeg afklaret og skrev mig ind i forskningsfeltet omkring tværprofessionelt samarbejde omkring udsatte børn og unge og har på den baggrund produceret fire artikler, der hver især bidrager med forskellige vinkler på det tværprofessionelle samarbejde.

Et forhold, der yderligere har kompliceret forskningsprocessen er timingen i det samlede forskningsprojekt, hvor en koordinering af empiriindsamlingen både skulle foregå eksternt med de pågældende to forvaltninger, så det passede ind i forvaltningernes øvrige aktiviteter og internt i forskerteamet, som har været udfordret af sygdom og at vi i forskerteamet hver især har været forskellige steder i forskningsprocessen. Jeg har således ikke haft mulighed for at gennemføre interviewrunderne på min egen undersøgelses betingelser, men har været afhængig af, hvornår det passede ind i det samlede forskningsprojekt og den pågældende kommune.

Del 2

Artikel 1: Constructions of Vulnerability among Welfare Professionals: Between the Already Detected and the Political Emphasis on Early Intervention (Theilmann, B. og Laursen, E., submittet 27/4 2020 i tidsskriftet: Professions and Professionalism)

Artikel 2: Sverigesmodellens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere (Theilmann, B. 2018 udgivet i tidsskriftet: Social Kritik)

Artikel 3: Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods: a challenge to welfare professionals (Theilmann, B., 2020 udgivet i tidsskriftet: Nordic Social Work Research)

Artikel 4: Implicit og eksplicit viden i tværprofessionelt samarbejde. Om velfærdsprofessionelles operationalisering af tidlig indsats og forebyggelse af udsathed gennem faglige vidensperspektiver (Theilmann, B. submittet 1/6 2020 i tidsskriftet: Forskning i Pædagogers Profession og Uddannelse)

Del 3

13. Introduktion til del 3

Afhandlingens del 3 tager udgangspunkt i en diskussion af afhandlingens fund i relation til nøglebegreber og tematikker fra udviklingsstrategien, der knytter sig til tværprofessionelt samarbejde - og dermed også til artiklernes fire tematiseringer 1) konstruktionen af, hvem de udsatte børn og unge er jf de fagprofessionelle medarbejders definitioner og kategoriseringer, hvilket udgør indholdsdimensionen for det tværprofessionelle samarbejde, 2) Indsatstrappens betydning for det tværprofessionelle samarbejde i kraft af dens funktion som overlægger for strategien og derved en teknologi (organisationsopskrift), som skal agere fælles sprog, fælles metode og fælles begrebsforståelse i det tværprofessionelle samarbejde, hvilket udgør koordineringsdimensionen for det tværprofessionelle samarbejde 3) det tværprofessionelle samarbejdes betingelser qua de fire fagprofessionelle gruppers forskellige arbejdsfunktioner, arbejdsopgaver og faglighed, der udfordres af dels organisationens præferencer for brugen af socialfaglige teknologier, dels en stigende grad af hybridisering af professionerne, der fører til en risiko for udviskning af faggrænser. Artiklen udgør også en koordineringsdimension i relation til det tværprofessionelle samarbejde, 4) identifikationen af de vidensformer, som de fagprofessionelle

medarbejdere anvender, når de identificerer, hvilke børn og unge, de tidlige og forebyggende indsatser skal rettes imod, hvilket udgør en vidensdimension i det tværprofessionelle samarbejde. Efter diskussionen af undersøgelsens fund, i relation til strategiens nøgletematikker, afsluttes med en perspektivering, der indeholder refleksioner over fremadrettede opmærksomhedspunkter, der relaterer sig til udvalgte tematikker. Efter de fire diskussionsafsnit følger et afsnit om afhandlingens samlede bidrag til forskningsfeltet. Herefter følger et afsnit om erkendelsesprocesser i relation til undersøgelsens vidensgrundlag og resultaterne.

13.1 Diskussion af afhandlingens fund i relation til nøgletemaer i udviklingsstrategien

Indeværende afsnit diskuterer afhandlingens fund i relation til udviklingsstrategien. Afsnittet er struktureret således, at de fire artiklers centrale begreber diskuteres i forhold til nøgletemaer i udviklingsstrategien; identifikationen af de udsatte børn og unge, Indsatstrappen som overlægger for strategien, det tværprofessionelle samarbejde og vidensformer i organisationen. Efter præsentation og diskussion af hver enkelt af de centrale fund afrundes med perspektiverende refleksioner.

13.1.1 Identifikation af de udsatte børn og unge

Udviklingsstrategiens målgruppe(r) udgør på den ene side alle børn og unge i kommunen, altså børn og unge i almindelighed, børn og unge, der viser begyndende tegn på mangelfuld trivsel, børn og unge med specifikke behov og børn og unge, der er alvorligt truede og i åbenbar risiko for varig skade. På den anden side understreges det i strategien, at

der primært er fokus på børn og unge med eller i risiko for at udvikle særlige behov, altså børn og unge som allerede har, eller senere i deres liv, kan få brug for en foranstaltning efter Serviceloven – børn og unge med sociale, personlige, hjemlige og helbredsmæssige udfordringer. Der ligger altså her en flertydighed i forståelsen af, hvem de udsatte børn og unge er – og herunder, hvem der skal være i centrum for det tværprofessionelle samarbejde og dermed være genstand for interventioner i form af pædagogiske og sociale indsatser. Samtidig fremhæves det i strategien, at man ønsker at *gøre op med den opdelte tænkning omkring det generelle (småbørns- og skoleområdet), det forebyggende (sundhedspleje, tandpleje, tværfaglige teams mv.) og det foranstaltende område (fx børn, unge og familier med behov for en foranstaltning efter Serviceloven)*, altså det der ifølge Tønnesen også karakteriseres som primær, sekundær og tertiær forebyggelse (Tønnesen et al., 2005). Forsøget på at etablere en helhedstænkning, der både rummer opmærksomhed på de børn og unge, der er i risiko for på et tidspunkt at udvikle særlige behov og de børn og unge, der allerede er alvorligt truede og i åbenbar risiko for varig skade samt udgrænsningen af primær, sekundær og tertiær forebyggelse til fordel for en integreret indsats sætter det tværprofessionelle samarbejde med dets forskellige fagprofessionelle medarbejdere i centrum med behovet for at identificere og kategorisere, hvilke børn og unge indsatserne skal rettes imod.

At udsathed i særdeleshed kobles sammen med forhold, der indikerer, at barnet eller den unge har eller kan få brug for en foranstaltning efter Serviceloven peger på, at det alligevel er en bestemt form for udsathed, strategien har fokus på, nemlig traditionelle former for udsathed, hvor årsagen enten kan kobles til barnets personlighed eller adfærd eller til

barnets familiære og problematiske baggrund. Dette afspejles også i strategiens spor 1: *Tilfør kompetencer tidligt i livet*, der implicit signalerer, at udsathed kan opdages allerede i barnets tidligste livsfase. I denne antagelse ligger en forestilling om, at tegn/indikatorer på udsathed nødvendigvis må være tilstede tidligt i livet – og som en følge heraf må udsathedens således også som konsekvens være relateret til forhold, der kan kobles til barnet i form af personlighed eller adfærd eller til barnets familiebaggrund. Der tages således ikke højde for, at udsathed kan relateres til barnets institutionelle kontekst, fx skolen eller børnehaven. Ej heller tages højde for, at udsathed kan opstå senere i livet, eksempelvis som følge af forældres skilsmisse, sygdom eller død. Selv om de fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere - i varierende grad – peger på, at der kan være forskellige former for udsathed og at udsathed ikke nødvendigvis kan opspores tidligt i barnets liv, bliver strategiens præmis *tilfør kompetencer tidligt i livet* ledende for medarbejdernes blik på udsathed og opkomsten af den, hvilket skriver sundhedsplejerskerne frem som den faggruppe, der har en særlig forpligtelse i at identificere udsathed. I strategiens 3. spor: *Nytænk de specialiserede indsatser og styrk sagsbehandlingen* er der fokus på at forstærke myndighedsarbejdet (der refererer til Serviceloven) og nedbringe omkostningstunge foranstaltninger som eksempelvis anbringelser (ved brug af Indsatstrappens logik), hvilket samtidig leder an til at forstå udsathed, som knyttet til børn og unge med en problematisk familiebaggrund. Af samme grund understøtter strategiens tredje spor forståelsen af udsathed som værende i overensstemmelse med børn og unge, der allerede er kendt af de sociale myndigheder og som derved afspejler en traditionel forståelse af udsathed. I strategiens 4. Spor: *Hav ambitioner for alle børns*

læring sættes fokus på underpræsterende børn, som sættes i relation til anbragte børn og unge og som dermed understøtter et bestemt blik på udsathed (Udviklingsstrategi for børn, unge og familier i Aalborg Kommune 0-18/23 år, 2016).

Denne flertydighed i målgruppeforståelsen afspejles i det empiriske materiale, hvor de fagprofessionelle medarbejdere identificerer forskellige former for udsathed, der kan opstilles i forskellige kategorier, hvoraf nogle kategorier afspejler klassiske udsathedsforsståelser som traditionelle sociale problemer, der knytter sig til familien (vold, overgreb, psykisk sygdom og arbejdsløshed), fysiske og mentale handicaps, mistriivsel, etnicitet og for tidlig fødsel, og andre afspejler nyere udsathedsforsståelser (også kaldet ny udsathed) som problematikker associeret til barnets læring og udvikling, mistriivsel og forhold i familien, der relaterer sig til skilsmisse, sygdom og død, eller stressede, selvcentrede og karriereorienterede forældre. Via de fagprofessionelle medarbejders beskrivelser af indikatorer på og årsager til udsathed afspejles også, at tilstedeværelsen af nogle indikatorer på udsathed både kan tolkes som et symptom på barnets udsathed og som årsag, og at det i det enkelte tilfælde ikke altid er entydigt at bestemme udsathedens karakter eller omfang alene på baggrund af de indikatorer for udsathed, der iagttages af medarbejderne. For at konstruere et udsathedsbegreb – eller for at blive i stand til at identificere, hvem de udsatte børn og unge er – og dermed tage stilling til, hvem de tidlige indsatser og forebyggelsen skal rettes imod, trækker medarbejderne på forskellige typer af viden, der 1) understøtter eksisterende problemforståelser, 2) professions- og praksisrelateret viden, der forklarer og fortolker indikatorer for udsathed, og 3) viden om relevante interventionsmuligheder i relation til det identificerede problem.

De fagprofessionelle medarbejderne reflekterer således deres identifikation og konstruktion af de udsatte børn og unge i forhold til deres primære arbejdsopgave, funktion og organisatoriske forankring, som er båret af, hvad den enkelte faggruppe registrerer som indikator på udsathed eller forklarende årsag til udsathed. For lærere og pædagoger, der arbejder i almenområdet, er udgangspunktet det ideale barn, altså et barn, der er læringsparat eller i stand til at indgå i de institutionelle rammer i både skole og dagtilbud. Afvigelserne fra det ideale barn kobles af de fagprofessionelle enten til barnets adfærd eller personlighed eller til barnets familiære kontekst. For sundhedsplejerskerne, der ligeledes arbejder i almenområdet, består en væsentlig del af deres arbejde i at fokusere på sundhedsaspekter, hvilket afspejles i en betydelig opmærksomhed på sundhedsrelaterede problemer og psykiske udfordringer. En afgørende forskel fra lærerne og pædagogerne er, at sundhedsplejerskerne ikke har den daglige kontakt til barnet. I stedet har de – som den eneste faggruppe – adgang til hjemmet (i hvert fald for småbørnssundhedsplejerskernes vedkommende). Af samme grund har denne faggruppe også en betydelig opmærksomhed på faktorer i forbindelse med familiernes sociale, økonomiske og kulturelle ressourcer. Socialrådgiverne adskiller sig fra de andre tre grupper ved at være organisatorisk forankret i det specialiserede område (myndighedsområdet). Socialrådgiverne er sjældent direkte involveret i den tidlige opsporing, men bliver først involveret, når en bekymring for et barn eller en ung bliver så alvorlig, at en lærer, pædagog eller sundhedsplejerske vurderer, at problemstillingen ikke kan håndteres i almenområdet alene. Af den grund er socialrådgivere afhængige af andre professioners observationer og vurderinger i den tidlige opsporingsfase.

Tilsyneladende er der er konsensus imellem de fire professionelle faggrupper om, at de risikofaktorer, der forårsager udsathed enten fremtræder som knyttet til barnet i form af personlighed eller adfærd eksempelvis ADHD, eller som en kontekstuel årsag, der er knyttet til barnets familiære kontekst, fx forældres misbrug. Ingen af professionsgrupperne peger på skolen eller institutionen som en social kontekst, der kan være medproducerende af udsathed. Institution/skole betragtes som en kontekst, hvor udsatheden kommer til udtryk, men ikke som baggrundsfaktor eller årsag. Som en naturlig følge heraf opfattes den institutionelle kontekst som en del af løsningen i forhold til barnets udsathed og ikke som en del af problemet (Theilmann & Laursen, submitted).

At der således er mange – og forskellige – konstruktioner af, hvem de udsatte børn og unge er, komplicerer forståelsen af, hvem der reelt er målgruppe og genstandsfelt for det tværprofessionelle samarbejde i den pågældende kommune. Samtidig rejser de forskellige målgruppekonstruktioner nogle centrale spørgsmål om, hvornår og hvordan der skal handles på de forskellige konstruktioner af udsathed og hvilke interventioner, der skal sættes i værk for at reducere eller helt eliminere barnets eller den unges udsathed.

13.1.1.1 Perspektiverende refleksioner

Strategiens flertydighed i målgruppeforståelser er afspejlet i medarbejdernes forskellige konstruktioner af udsathed. På trods af, at den deltagende kommune forsøger at gøre op med tænkningen om en primær, sekundær og tertiær forebyggelsesstrategi til fordel for en

helhedsorienteret strategi, hvor kommunens primære aktører på forebyggelsesområdet, lærere, pædagoger, socialrådgivere og sundhedsplejersker i et tværprofessionelt samarbejde skal omsætte strategiens målsætning om at opspore børn og unge i udsatte situationer tidligt med henblik på at iværksætte indsatser og forebygge udsathed, efterlader undersøgelsen en række perspektiverende refleksioner over konsekvenserne af medarbejdernes (og strategiens) målgruppekonstruktioner. Strategiens fokus på de børn og unge, der allerede er i en alvorligt udsat position med risiko for varig skade udgør en lille del af den samlede målgruppe. Alligevel får de problematikker, der knytter sig hertil stor bevågenhed, af både de fagprofessionelle medarbejdere og af strategien i helhed, sammenlignet med gruppen af børn og unge, der er i risiko for på et tidspunkt at udvikle særlige behov. Konsekvensen er, at børn og unges mistrivsel fortolkes forskelligt afhængig af barnets familiære kontekst. Børn og unges, der er opvokset i familier med traditionelle problemer (eksempelvis vold, misbrug og overgreb), er i en situation, hvor deres trivselsproblemer genkendes hurtigt af de fagprofessionelle medarbejdere. Anderledes står det til i almindelige ressourcestærke familier, hvor de fagprofessionelle medarbejdere er mere tilbøjelige til at se tiden an ud fra en betragtning om, at det går over. Børn og unge, der kan have enslydende trivselsproblemer, genkendes og anerkendes derved forskelligt på baggrund af deres forskellige opvækstvilkår og familiære baggrund og status, hvilket medfører en risiko for at overse trivselsproblematikker hos grupper af børn og unge. Dette gør sig gældende for alle fire faggrupper.

Det stærke fokus på den familiære kontekst medfører også, at der skabes en faglig blindhed i forhold til at inkludere andre kontekster som

udsathedsskabende – eksempelvis den institutionelle kontekst. At de fagprofessionelle medarbejdere ikke betragter den institutionelle kontekst som udsathedsskabende i sig selv, men mere som en arena, hvor udsathed kan opspores medfører, at en kritisk selvrefleksion over samspillet mellem fagprofessionel, øvrige børn og unge og de rammer, som skolen/børnehaven udgør, ikke medtænkes som en mulig medproducent for udsathed, hvorved en potentiel mulighed for at identificere udsathed udebliver.

At udsathed ikke er et statisk begreb, men er omfattet af fagprofessionelle medarbejders forskellige konstruktioner, er en udfordring for det tværprofessionelle samarbejde. Dette kommer særligt til udtryk, når det kommer til de børn og unge, der viser begyndende tegn på mistrivsel. Her bliver medarbejdernes faglige vurderinger af tegn og indikatorer afgørende for, hvilke børn og unge, der bliver genstand for det tværprofessionelle samarbejde, med andre ord den faglige vurdering af barnets mistrivsel bliver afgørende for, om barnets mistrivsel vurderes at være *alvorlig nok* til at et tværprofessionelt samarbejde skal aktiveres og herudover også hvilke interventioner, der skal sættes i værk. Når de forskellige udsathedskonstruktioner mødes i det tværprofessionelle samarbejde, er de således influeret af de forskellige professionsgruppers arbejdsopgaver, arbejdsfunktioner og organisatoriske tilknytning. De forskellige konstruktioner tillægges derfor forskellige betydninger, hvilket komplicerer det tværprofessionelle samarbejde i den forstand, at det, der vækker bekymring hos én faggruppe, af en anden faggruppe kan opleves mindre betydningsfuldt.

13.1.2 Indsatstrappen som overlægger for strategien

I udviklingsstrategien har organisationsopskriften Indsatstrappen en central placering som overlægger for den samlede strategi. Indsatstrappen er en koordinationsteknologi, der forsøger at opstille et helhedsbillede for indsatserne ud fra en overordnet og generel bestemmelse af, hvad der bør gøres på de enkelte trin. Den fremhæves særligt i spor 3: *Nytænk de specialiserede indsatser og styrk sagsbehandlingen*, men har også en stærk funktion i spor 2: *Styrke det tværprofessionelle samarbejde*, hvor den er tænkt at have en central funktion som fælles sprog, fælles forståelse og fælles begrebsapparat. Indsatstrappen udgør, qua sin funktion som overlægger for udviklingsstrategien, en væsentlig del af strategiens vision og idegrundlag. Oversættelsen af Sverigesmodellen til Indsatstrappen er imidlertid problematisk i kraft af dens virke som obligatorisk organisationsopskrift, idet Indsatstrappens metodiske del (den handlingsforeskrivende del af opskriften) helt er fraværende, så eksempelvis spørgsmålet om, hvordan man vælger det rette trin i forhold til graden af barnets udsathed, står hen i det uvisse. Som resultat af dette må medarbejderne nødvendigvis vælge en af to strategier 1) at gøre oversættelsesarbejdet fra idegrundlag til praksis selv, eller 2) at afvise organisationsopskriften som en meningsfuld metode i praksis. De fleste medarbejdere i almenområdet vælger sidstnævnte med begrundelse i, at Indsatstrappen ikke giver mening for deres praksis. Nogle medarbejdere henviser dog til den - ikke som et aktiv i deres praksis, men mere som en slags fælles bevidsthed om, hvad udviklingsstrategiens fokus er. Derved får Indsatstrappen karakter af en slags skueværdi (Schein, 1994) mere end den bliver et reelt arbejdsredskab.

I forhold til Indsatstrappens funktion som fælles sprog, fælles forståelse og fælles begrebsapparat, jævnfør strategiens spor 2, giver centrale koordinations spørgsmål som hvem gør hvad, hvornår, hvordan og hvorfor?, der forventes at kunne blive besvaret af en koordinationsmodel, heller ingen svar. Alle fire grupper af medarbejdere omtaler Indsatstrappen som socialrådgivernes model og betragter teknologiens normative indholdsdel som værende tæt sammenknyttet til socialrådgivernes arbejdsfelt, interesser og perspektiver i det faglige arbejde. Herudover rettes en kritik mod Indsatstrappen som en teknologi, der er eksponent for en større politisk og aktuel strømning, der handler om at effektivisere og reducere omkostninger på det sociale område.

Organisationsopskrifter går fint i spænd med en NPM tænkning, da anvendelsen af organisationsopskrifterne medfører, at de fagprofessionelle medarbejders arbejde med opskrifterne bliver mere transparente (for den administrative ledelse), hvorved arbejdet bliver eksponeret for en højere grad af kontrol og evt. kritik end et arbejdsgrundlag baseret på et professionsfagligt eller akademisk grundlag.

Udviklingsstrategien kan læses som et eksempel på en NPM strategi, hvor NPM logikkens optimerings-, effektiviserings- og resultatstyrings rationale kommer til udtryk igennem de institutionelle logikker, der rammesætter den faglige praksis; stat, marked og virksomhed. Samtidig er medarbejderne også orienteret af professionslogikken, der sætter relationer, personlig ekspertise, professionsstatus og professionel fagforståelse i centrum. Logikkernes forskelligartede og endda kontrasterende formål, ideologisk tænkning og handlingsanvisning til opgaveløsning gør, at Indsatstrappen er svær at oversætte til meningsfuld

praksis for medarbejderne. For socialrådgivernes vedkommende består dilemmaet i, på den ene side at udøve god socialfaglig praksis med borgeren i centrum, og på den anden side at tænke mindst muligt indgribende indsatser, normalisering og besparelser. Lærerne oplever et paradoks i Indsatstrappens stærke værdisæt: *vi skal ned ad trappen*, idet en bekymring for et barn, som læreren ikke kan løse selv, netop fordrer aktivering af det tværprofessionelle samarbejde, der nødvendigvis leder til en optrapning – altså stik imod den oplevede værdikodning. Pædagogerne ser ikke sig selv som en aktiv del af Indsatstrappen. De oplever, at arbejde under Indsatstrappen og anskuer Indsatstrappen som det specialiserede områdes model og trækker i stedet på andre modeller, der er tættere knyttet til egen fagprofession i almenområdet. Sundhedsplejerskerne giver udtryk for, at Indsatstrappen bliver eksponent for en tænkning, hvor det handler om at skubbe opgaven, der egentlig hører til i det specialiserede område over i almenområdet. Socialrådgiverne ser Indsatstrappen som en amputeret udgave af Sverigesmodellen og konstaterer, at den i dens form mere har karakter af at være en økonomisk besparelsesmodel frem for en socialfaglig model. På hver deres måde giver de fire grupper af fagprofessionelle udtryk for, hvordan forskellige logikkers tilstedeværelse påvirker udøvelsen af faglig praksis, og hvordan de må navigere i forskellige og skiftende logikker. Samlet set fører ovenstående betragtninger til forklaringer på, hvorfor Indsatstrappen er svær at sætte i spil i daglig praksis for medarbejderne.

13.1.2.1 Perspektiverende refleksioner

Organisationsopskrifter er sat i verden for at løse en bestemt type af opgaver i organisationen. Organisationsopskrifter indeholder tre elementer 1) værdier og viden om målgruppen eller det, der også betegnes som et mindset, 2) metoder, teknikker eller procedurer, og 3) viden om relevans og konsekvenser. Punkterne 1 og 3 relaterer til den viden, der omhandler målgruppen og de effekter, der ønskes skabt på baggrund af brugen af den. Medarbejdernes udfordringer med at omsætte Indsatstrappen til meningsfuld praksis er blandt andet forårsaget af, at den hverken opleves at matche de udfordringer, som i hvert fald tre af strategiens medarbejdergrupper står over for (punkt 3), eller opleves at være i besiddelse af en redskabsdel, der kan adressere sammenhænge mellem udfordringer og effekter (punkt 2). Tilbage står Indsatstrappens mindset, som det er lykkedes at få igennem; *vi skal ned ad trappen (punkt 1)*. Sverigesmodellen (eller Indsatstrappen, som er den lokale oversættelse), der samtidig er en investeringsmodel, afspejler NPM tænkningens treklang; effektivitet, optimering og resultatstyring. Dette gør den særligt attraktiv hos forvaltningsledelser i organisationsforandringsøjemed, fordi den forventes uden de store økonomiske omkostninger at kunne skabe den eftertragtede forandring.

Imidlertid ligger der en stærk kraft i professionslogikken, selvom den er under pres af NPM tænkningens styringslogikker. De fagprofessionelle medarbejdere har ikke givet afkald på autonomien, der knytter sig til professionerne. Logikkerne, der er indlejret i organisationen kan således være befordrende for forandring, men de kan også være en hæmsko afhængig, hvordan medarbejderne (re)producerer deres praksis gennem

meningsudfyldelse og handling.

13.1.3 Det tværprofessionelle samarbejde

Udviklingsstrategiens målsætning om at styrke det tværprofessionelle samarbejde er især rettet imod udførelsen af to opgaver 1) tidlig indsats, herunder opsporing, og 2) forebyggelse af udsathed. Når det tværprofessionelle samarbejde får så vigtig en placering i strategien, skyldes det antagelsen om, at samarbejdet på tværs af professioner (socialrådgivere, lærere, pædagoger og sundhedsplejersker) og sektorer (det specialiserede område og almenområdet) er afgørende for at lykkes med den tidlige indsats og forebyggelsen. At det tværprofessionelle samarbejde har en stærk prioritering i strategien, kan registreres ved, at et af de fire spor, udelukkende omhandler det tværprofessionelle samarbejde, nemlig strategiens spor 2: *Styrke det tværprofessionelle samarbejde*. Det tværprofessionelle samarbejde er centreret omkring fælles sprog, fælles forståelse og fælles begrebsapparat.

Det tværprofessionelle samarbejde i organisationen er karakteriseret ved forskellige funktionalitetsbegreber; daglig drift, som er kendetegnet ved rutineprægede, planlagte og systematisk gennemførte daglige aktiviteter i almenrådets institutioner (skoler og dagtilbud), service, som er kendetegnet ved at tilbyde rettet mod familien (sundhedsplejen og til dels myndighedsområdet) og intervention, hvis funktion er at udøve indsatser ved bestemte typer af problemer, der knytter sig til udsatte børn og unge og deres familier (myndighedsområdet). Funktionalitetsbegreberne knytter sig til både udmøntningen af professionernes faglige opgave (hvordan opgaven vedrørende tidlig indsats og forebyggelse løses i

praksis) og til professionernes organisatoriske forankring (tilknytningen til henholdsvis almenområdet eller det specialiserede område betinger rammerne, der muliggør handling). Herudover er samarbejdets karakter også varierende, afhængig af om samarbejdet drejer sig om de børn og unge, der allerede er i en alvorligt udsat position, hvor myndighedsområdet allerede er involveret, eller om samarbejdet drejer sig om børn og unge, hvis udfordringer, af de enkelte medarbejdergrupper, vurderes at kunne løses i eksisterende daglig praksis (almenområdet). Strategien lægger op til, at det tværprofessionelle samarbejde på baggrund af de udvalgte teknologier (og særligt Indsatstrappen) samt fælles sprog, fælles forståelser og fælles begrebsapparat bliver i stand til at håndtere og skabe gode løsninger for strategiens målgrupper, men angiver ikke hvem, der er ansvarlig for at facilitere samarbejdsprocesserne.

Medarbejderne selv er i og for sig positivt stemt over for det tværprofessionelle samarbejde og ser det også som en nødvendighed for at for at løse deres faglige opgave bedst muligt – om end der ligger forskellige logikker, faglighed og forståelser bag ved dette. I forhold til det tværprofessionelle samarbejde adresserer undersøgelsens empiriske fund tre væsentlige forhold; tidsdimensioner, professionsfaglige narrativer og faglige hierarkier i organisationen.

Det er alment kendt, at velfærdsprofessionelle efterspørger tid som en manglende ressource i den daglige og faglige opgaveløsning (ref). Dette er også tilfældet med indeværende undersøgelse. Imidlertid viser undersøgelsen også, at der er flere andre perspektiver på forståelsen af tid (som er centrale for et af strategiens nøglebegreber tidlig indsats), nemlig

tid, der går, som følge af, at forskellige faggrupper skal etablere netværksmøder, iværksætte interventioner og følge op på indsatsområder. Her peger alle faggrupper på, at der kan gå uger, måneder og endda år inden barnet enten er udredt eller de rette indsatser er sat i værk. Dette tidsperspektiv kolliderer med både strategiens, men også medarbejdernes generelle opfattelse af tidlig indsats og strategiens intention om at komme hurtigt ind i familien. Også her spiller faggruppernes professionsfaglige baggrund en central rolle, idet der foreligger forskellige vurderinger af tidsperspektivet i relation til den faglige opgave. For medarbejderne med tilknytning til almenområdet (særligt pædagogerne og lærerne) handler problemstillingen om, at de ofte afprøver en lang række forskelligartede tiltag for at understøtte et barn eller en ung i en udsat position med henblik på at forebygge udsathed. Når mulighederne for at afprøve nye indsatser synes opbrugt, eller bekymringen for barnet eller den unge bliver så stærk, at et tværprofessionelt samarbejde opleves nødvendigt, har medarbejderne behov for akut handling fra det specialiserede område. For medarbejderne i det specialiserede område (socialrådgiverne) handler problemstillingen om at tilbyde den rette indsats – og dermed at intervenere passende i barnets eller familiens liv. Det forudsætter et grundligt forudgående socialfagligt arbejde, der tager tid, fordi den faglige beslutning netop skal træffes med udgangspunkt i, at alle relevante forhold i relation til barnet/den unge eller familien er undersøgt med henblik på en passende intervention. Begge perspektiver rummer solide refleksioner over god faglig praksis, selv om det i det tværprofessionelle samarbejde får den konsekvens, at medarbejderne i almenområdet oplever, at de i mødet med det specialiserede område må gentage de faglige tiltag, de allerede har afprøvet med henblik på, at socialrådgiveren

kan tage stilling til den rette intervention – og at medarbejderne i almenområdet derved oplever, at der går alt for lang tid inden en udredning er foretaget, indsatser i forhold til barnet er sat i værk eller at interventioner i familien er gennemført. Socialrådgiverne i det specialiserede område oplever, at medarbejderne i almenområdet venter for længe med at handle på bekymringer, altså at de får det tværprofessionelle samarbejde sat i gang for sent, hvorved tidsperspektivet for igangsættelse af indsatser eller interventioner trækker ud. En anden forståelse af begrebet tid handler om barnets tidsperspektiv og angår den tid, der går fra den første bekymring opstår, til en udredning er gennemført eller de rette indsatser og interventioner er sat i værk, hvorved barnets eller den unge kan få hjælp i forhold til de problematikker, der knytter sig til barnet. Her oplever alle faggrupperne en generel frustration over, at et barn skal være i en venteposition alt for lang tid inden det kan få den rette støtte. Dette forhold, er også afledt af de forskellige faggruppers forskellige arbejdsopgaver og funktioner og dermed også de faglige vurderinger, der ligger til grund for, hvornår der bliver handlet. De forskellige tidsforståelser indvirker således på medarbejdernes oplevelse af kvaliteten af det tværprofessionelle samarbejde.

Samtidig bidrager de forskellige tidsforståelser også til, at der mellem faggrupperne skabes professionsfortællinger, hvor der på baggrund af specifikke oplevelser med faggrupper, uddrages generelle fortolkninger af, hvordan andre faggrupper er og hvordan de agerer i relation til det tværprofessionelle samarbejde. Narrativerne skaber en distance mellem faggrupperne og er et udtryk for forskellige faglige tilgange til både problemkonstruktioner, faglige vurderinger og interventioner, såvel som

de også afspejler forskellige logikker i tilknytning til den faglige opgave på såvel almenområdet som det specialiserede område. Socialrådgivernes fortællinger om lærerne – og i særdeleshed om pædagogerne er, at de kan være noget tilbageholdende med at handle på bekymringer som følge af deres følelsesmæssige tilknytning til familierne enten som følge af, at de er bange for at gamble med relationen til forældrene i forhold til det fremtidige samarbejde, eller fordi de føler med dem og forstår deres udfordringer og derved ikke får handlet. Omvendt skaber almenrådets forskellige faggrupper også fortællinger om socialrådgiverne, som en faggruppe, der er svær at få i tale. Både lærere, pædagoger og sundhedsplejersker oplever socialrådgiverne som svære at samarbejde med, dels begrundet i deres tilbageholdelse af oplysninger, dels grundet fortællinger om stressede arbejdsforhold og stor personaleudskiftning. Specifikke oplevelser, der bliver til generelle fortællinger om andre faggrupper bidrager til at fastholde udfordringer i det tværprofessionelle samarbejde.

Det tredje forhold, der udgør et bidrag til afhandlingens samlede fund i relation til det tværprofessionelle samarbejde omhandler professionernes forskellige positioneringer, der både kan ses som et anliggende, der er knyttet til den tværprofessionelle udøvelse og til den tværsektorielle rammesætning. Igennem de forskellige narrativer om 'de andre' professioner bliver det således muligt at tolke, hvordan professionerne ser sig selv i forhold til øvrige professioner i det tværprofessionelle samarbejde, og det bliver tydeligt, hvordan forskellige grupper reflekterer, vurderer og intervenserer forskelligt og bringer dette i spil i relation til deres faglighed, der afspejler, at der også er faglige hierarkier på spil i organisationen.

De empiriske analyser af de forskellige fagprofessioners tilgang til det tværprofessionelle samarbejde afspejler konsekvensen af NPM tænkningens påvirkning af professionerne og deres vidensgrundlag, som følge af en nedtoning af professionel styring til fordel for en økonomisk/resultatorienteret styring. At de fagprofessionelle idealer om professionsstyring nedtones til fordel for NPM logikkens optimerings- effektiviserings- og resultatstyrings rationale, sætter professionernes kernefaglighed og autonomi under pres, hvilket leder i retning af en hybridisering af professionerne, som det også er tilfældet i indeværende undersøgelse, hvor det fælles sprog og fælles begrebsapparat, der refereres til, naturligt understøtter hybridiseringen af professionerne (Noordegraaf, 2015). De empiriske analyser peger på, at medarbejderne er i en transition fra professionel styring af den faglige opgave (control of content) til en organisatorisk styring af den faglige opgave (content of control), hvor medarbejderne stadig trækker på deres professionsfaglighed i relation til deres faglige opgaver og funktioner, samtidig med at de er fuldt bevidste om kravet om at anvende ledelsesinitierede teknologier som udgangspunkt for det tværprofessionelle samarbejde.

Det tværsektorielle samarbejde mellem de fagprofessionelle medarbejdere i de to forvaltninger er således yderligere en dimension, der med udgangspunkt i politiske beslutninger og prioriteringer influerer på det tværprofessionelle samarbejde. Eksempelvis er valget af den styrkede ansættelse af flere socialrådgivere (sammen med de socialfagligt initierede teknologier) i strategien en prioritering af socialrådgiverperspektivet, der fører til en strukturel hierarkisering af de fire faglige medarbejdergrupper.

Den tværsektorielle ramme for det tværprofessionelle samarbejde resulterer også i, at medarbejderne oplever udfordringer i organiseringen af det tværprofessionelle samarbejde. Selv om medarbejderne er glade for de eksisterende tværprofessionelle mødefora (Trivselsmøder på skoleområdet og Tværfagligt Team i dagtilbudsregi) stilles der helt grundlæggende spørgsmål stegn ved hvem, der gør hvad, hvordan og hvornår? Medarbejderne efterlyser, hvem der er ansvarlig for at facilitere tværprofessionelle processer og særligt almenområdets medarbejdere mangler tilbagemeldinger på, hvorvidt der iværksættes initiativer på baggrund af deres statusbeskrivelser og underretninger. Samlet set leder dette til en konstatering af to hovedproblemer i strategien i relation til det tværprofessionelle samarbejde; manglende gennemsigtighed som følge af fraværet af facilitering og manglende opfølgninger.

Koordinationsproblemet understreges yderligere af medarbejdernes oplevelse af, at de er organiseret i siloer (forskellige sektorer) uden mulighed for at kunne lade informationer flyde frit mellem forskellige medarbejdergrupper – under henvisning til tavshedspligt. At tavshedspligten opleves som et bånd i det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde kan identificeres som en imaginær udfordring, idet medarbejderne rent faktisk har mulighed for at udveksle informationer, såfremt forældrene har givet tilsagn til det, jf Serviceloven.

13.1.3.1 Perspektiverende refleksioner

Udviklingsstrategiens stærke prioritering af det tværprofessionelle samarbejde i en ny organisatorisk ramme, der går på tværs af de to forvaltninger, synes at forudsætte en tovholderfunktion eller et udviklingsteam, der kan håndtere koordineringen og faciliteringen af det

tværprofessionelle samarbejde, hvis de koordinationsproblemer og professionsrettede udfordringer (narrativer og hierarkier), som medarbejderne peger på skal håndteres. Udviklingsstrategiens overordnede prioritering af socialfaglige optikker, der kommer til udtryk via teknologier og logikker, leder til en hybridisering af fagligheden, der risikerer at nedtone professionsfagligheden ved de fire faggrupper til fordel for en mere universalistisk tilgang til organisationens velfærdsopgave (tidlig indsats og forebyggelse af udsathed). For både almenområdet og det specialiserede områdes faggrupper med den konsekvens, at teknologierne bliver styrende for praksis i stedet for professionernes vidensgrundlag, inklusiv de faglige vurderinger (inferences), der knytter sig udfoldelse af professionsfagligheden. Selv om teknologiernes rationale umiddelbart understøtter socialfaglige optikker og dermed socialrådgiverblikket, er teknologierne stadig funderet i en NPM tænkning, hvor effektivisering og økonomisk optimering sættes i centrum, hvorved socialrådgiverne også oplever et pres på deres professionsfaglighed.

Undersøgelsens analyser kaster lys på et vigtigt dilemma, der relaterer sig til selve kernen af professionsfagligheden; nemlig udfordringerne ved organisatoriske påvirkninger af det tværprofessionelle samarbejde, der enten kan føre til en risiko for udviskning af professionelle grænser i forsøget på at løse opgaven med tidlig indsats og forebyggelse (igennem fælles sprog, fælles metoder og fælles begrebsforståelse) eller til en styrkelse af professionernes grænser, hvor kernefagligheden hos de enkelte professionsgrupper tydeliggøres.

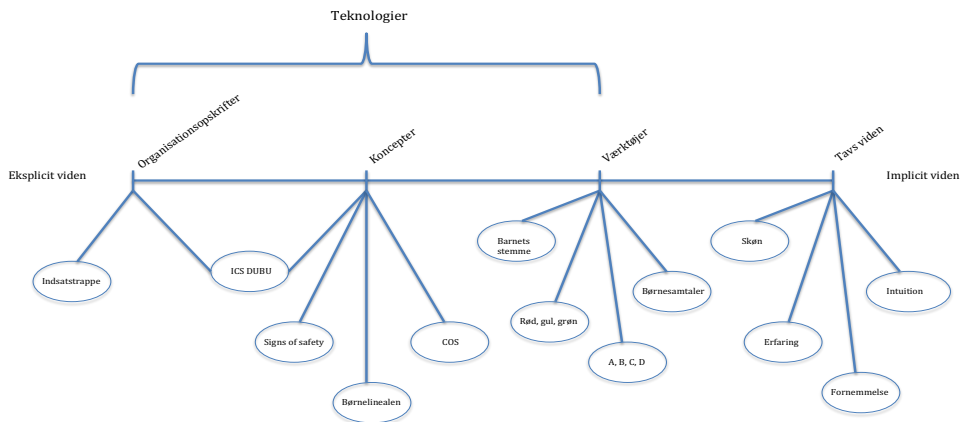
Et andet dilemma, som undersøgelsen adresserer, er medarbejdernes positioneringer i feltet. Socialrådgiverne er, som tidligere nævnt, den professionsgruppe, der står mest centralt i strategien i den forstand, at det er socialfaglige teknologier, der er i centrum for strategien. Selv om deres vurderinger og faglige skøn udføres på baggrund af samarbejdet med de øvrige faggrupper, er det i sidste ende socialrådgiverne, der har kompetence til og ansvar for at sætte interventioner i værk i relation til barnet eller familien eller i forhold til den institutionelle kontekst. I den forbindelse er det særligt interessant, at eksempelvis pædagoger, som er den faggruppe, der tilbringer mest tid sammen med børnene også tilsyneladende er den faggruppe, der sidst inviteres ind i det tværprofessionelle samarbejde.

13.1.4 Vidensformer i organisationen

Viden er et vigtigt tema i udviklingsstrategien, først og fremmest fordi etableringen af en robust, operationel fælles viden udgør en vigtig forudsætning for en videre styrkelse af det tværprofessionelle samarbejde, både for at kunne forstå hinanden - fælles sprog, fælles forståelse og fælles begrebsapparat – samt at kunne reflektere sammen omkring løsningen af de fælles opgaver – tidlig indsats og forebyggelse i relation til udsatte børn og unge. Ud over de samarbejdsrelaterede aspekter understreges der i udviklingsstrategien, at indsatserne skal være vidensbaserede, altså bør de være funderet i forskningsbaseret og opdateret viden. Strategien foreskriver, at indsatserne bør organiseres gennem teknologier eller metoder, der muliggør en omsætning fra forskningsbaseret viden til praktisk anvendelige indsatsformer. Både i forhold til tidlig indsats, herunder opsporing og forebyggelse af udsathed

er der en definerende opgave at løse, som det også er fremgået af artiklerne 1 og 3. Den definerende opgave indeholder tre forhold, 1) definition og klassifikation (problem identification), 2) udredning og overvejelser om eventuel visitering til indsats (professional explanation), 3) koordinering af viden, informationer og indsatser (problem interventions) (Abbott, 1988). Udsatte børn og unge skal identificeres og klassificeres med henblik på at få tildelt forskellige former for indsatser gennem en koordinering af kategorier af udsathed med typer af indsatser, som det allerede er gennemgået i afsnittene *Identifikation af udsatte børn og unge*, *Indsatstrappen som overlægges for strategien* og *Tværprofessionelt samarbejde*.

Vedrørende overvejelser over udredning og visitering til indsatser drejer det sig om anvendelse af metoder og teknologier, samt den viden, der udgør grundlaget for anvendelse af metoderne og teknologierne. Generelt betraget kan udredninger foretages ud fra tre typer af viden, 1) professionens vidensgrundlag (teori og metode), 2) medarbejdernes erfaringsbaserede viden og kunnen og 3) metoder og viden, der er indlejret i teknologier (Laursen, 2020). Ofte er de tre vidensformer tæt infiltreret i en daglig praksis. Af det empiriske materiale er der imidlertid fremkommet en distinktion i de vidensformer, som medarbejderne refererede til i opsporingen af målgrupperne; nemlig eksplicite vidensformer (organisationsopskrifter, koncepter og værktøjer) og implicite vidensformer (mavefølelser, intuition og erfaring).

Figur 6: Kontinuum af vidensformer fra eksplisit til implicit viden, Theilmann 2020

Figuren viser et kontinuum af forskellige vidensformer med eksplisit viden som den ene yderposition og implicit viden som den anden yderposition. De eksplisitte vidensformer går under samlebetegnelsen teknologier og de implicitte vidensformer er karakteriseret ved alle at være tavse vidensformer. Figuren opsamler de forskellige vidensformer, som medarbejderne refererer til, når de reflekterer over, hvilken viden de trækker på og bringer i anvendelse, når de vurderer børn og unges udsathed i relation til tidlig indsats og forebyggelse.

Anvendelsen af eksplisitte vidensformer, altså teknologier, har den fordel, at de indeholder en drejebog, hvor den professionelle agerer ud en bestemt position og udfører en bestemt rolle. Herudover bidrager deres redskabsdel til at guide medarbejderen i udførelsen af sin rolle. Principielt betyder det, at de kan læses af den enkelte medarbejder, som efterfølgende kan oversætte dem til egen praksis. Fordi de ikke

nødvendigvis er knyttet til en bestemt type faglighed kan de ofte anvendes af flere faggrupper under forudsætning af, at man har eller tilegner sig de nødvendige kompetencer til at anvende teknologien. Grundet deres ekspliciterbarhed er teknologierne som udgangspunkt og ideelt set anvendelige i et tværprofessionelt samarbejde. Ulempen ved teknologierne er dog, at de kun kan løse den problemstilling, de er sat i verden for at kunne løse. Det betyder, at en koordinationsteknologi som eksempelvis Indsatstrappen kan bruges til at koordinere interventioner og indsatser, men den kan ikke anvendes til eksempelvis opsporing af udsathed. Strategien (og medarbejderne) ekspliciterer ikke entydigt, at forskellige teknologier adresserer forskellige problemstillinger, altså at der både er et behov for at skelne mellem opsporingsteknologier og interventionsteknologier.

Den manglende eksplicitering af, hvilke teknologier, der anvendes hvornår og af hvem, fører andre udfordringer med sig. Forskellige grupper af medarbejdere i forskellige positioner i det tværprofessionelle samarbejde eksponeres for teknologiernes styring af professionel praksis, idet bestemte former for argumentationer, handlinger og referencerammer bliver mere eller mindre legitime i en tværprofessionel praksis, qua anvendelsen af teknologierne; altså en form for *symbolsk vold*, der fører til selvfølgeligheder i feltet, nemlig *doxa* (Bourdieu & Passeron, 2006). Fælles for mange af de teknologier, der anvendes i den pågældende organisation er, at de langt hen ad vejen er udviklet til at understøtte en socialfaglig praksis. Som følge af det dominerende fokus på anvendelsen af socialfaglige teknologier i strategien kommer socialrådgiverne og socialfaglig praksis til at stå centralt i det tværprofessionelle samarbejde, hvilket skaber en ulige tilgang til løsningen af den faglige opgave (tidlig

indsats og forebyggelse af udsathed) blandt de fire relevante medarbejdergrupper, hvilket fører til en form for strukturel hierarkisering blandt medarbejderne. Strukturel hierarkisering er ikke nødvendigvis en ulempe, så længe hierarkiseringen knytter sig til arbejdsopgave, funktion og fagprofessionel baggrund. Der hvor hierarkiseringen kommer til at spænde ben for det tværprofessionelle samarbejde, er i forhold, hvor det ikke er tydeligt, hvem der skal løfte hvilke opgaver, og hvad de enkelte teknologier konkret kan bidrage med løsninger til, samt hvornår de bør tages i anvendelse og af hvem.

Det empiriske materiales analyser rejser en anden problemstilling omkring anvendelsen af teknologier, eller måske rettere *valget* af teknologier, der skal understøtte faglig praksis og opgaven med tidlig indsats og forebyggelse. Det handler om, i hvilken udstrækning medarbejderne anskuer teknologier – og her særligt Indsatstrappen - som retledende for deres praksis. Teknologier er, som tidligere nævnt, kendetegnet ved at indeholde viden om feltet (fx kendetegn på udsathed), en handlingsforeskrivende del (en manual – hvordan gør man?) og en drejebog (hvem gør hvad?), der skal lede medarbejderne til at opnå et bestemt resultat. Den dominerende og mest centrale teknologi i strategien, Indsatstrappen, har blandt medarbejderne fået en overvejende kritisk modtagelse; særligt i almenområdet, hvor medarbejderne har svært ved at få Indsatstrappen til at give mening i praksis. Dels fordi den mangler forbindelse mellem intention og funktion; medarbejderne i almenområdet mangler, at den viser retning for handlinger. Dels fordi den har svært ved at adressere de problemstillinger, der skal løses af den enkelte faggruppe. Problemet består således for den enkelte medarbejder i, at det ikke nødvendigvis opleves som god faglig praksis at *gå nedad*, som

teknologien foreskriver, men at der opleves et behov for at kunne vælge indsats (trin) i relation til udsathedens omfang.

Den mere implicitte viden, som medarbejderne i høj grad refererer til udgør en vigtig og nødvendig del af medarbejdernes arbejdsgrundlag og refereres til som erfaringsbaseret viden, intuition og mavefornemmelser. Implicit viden erstatter ikke andre vidensformer og kan omvendt heller ikke erstattes af andre vidensformer. Karakteren af den implicitte viden (at den er tavs og vanskelig at gøre eksplicit) gør den svært håndterbar i en udviklingsstrategi. De implicitte vidensformer er da logisk nok heller ikke hverken skrevet frem eller afspejlet i strategien. Problemet ved de implicitte vidensformer er netop deres mangel på eksplicitering, hvilket gør denne form for viden svær at anerkende - særligt i en tværprofessionel sammenhæng, hvor særligt fælles sprog italesættes som forudsætning og som en målsætning i sig selv.

Styrken for den implicitte viden, som den kommer til udtryk blandt de professionsfaglige medarbejdere, er til gengæld, at den løser en lang række af medarbejdernes daglige og faglige udfordringer i den monofaglige jobfunktion. Medarbejderne genkender problemstillinger, som de har mødt før og handler intuitivt på baggrund af de erfaringer, de har erhvervet sig. Herved afpareres mange problematikker i almenområdet før de udvikler sig til henholdsvis PPR sager eller myndighedssager – eller det medarbejderne beskriver som *at gå op ad trappen* – fordi den i kraft af dens kulturelle og principielle indlejrethed bliver en rutineret handling (Laursen, 2020). Og det er netop heri, at i hvert fald én forståelse af forebyggelse ligger gemt; at forebyggelse handler om at afparere eller forebygge et forhold, der ellers ville være

sket. Dette afspejler en kompleksitet, der ligger i selve forebyggelsesbegrebet og den udfordring, der ligger i at dokumentere effekt af forhold, der netop er afværget eller undgået. En anden betydning af forebyggelsesbegrebet kommer imidlertid også til udtryk igennem afhandlingens analyser. Analyserne rejser en problemstilling omkring anvendelsen af teknologier, eller måske rettere *valget* af teknologier, der skal understøtte faglig praksis og opgaven med tidlig indsats og forebyggelse. Fælles for mange af de teknologier, der anvendes i den pågældende organisation er, at de langt hen ad vejen er udviklet til at understøtte en socialfaglig praksis, der er funderet i problemstillinger, der knytter sig til den ene af strategiens målgrupper; nemlig de børn og unge, der allerede er alvorligt udsatte og en sag i myndighedsafdelingen, med det formål at mindske deres udsathed. Forebyggelse kommer derved til at handle om at undgå en forværring af et problem, der allerede er observeret. I relation til de forskellige fagprofessionelle grupper i organisationen, kan der således identificeres forskellige tilgange til og forståelser for, hvad forebyggelse handler om. For socialrådgiverne på det specialiserede område kommer forebyggelse til at handle om at undgå forværring af situationen for de børn og unge, der allerede er alvorligt udsatte og tidlig indsats bliver at gribe ind så tidligt i barnets liv som muligt. For medarbejderne i almenområdet (lærere, pædagoger og sundhedsplejersker) handler forebyggelse om opsporing af problematikker, der kan udvikle sig til særlige behov, og tidlig indsats kommer til at handle om tidligt i forhold til problemets opståen. Disse forskellige opfattelser af vigtige nøglebegreber (tidlig indsats og forebyggelse) i strategien komplicerer det tværprofessionelle samarbejde mellem almenområde og det specialiserede område i organisationen både

i forhold til afklaring af, hvem, der handler hvornår, men også i forhold til hvilke interventioner og handlinger, der skal sættes i værk.

Når medarbejderne diskuterer, hvilke vidensformer, de trækker på, skelner de ikke mellem eksplicite og implicite vidensformer, men beskriver dem samlet. De er således heller ikke opmærksomme på – eller udtrykker ikke, at forskellige vidensformer kan noget forskelligt, og slet ikke i forhold til det tværprofessionelle samarbejde stiller medarbejderne spørgsmålstejn ved om nogle former for viden er mere velegnede end andre. Medarbejdernes holdning til teknologier er ofte ambivalente; de anvender dem, når de giver mening ind i deres egen faglige sammenhæng – og herudover også til at legitimere bestemte synspunkter eller handlinger. Samtidig udtrykker medarbejderne visse forbehold over for specifikke teknologier, og i særdeleshed den obligatoriske Indsatstrappe, der udsættes for kritik, selv af socialrådgiverne, hvis faglige logikker ellers mere er i overensstemmelse med Indsatstrappens indhold og funktion end almenområdets. I anvendelsen af teknologierne er der almindeligvis både plads til og brug for en faglig vurdering, der supplerer vidensgrundlaget fra teknologierne med andre former for viden, hvilket peger på, at medarbejderne ikke blot følger teknologiernes forskrifter og handlingsanvisninger, men at de også bidrager med individuelle og faglige oversættelser af dem, så de får dem til at passe ind i deres faglige praksis. Netop denne faglige oversættelse er stærkt nødvendig for at få teknologierne til at give mening for den enkelte medarbejder.

Udfordringen med de forvaltningsmæssigt initierede modeller er, at de skal igennem en oversættelsesproces fra den oprindelige idé til den form, den lokale forvaltningsledelse har valgt og yderligere skal de oversættes til den faglige praksis, medarbejderne er funderet i. Den enkelte

medarbejders fordring er at få modellerne til at passe ind i praksis - uanset om de arbejder i almenområdet eller i det specialiserede område - frem for den omvendte bevægelse, at de modeller, der vælges som organisationsopskrifter passer ind i den praksis, der i forvejen eksisterer - med den mangfoldighed i opgaveportefølje, forskellighed i faglige refleksioner og variation af interventionsmuligheder, der er til stede.

13.1.4.1 Perspektiverende refleksioner

Undersøgelsen peger på, at tilvejebringelsen af ny viden, der skal føre til forandring af organisatorisk praksis ikke ser ud til at være et spørgsmål om enten teknologier eller fagprofessionel viden (der kan fremstå som implicit viden, der knytter sig til den enkelte medarbejder). Det ser snarere ud til, at det handler om at anerkende, udbrede og kvalificere viden, både den eksplicite og implicite viden og forbinde den. Anerkendelse i forståelsen af at understøtte, at de forskellige faggrupper har forskellige opgaver, forskelligt vidensgrundlag og dermed også forskellige måder at løse udfordringer på. Udbredelse handler om at sikre gedigne og meningsfulde oversættelser af teknologierne, der suppleret med faggruppernes professionsfaglige viden, muliggør en tværprofessionel praksis. Kvalificering indebærer, at der sker en tilpasning af teknologier til konkrete opgaver, herunder at foretage kritisk stillingtagen til valg af teknologier og deres anvendelse; hvilke teknologier fungerer godt? For hvem? Og hvilke udfordringer forventes de at kunne løse? Kvalificering indebærer også, at der sker en elaboreret meningsudvidelse i forhold til at kunne eksplicitere eget fagområde og gøre andre faggrupper i stand til at trække på denne viden - altså en bevægelse fra implicit til eksplicit viden, hvor mavefornemmelser og

intuition oversættes til professionsfaglige begreber, der kan udbredes i det tværprofessionelle samarbejde.

14. Undersøgelsens bidrag til forskningsfeltet

Undersøgelsen skriver sig ind i forskningsfeltet omkring tværprofessionelt samarbejde og tidlige indsatser og forebyggelse i relation til udsatte børn og unge. Det tværprofessionelle samarbejde er som sådan ikke et nyt forskningsfelt, men er i den eksisterende forskningslitteratur ofte konnoteret med enten sundhedsfagligt samarbejde, samarbejde omkring læringsperspektiver eller samarbejde til fremme af trivsel i relation til socialfagligt arbejde. Denne undersøgelse går på tværs af både sundhedsfaglige, læringsorienterede og trivselsorienterede perspektiver på det tværprofessionelle samarbejde og bidrager derfor til forskningsfeltet med komplekse analyser, der går på tværs af fire fagprofessioner, to forvaltningssektorer og tre eksisterende alment kendte forskningsfelter for tværprofessionelt samarbejde. At tværprofessionelt samarbejde samtidig både forskningsmæssigt og praktisk er et flydende begreb med mange betydninger, gør det til et særdeles kompliceret forskningsfelt at bedrive undersøgelser i. Med inspiration fra både Morthorst og Villumsen og ved hjælp af en snowball metodik er det lykkedes at operationalisere forskningslitteraturen med udgangspunkt i forskningsmæssige overlap og afgrænsninger. Med udgangspunkt heri adresserer afhandlingen den eksisterende forskningslitteraturs tre indvendinger mod tværprofessionelt samarbejde 1) en stærk professionalitet og disciplinaritet som udgangspunkt for at kunne bidrage til tværprofessionelt samarbejde, hvis kvaliteten skal bevares (Hacking, 2013), 2) at tværprofessionelt samarbejde ikke kan

forstås som et nyt professionsfelt, men at det professionelle perspektiv netop er karakteriseret ved, at man ikke går på kompromis med egen faglighed og professionsforståelse i det tværprofessionelle samarbejde (Jungert, 2013) og 3) at tværprofessionelt samarbejde formuleret som et politisk krav kan resultere i manglende motivation eller kontraproduktivitet i det tværprofessionelle samarbejde.

Undersøgelsen udfordrer en eksisterende forståelse af, at tværprofessionelt samarbejde implicit bidrager til merværdi i opgaveløsning (Villumsen et al., 2017) og viser, at det har implikationer for de fagprofessionelle medarbejders udøvelse af den faglige praksis, hvordan den organisatoriske orkestrering af det tværprofessionelle samarbejde sættes i spil – blandt andet ved at implementere Indsatstrappen som overlægger for strategien. Undersøgelsen bidrager med ny viden om fire grupper af professionelle medarbejders betingelser for udøvelse af tværprofessionel praksis med udgangspunkt i en kommunal udviklingsstrategi. En strategi, der, via dens NPM tænkning, på den ene side fokuserer på effektivisering, besparelser og optimering og på den anden side er orienteret af socialt arbejdes værdier med barnet (og familien) i centrum og med de forskellige professioners specifikke blik på, hvordan dette bedst lader sig understøtte ud fra viden om målgrupperne. De fire fagprofessioner, der i undersøgelsen står centralt i udmøntningen af den pågældende udviklingsstrategi til praksis igennem tværprofessionelt samarbejde, er vigtige aktører i forhold til tidlig indsats og forebyggelse af udsathed i relation til udsatte børn og unge. Mit formål har været at undersøge, hvordan tværprofessionel praksis konstrueres i en velfærdsstatslig kontekst, hvor nøglebegreberne i samarbejdet er tidlig indsats og forebyggelse af udsathed. Det tværprofessionelle samarbejde

har således stået i centrum for min undersøgelse. At tværprofessionelt samarbejde i en organisation samtidig er en organisatorisk konstruktion, har nødvendiggjort anskuelsen af organisationen som ramme for det tværprofessionelle samarbejde. Samarbejdet er ud over at foregå på tværs af professioner også foregået i en tværsektoriel ramme imellem to forvaltninger i samme organisation. Af den grund har jeg også undersøgt, hvordan institutionelle logikker og specifikke professionstræk er kommet til udtryk i en offentlig forvaltning, samt hvorledes disse logikker samler og splitter medarbejderne i organisationen. Endelig har jeg undersøgt, hvordan de forskellige fagprofessioner (lærere, pædagoger, socialrådgivere og sundhedsplejersker) forholder sig til modsætninger i funktioner og samarbejdskrav.

Undersøgelsen af det tværprofessionelle samarbejde reflekterer derfor følgende tre dimensioner, som blev skitseret i afhandlingens introduktion; en indholdsdimension, en vidensdimension og en koordineringsdimension.

Børn og unge i udsatte positioner er det genstandsfelt (og udgør dermed indholdsdimensionen) det tværprofessionelle samarbejde drejer sig om, hvorfor det er afgørende, hvordan de forskellige faggrupper konstruerer målgruppen. Udsathed er et begreb, der ofte i litteraturen fremstår som et overbegreb, der er konsensus omkring og hvis betydning, der ikke stilles spørgsmålstejn ved. Derfor har det i undersøgelsen været vigtigt at undersøge, hvilke konstruktioner og opfattelser, de fire forskellige faggrupper knytter til begrebet. Undersøgelsen reproducerer tidligere undersøgelsers opmærksomhed på udsathed som værende knyttet til barnet, enten i form af personlighed eller adfærd eller til den kontekst,

barnet vokser op i. Her refereres ofte til børn med diagnoser, afvigende adfærd eller problematisk familiebaggrund. Endvidere bidrager undersøgelsens konklusioner til en opmærksomhed på især den målgruppe, der udviser symptomer på manglende trivsel, men som ikke har en familiebaggrund med traditionelle sociale problemer. I den nyeste forskningslitteratur går denne målgruppebeskrivelse også under betegnelsen *ny udsathed* (Görlich et al., 2019). Målgruppen er i risiko for at blive overset, idet disse børn og unge ikke af de fagprofessionelle, der omgiver dem, genkendes som udsatte, men derimod anskues som mindre alvorligt udsatte grundet deres mere privilegerede sociale baggrund. Et andet forhold, hvor undersøgelsen bidrager med nyt til forskningsfeltet handler om, at de professionelle medarbejdere peger på den familiære kontekst som udsathedsskabende. Den institutionelle kontekst betragtes som en arena, hvor udsathed kan opspores og registreres, men ikke som et sted, der i sig selv er udsathedsskabende. De fagprofessionelle medarbejders opmærksomhed på tegn og indikatorer, der kan have en udsigelseskraft om en potentiel udsathed er i høj grad forbundet med professionsfaglig baggrund, faglige opgaver og funktioner.

Det tværprofessionelle samarbejdes koordineringsdimension ses ved valget af Indsatstrappen som koordineringsteknologi. Indsatstrappen udgør både et fælles metodisk grundlag for de fire fagprofessioner og et fælles sprog samt fælles begrebsapparat, som medarbejderne skal anvende i det tværprofessionelle samarbejde. Koordineringen af det tværprofessionelle samarbejde er den del af den organisatoriske ramme for samarbejdet og foregår på to organisatoriske niveauer; almenområdet og det specialiserede område, hvorfor en tværsektoriel koordinering mellem de to forvaltninger udgør en ekstra dimension for det

tværprofessionelle samarbejde.

Denne undersøgelse er gået tæt på strategiens vigtigste og mest afgørende teknologi; Indsatstrappen og ser ud til at bekræfte tidligere forskning på området, hvor der ikke synes at være en parallel sammenhæng imellem de politiske beslutninger om iværksættelse af interventioner på udsatte børn og unge-området og de resultater, der foreligger. Med andre ord, de tiltag, der er iværksat for at opspore og intervenere i udsatte børn og unges liv har ikke haft den en ønsket virkning. Uden at denne undersøgelse har haft fokus på effekter kan en forklaring dog være, at de fagprofessionelle medarbejdere og i særdeleshed medarbejderne i almenområdet ikke oplever, at de valgte teknologier eller organisationsopskrifter kan adressere de udfordringer, som medarbejderne skal håndtere.

Indsatstrappens indtog i organisationen via spredningsmekanismer er i overensstemmelse med den eksisterende forskningslitteratur, men den får imidlertid aldrig den betydning, som var tiltænkt i udgangspunktet; fælles sprog, metode og fælles begrebsforståelse.

En forklaring kan være Indsatstrappens reduktive oversættelse fra den oprindelige Sverigesmodel, hvor flere elementer af den oprindelige model er fjernet. En anden forklaring kan være, at den ganske enkelt ikke løser de problemer, som de fagprofessionelle medarbejdere i både almenområdet og det specialiserede område står overfor.

Undersøgelsen viser desuden, hvordan institutionelle logikker i organisationen påvirker de fagprofessionelle medarbejdere i deres opgaveløsning. De forskellige institutionelle logikkers modsætningsfyldte karakter, kendetegn og forståelser efterlader derfor medarbejdere med

ofte modsatrettede krav og forventninger til handling.

Undersøgelsens fund giver anledning til overvejelser over i hvilket omfang og i hvilken grad teknologier (og organisationsopskrifter) kan anvendes til løsning af organisationens udfordringer generelt, hvilke problematikker de kan løse og ikke mindst, hvilke nødvendige oversættelser af dem til faglig praksis, der er en forudsætning for at de giver mening for de professionsfaglige medarbejderen. Dette forudsætter for det første en faciliteringsproces i organisationen og for det andet, at medarbejderne selv bidrager med oversættelsen til pågældende faglige og tværprofessionelle praksis.

Den viden de fagprofessionelle medarbejdere trækker på, når de vurderer, hvilke børn og unge, der skal være genstand for en tidlig indsats og forebyggelse af udsathed knytter sig til den tværprofessionelle vidensdimension, idet vidensgrundlaget hos de enkelte professionelle medarbejdere udgør det fælles grundlag for det tværprofessionelle samarbejde. De fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere trækker på et væld af vidensformer, som jeg har grupperet i eksplicite og implicite vidensformer. Indsatsstrappen (blandt andre teknologier) er i form af dens karakter af overlægges for strategien et eksempel på eksplicit viden. Mavefornemmelser, intuition og erfaring er eksempler på implicite vidensformer. Anvendelsen af henholdsvis eksplicite og implicite vidensformer i det tværprofessionelle samarbejde er kendetegnet ved forskellige kvaliteter. Teknologier er i kraft af deres ekspliciterbarhed som udgangspunkt lettere at anvende i et tværprofessionelt samarbejde, hvor den oplagte kvalitet i det tværprofessionelle samarbejde jo netop er denne ekspliciterbarhed. Viden, som mavefornemmelser, intuition og

erfaring, er i kraft af dens implicitte karakter svær at anvende i et tværprofessionelt samarbejde, men er afledt af medarbejdernes professionsviden og bliver derfor italesat som viden, der har en særlig tyngde. Undersøgelsen peger således på, at både den eksplicitte og den implicitte viden kan kvalificere det tværprofessionelle samarbejde under forudsætning af, at den eksplicitte viden i form af teknologier er tilpasset de udfordringer, som det tværprofessionelle samarbejde skal løse og at den implicitte viden i det omfang det er muligt gøres eksplicit.

Tværprofessionelt samarbejde søges igennem strategiens orkestreret igennem fælles sprog, fælles forståelser og fælles begrebsapparat, hvor medarbejderne igennem eksisterende fora forestilles at udvikle nye praksisformer, der kan adressere udfordringerne i organisationen. Udfordringen med at tænke nyt i en eksisterende ramme understreger samtidig medarbejdernes behov for at få klarhed over hvem der gør hvad, hvornår og hvordan, hvilket også understreger et fravær af facilitering af det tværprofessionelle samarbejde. Iscenesættelsen af tværprofessionelt samarbejde bliver således et anliggende for medarbejderne, der forsøger at navigere i samarbejdet det ud fra tidligere erfaringer og forestillinger om, hvad de selv og de andre faggrupper skal bidrage med i samarbejdet. Dette fører i høj grad til frustrationer over de andre faggruppers handlinger eller mangel på samme ligesom det resulterer i stereotype fortællinger om andre faggrupper og endeligt fører det også til et professionshierarki i organisationen.

Analyserne af det empiriske materiale har taget udgangspunkt i at forstå tværprofessionalitet i et dialektisk forhold med professionalitet, som store dele af forskningslitteraturen også har peget på (Ejrnæs, 2004, Harrits &

Møller, 2016, Zeitler, 2016) og afspejler samtidig også, at tværprofessionalitet handler om at organisere samarbejdet og de sociale processer, der muliggør et tværprofessionelt samarbejde (Zeitler, 2016), hvorfor det har været nødvendigt at reflektere 1) forholdet mellem monofaglighed og tværprofessionalitet ind i undersøgelsen og de 2) organisatoriske rammer for det tværprofessionelle samarbejde. Forskelligheden imellem de fire forskellige professionsgrupper kommer til udtryk ved deres forskellige vidensgrundlag, forskellige arbejdsopgaver og funktioner. De funktionalitetsbegreber, der knytter sig til de forskellige medarbejdergrupper adresserer samtidig de perspektiver, som medarbejderne har i centrum, når de reflekterer tidlig indsats og forebyggelse af udsathed i relation til børn og unge ind i deres praksis. De organisatoriske rammer betinger det tværprofessionelle samarbejde på den måde, at valget af Indsatstrappen som obligatorisk teknologi dels får skabt et strukturhierarki mellem faggrupperne, dels tilvejebringer et bestemt blik på udsathed, der særligt sætter de børn og unge i centrum, der allerede er kendt af myndighedsområdet.

15. Erkendelsesprocesser i relation til undersøgelsens vidensgrundlag og resultaterne (validering)

Mit valg af Layders adaptive approach, som udgangspunkt for at kunne frembringe en undersøgelse, der ligger sig spændingsfeltet imellem struktur- og aktørperspektiver, har været velegnet for at kunne indfange en kompleksitet af sammenhænge i det tværprofessionelle samarbejde. Designet for undersøgelsen sætter det tværprofessionelle samarbejde i centrum med en sensitivitet, der muliggør en formidling af medarbejdernes perspektiver, forståelser og udfordringer i relation til organisationens udviklingsstrategi og de fagprofessionelle medarbejders udmøntning af den. Med afsæt i afhandlingens socialkonstruktivistiske og interpretivistiske position, er afhandlingen forankret i et forskningsparadigme, hvor udgangspunktet er, at der ikke findes et objektivt udgangspunkt, men at der altid vil være flere perspektiver på en sag – i dette tilfælde de forskellige fagprofessionelle gruppers perspektiver på tværprofessionelt samarbejde. Den viden, som afhandlingen har produceret, udgør forskellige fortolkninger og har associeret flere og forskellige kollektive konstruktioner af virkeligheden. Dette har bidraget til generering af merviden om en institutionaliseret tværprofessionel praksis fra fire forskellige professionelle faggruppers perspektiv. Afhandlingens analyser er foretaget ud fra et praksisteoretisk perspektiv med udgangspunkt i medarbejdernes udtalelser om deres faglige og tværprofessionelle praksis. Herved har jeg givet stemme til dem, der bærer strategien ud i praksis og bringer det tværprofessionelle samarbejde i anvendelse. Jeg har været optaget af, hvordan medarbejderne forholder sig til tværprofessionelt samarbejde. Hvad samarbejder de om? Hvordan samarbejder de? Hvordan operationaliseres

det tværprofessionelle samarbejde i den sociale virkelighed, som de dagligt agerer i? Hvilke udfordringer fører det tværprofessionelle samarbejde med sig? Hvordan håndterer de udfordringerne og skaber mening?

På baggrund af analyser af den indsamlede empiri; individuelle interviews, gruppeinterviews og observationsstudier af tværprofessionelle workshops - har det været muligt for mig at tegne et nuanceret billede af det tværprofessionelle samarbejde med de fire fagprofessionelle grupper i centrum. Analyserne af de fagprofessionelle medarbejders perspektiver, forståelser og tilgange til tværprofessionelt samarbejde har jeg præsenteret for både det politisk administrative ledelsesniveau og det faglige ledelsesniveau undervejs i forløbet på projektgruppemøder og på to mindre konferencer og en større afsluttende konference. På den afsluttende konference deltog endvidere fagprofessionelle medarbejdere. Det, der har kendetegnet tilbagemeldingerne fra både det udøvende niveau (de fagprofessionelle medarbejdere) og det faglige ledelsesniveau har samlet set være tilkendegivelser på, at forskningsprojektet har spejlet eksisterende praksis. At forskningsresultaterne har vækket genklang for både ledere og medarbejdere i organisationen har samtidig udgjort en validering af projektet (Henriksen, Østergaard Sørensen & Westersø, 2016) og herudover også et argument for, at praksisforskning er en anvendelig ramme for et forskningsprojekt, der dels så tæt afspejler praksis, dels præsenterer resultater, der fremadrettet kan anvendes af praksisfeltet.

Indeværende forskningsprojekt har taget udgangspunkt i et enkelt casestudie, og resultaterne kan alene af den grund kritiseres for deres manglende generaliserbarhed. Det har heller ikke været afhandlingens intention eller videnskabsteoretiske afsæt at skabe generaliserbarhed. Casens tema og indhold er dog samtidig udtryk for en generel tendens i kommunal organisationsudvikling, hvor det tværprofessionelle samarbejde tilskrives stadig større betydning i forhold til tidlig indsats og forebyggelse af udsathed, og der synes generelt at være en opmærksomhed på tilrettelæggelse af en velfungerende praksis – med det tværprofessionelle samarbejde i centrum – i forsøget på at reducere antallet af børn og unge i udsatte positioner eller i det mindste graden af deres udsathed.

Afhandlingens forskningsspørgsmål kunne være undersøgt med andre metoder og igennem andre designs, hvorved der kunne være fremkommet nuancer eller varianter i resultaterne. Mine metodiske og teoretiske valg bidrager til at udfolde en kompleksitet i det tværprofessionelle samarbejde, som de fire grupper af fagprofessionelle medarbejdere navigerer i og bidrager til (re)produktionen af - ikke alene som fagprofessionelle medarbejdere i en offentlig forvaltning, men med en særlig professionsfaglig identitet, der har sit eget udtryk og særegne bidrag til den samlede forståelse af tværprofessionelt samarbejde og det tværprofessionelle samarbejdes implikationer for håndtering af organisationens udfordringer.

Litteraturliste

- Abbott, A. D. (1988). *The system of professions : an essay on the division of expert labor*. The University of Chicago Press
- Alenkær, R. (2010) *Arbejdet med adfærd, kontakt og trivsel – i den inkluderende skole*. Ph.d.- afhandling. Odense: IFPR - Syddansk Universitet
- Alvesson, M., & Skoldberg, K. (2000). *Reflexive Methodology: New Vistas for Qualitative Research*. London, Thousand Oaks, CA and New Delhi: Sage.
- Andersen, S. H., Jensen, B., Nielsen, W., Rose, J., & Gyldendal, S. (2017). *Hvad vi ved om udsatte unge Historik, omfang og årsager*. Gyldendal, København
- Antoft, R. (2007). *Håndværk og horisonter : tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Syddansk universitetsforlag.
- Antoft, R., & Salomonsen, H. H. (2007). *Det kvalitative casestudium - introduktion til en forskningsstrategi*. In R. Antoft, M. H. Jacobsen, A. Jørgensen & S. Kristiansen (Eds.), *Håndværk og horisonter* (pp. 29-54). DK, Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Bacchi, C. (2009). *Analysing policy : what's the problem represented to be?* Frenchs Forest, NSW: Pearson Australia.
- Bakka, J. F., & Fivelsdal, E. (2019). *Organisationsteori : Struktur, kultur, processer*. Djøf Forlag.
- Balle, 2006. *Teorier, modeller og begrebsdannelser i Offentlig Organisation og Forvaltning - et struktureringsperspektiv*. Politologiske Skrifter (15)
- Barr, H. et al. (1999): *Evaluating Interprofessional Education*. CAIPE, London.

- Barkholt, Christian, Østergaard Møller, S. (2016). Sverigesmodellen. Altinget
- Berger, P. & Luckmann, T. (2011). *Den sociale konstruktion af virkeligheden - En videnssociologisk afhandling*. København: Akademisk Forlag.
- Blaikie, N. (2007). *Approaches to social enquiry* (2nd ed.). UK: Polity Press.
- Bo, K.-A., Guldager, J., Zeeberg, B., Ebsen, F., & Per Schultz Jørgensen. (2015). *Udsatte børn - et helhedsperspektiv*. København: Akademisk
- Bourdieu, P., & Passeron, J.-C. (2006). *Reproduktionen : bidrag til en teori om undervisningssystemet*. Hans Reitzel. København
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder : en grundbog*. Hans Reitzel. København
- Brodkin, E. Z. (2012). Reflections on Street-Level Bureaucracy: Past, Present, and Future. *Public Administration Review*, 72(6), 940–949. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2012.02657.x>
- Bryman, A. (2008). *Social research methods*. Oxford University Press.
- Callewaert, S. (2005). Til kritikken af den pædagogiske teori - en antologi. PUC
- Carpenter, J & Dickinson, H. (2008) *Interprofessional Education and Training*. Bristol: Policy Press.
- Carr, E. S. (2010). Enactments of Expertise. *Annual Review of Anthropology*, 39(1), 17–32. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.012809.104948>
- Childonomics: measuring the impact of investments in services for children and families - Employment, Social Affairs and; Inclusion - European Commission. (2018).

- Children in care have the right to wellbeing - Eurochild. (2016).
- Cingano, F. (2014). Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth. *Trends in Income Inequality and Its Impact on Economic Growth*, (163). <https://doi.org/10.1787/5jxrjncwxv6j-en>
- Collin, F. (2002). *Social reality*. Routledge.
- Czarniawska-Joerges, B. (2008). *A theory of organizing*. Edward Elgar.
- De udsatte børn-Fremtiden er deres*. (2015). KL's politiske udspil for udsatte børn og unge
- Døssing, A. (2018). Sygeplejersker som organisatorisk lim i sundhedsvæsenet: Interorganisatoriske, professionelle og feminine perspektiver. <https://doi.org/10.5278/VBN.PHD.SOCSCI.00084>
- Ejrnæs, M. (2004). Faglighed og tværfaglighed : vilkårene for samarbejde mellem pædagoger, sundhedsplejersker, lærere og socialrådgivere - Aarhus Universitetsforlag.
- Ejrnæs, M., & Monrad, M. (2012). *Vignetmetoden : sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, M. (2017). *Tværfagligt samarbejde. Begreber og teori*. i: Når professioner samarbejder. Praksis med udsatte børn og unge af Cecilie Kolonda Moesby-Jensen. Samfundslitteratur
- Ellefsen, B. (1998). Influence and Leadership in Community-Based Nursing in Norway. *Public Health Nursing*, 15(5), 348–354. <https://doi.org/10.1111/j.1525-1446.1998.tb00359.x>
- Europe 2020 strategy | European Commission. (2016).
- Evetts, J. (2009). New Professionalism and New Public Management: Changes, Continuities and Consequences. *Comparative Sociology*, 8(2), 247–266. <https://doi.org/10.1163/156913309X421655>
- Flyvbjerg, B. (2001). *Making social science matter : why social inquiry*

fails and how it can succeed again. Cambridge University Press.

Flyvbjerg, B. (2010). *Fem misforståelser om casestudiet.* In S. Brinkmann, & L. Tanggaard (Eds.), *Kvalitative metoder* (1st ed., pp. 463-487). København: Hans Reitzels Forlag.

Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J. H., & Hjemdal, O. (2005). Resilience in relation to personality and intelligence. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14(1), 29–42. <https://doi.org/10.1002/mpr.15>

George Lakoff *Women, Fire, and Dangerous Things What Categories Reveal about the Mind* Chicago and London. (2014).

Grix, J. (2002). Introducing Students to the Generic Terminology of Social Research. *Politics*, 22(3), 175–186. <https://doi.org/10.1111/1467-9256.00173>

Gulløv, J. M. (2017). Tværprofessionelt samarbejde mellem autonomi og styring. *Tidsskrift for Professionsstudier*, 13(25), 6–13. <https://doi.org/10.7146/TFP.V13I25.96966>

Görlich, A., Pless, M., Katznelson, N., & Graversen, L. (2019). *Ny udsathed i ungdomslivet - 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge.* Hans Reitzel.

Hacking, Ian (2013), “Verteidigung der Disziplin”. In: Jungert, Michael et al., Hg.: (2013): Interdisziplinarität. Theorie, Praxis, Probleme. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, s.193- 206.

Harrits, G. S., & Østergaard Møller, M. (2016). *Forebyggelse og bekymring : i professionel praksis.* København: Hans Reitzel.

Heckmann, J. (2008.) Invest in Early Childhood Development: Reduce Deficits, Strengthen the Economy - The Heckman Equation.

- Henriksen, K., Østergaard Sørensen, T., & Westersø, P. (2016). *Praksisforskning i socialt arbejde*. Hans Reitzel.
- Hewstone, M. & Brown, R. J. (1986) *Contact is not enough; an intergroup perspective on the 'contact hypothesis'*. In *Contact and Conflict in Intergroup Encounters* (Eds M. Hewstone & R. J. Brown). Oxford: Blackwell.
- House of Commons - Welsh Affairs - Fifth Report. (2008).
- Høyen, Marianne (2007): *Læring i tværfaglige forskningsmiljøer*. Københavns Universitet.
- Højholdt, A. (2016). *Tværfagligt samarbejde i teori og praksis*. Hans Reitzel.
- Håndbog om Barnets Reform — Socialstyrelsen - Viden til gavn. (2011).
- Investing in children: breaking the cycle of disadvantage. (2013). EU lex Europe
- Investing in children - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission. (2017).
- Jantsch, Erich (1972). *Towards Inter- and Transdisciplinary University. A Systems Approach to Education and Innovation*. Higher Education, 1(1): 7-37
- Jacobsen, M. H. (2007). *Adaptiv teori - den tredje vej til viden: en stående invitation til syntesesociologi*. Syddansk Universitetsforlag.
- Johnson, T. P. (2014). Snowball Sampling: Introduction. In *Wiley StatsRef: Statistics Reference Online*. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/9781118445112.stat05720>
- Jungert, Michael (2013), *"Was zwischen wem und warum eigentlich?"*. In: Jungert, M. et al., Hg.: (2013): *Interdisziplinarität. Theorie, Praxis, Probleme*. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, s.1-12.

- Juul Kristensen, C., & Hussain, M. A. (2016). *Metoder i samfundsvidenskaberne*. Samfundslitteratur.
- Jöhncke, S., Svendsen, M. N. & Whyte, S. R. (2004). Viden om verden af Kirsten Hastrup. En grundbog om antropologisk analyse. Hans Reitzel.
- Kolmos, A. et al (2004). *Viden er tavs, men 'larmende' i sit udtryk*. Research Report 2, Department of Development and Planning, AAU
- Krogstrup, H. K., & Kristiansen, S. (2015). *Deltagende observation*. Hans Reitzel.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview : introduktion til et håndværk* (2nd ed.). Kbh.: Hans Reitzel.
- Kvellido, Ø. (2013). *Børn i risiko*. Samfundslitteratur.
- Laursen, E. (2020). *Sociale teknologier og samarbejde om udsatte børn og unge*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Lauvås, K., & Lauvås, P. (2006). *Tværfagligt samarbejde : perspektiv og strategi*. Klim.
- Layder, D. (1998). *Sociological Practice: Linking Theory and Social Research*. Sage Publications Ltd
- Lehn-Christiansen, S. (2016). *Tværprofessionelt samarbejde i sundhedsfaglig praksis*. Munksgaard.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy : dilemmas of the individual in public services*. Russell Sage Foundation.
- Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The Construct of Resilience: A Critical Evaluation and Guidelines for Future Work. *Child Development*, 71(3), 543–562. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00164>
- Mardahl-Hansen, T. (2018). *Et hverdagsperspektiv på folkeskolelæreres*

arbejde med at skabe betingelser for børns deltagelse og læring i folkeskolen. RUC

Morgan, D. L. (2010). *Reconsidering the role of interaction in analyzing and reporting focus groups*. *Qualitatively Health Research*, 20(5), 718-722.

Morthorst Rasmussen, B. (2014) *Samarbejde på tværs - Ansats til en teori om tværfagligt samarbejde undersøgt og udviklet med udgangspunkt i tværprofessionelt samarbejde i børne- og familiesager og i byggesager*. PhD afhandling, Syddansk Universitet

Moses, J. W., & Knutsen, T. L. (2012). *Ways of knowing : competing methodologies in social and political research*. Palgrave Macmillan.

Muzio, D., & Kirkpatrick, I. (2011). *Introduction: Professions and organizations - a conceptual framework*. *Current Sociology*, 59(4), 389-405.

Muzio, D., Brock, D., & Suddaby, R. (2013). *Professions and institutional change: Towards an institutionalist sociology of the professions*. *Journal of Management Studies*, 50(5), 699-721

Mynarska, M. et al. (2015). *Vulnerability of families with children: Major risks, future challenges and policy recommendations Changing families and sustainable societies: Policy contexts and diversity over the life course and across generations Vulnerability of families with children: Major risks, future challenges and policy recommendations*. FamiliesAndSocieties. EU

Møller, S. Ø., Schmidt, F., Skov Kloppenborg, H., & Pedersen, H. S. (2015). *Sverigesmodellen i praksis Erfaringer fra Herning Kommune efter to år*. KORA

Niels Åkerstrøm Andersen; Carsten Bagge Laustsen; A. (2014).

- Socialkonstruktivistiske analysestrategier* : Kluwer Academic.
- Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1995) *The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*. Oxford University Press, New York.
- Noordegraaf, Mirko, 2015: *Hybrid professionalism and beyond: (New) Forms of public professionalism in changing organizational and societal contexts*. *Journal of Professions and Organization*, 2015, 0, 1–20
- Noordegraaf, M. (2007). From “Pure” to “Hybrid” Professionalism. *Administration & Society*, 39(6), 761–785.
<https://doi.org/10.1177/0095399707304434>
- NØGLETAL UDSATTE BØRN. (2019). Kommunernes Landsforening.
- Polanyi, M. (1967). *The tacit dimension*. London Routledge og Kegan Paul
- Pratt, M. G. (2008). Fitting Oval Pegs Into Round Holes. *Organizational Research Methods*, 11(3), 481–509.
<https://doi.org/10.1177/1094428107303349>
- Ramian, K. (2012). *Casestudiet i praksis* (2.th ed.). Danmark: Hans Reitzels Forlag.
- Rasmus Alenkaer, A. (2010). *Kvalitativ inklusion !* SDU
- Rasmussen, B. M. (2017). Mødet ved kaffemaskinen styrker samarbejdet. *Børn and Unge. Forskning*, (8).
- Retsinformation: Folkeskoleloven:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/823>
- Retsinformation: Dagtilbudsloven:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/2>
- Retsinformation: Sundhedsloven:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/903>

Retsinformation: Serviceloven:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/798>

Ringø, P., Appel Nissen, M., og Arp Fallow, M. (2018). *Menneskesyn i socialt arbejde*. Akademisk

Rosengren, Å., Lindqvist, A.-M., & Julkunen, I. (2014). Towards an inclusive knowledge base for community-based research and sustainable knowledge production. *Nordic Social Work Research*, 4(sup1), 86–101. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2014.952661>

Rubington, E. and Weinberg, M. (1969). *Deviance / The Interactionist Perspective*: New York: The Macmillan Company

Røvik, K. A. (2002). *Moderne organisasjoner*. Oslo: Fagbokforlaget

Røvik, K. A. (2007). *Trender og translasjoner : ideer som former det 21. århundrets organisasjon*. Oslo: Universitetsforlaget.

Schein, E. H. (1994). *Organisationskultur og ledelse*. Valmuen.

Schoon, I. (2006). *Risk and Resilience*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511490132>

Schultz Jørgensen, P., Egelund, N., Ertmann, B., & Hermann, D. (1993). *Risikobørn : hvem er de, hvad gør vi?* Det Tværministerielle Børneudvalg.

Schwartz, I. (2014). *Hverdagsliv og livsforløb : tværprofessionelt samarbejde om støtte til børn og unges livsførelse*. Klim

Seemann, J., & Gustafsson, J. (2016). *Smid pyramidebrillerne*. Tidsskrift for Dansk Sundhedsvæsen (Online), 92. Årgang (nr. 3 april 2016)

Simon, Herbert A.: *Administrative Behavior. A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization*, Third Edition, The Free Press, Collier Macmillan Publishers, London, UK, 1976.

Socialstyrelsen: Socialøkonomisk investeringsmodel:

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/socialoekonomisk-investeringsmodel-soem-11230/>

Socialstyrelsen: Viden til gavn, De Utrolige år (DUÅ).

<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder/dua>

Socialstyrelsen: Viden til gavn, Positiv adfærd i læring og samspil

(PALS) <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/omkostningsvurdering-af-positiv-adfaerd-i-laering-og-samspil-pals>

Socialstyrelsen: Viden til gavn, Motiverende Interview (MI)

<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder/mi>

Socialstyrelsen: Viden til gavn, Funktionel Familieterapi

(<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder/funktionel-familieterapiFFT>)

Socialstyrelsen: Viden til gavn, Indsatstrappen

<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialstyrelsens-viden/redskaber-til-styring-og-udvikling/indsatstrappen-1>

Socialstyrelsen: Viden til gavn. Tidlig indsats og forebyggelse.

<https://socialstyrelsen.dk/born/forebyggelse-og-tidlig-indsats>

Socialt udsattes situation ÅRSRAPPORT. (2019). Rådet for socialt udsatte

Sonne-Ragans, V. (2012). Erkendelsesinteresser. *Anvendt videnskabsteori - reflekteret teoribrug i videnskabelige opgaver* (1st ed., pp. 109-132). Frederiksberg, DK: Samfundslitteratur.

Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories*. Cambridge University Press, Cambridge.

The Salamanca Statement (1994). United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Theilmann, B. (2020). Interdisciplinary cooperation in the field of measure, means and methods: a challenge to welfare professionals. *Nordic Social Work Research*, 1–13.

<https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1724188>

Theilmann, B. (2018). *Indsatstrappens organisatoriske rejse fra Sverige til DK. En udfordring for frontmedarbejdere*. Social Kritik nr. 156

Thomas, G. (2016). *How to do your case study* (2nd ed.). UK: SAGE.

Thornton, P. H., Ocasio, W., & Lounsbury, M. (2012). *The institutional logics perspective : a new approach to culture, structure, and process*. Oxford University Press.

Thornton, P. H., Ocasio, W., & Lounsbury, M. (2015). The Institutional Logics Perspective. In *Emerging Trends in the Social and Behavioral Sciences* (pp. 1–22). Wiley.

<https://doi.org/10.1002/9781118900772.etrds0187>

Trappenburg, M., & Noordegraaf, M. (2018). Fighting the Enemy Within? Challenging Minor Principles of Professionalism in Care and Welfare. *Professions and Professionalism*, 8(1), e2265–e2265. <https://doi.org/10.7577/pp.2265>

Tønnesen et. al (2005). *Terminologi: Forebyggelse, sundhedsfremme og folkesundhed*. Sundhedsstyrelsen
Udviklingsstrategi for børn, unge og familier i Aalborg Kommune 0-18/23 år. (2016)

Uggerhøj, L. (2011). Theorizing practice research in social work. *Social Work & Social Sciences Review*, 15(1), 49–73.

<https://doi.org/10.1921/095352211X604318>

UN: Convention on the rights of persons with disabilities:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

Villumsen, A. M., Lund, J. H., Viskum, U., & Jakobsen, I. S. (2017).

Vollmer, Gerhard (2013), ”*Interdisziplinarität – unerlässlich, aber leider unmöglich?*” Jun- gert, Michael et al., Hg.: (2013):

Interdisziplinarität. Theorie, Praxis, Probleme. Wissen- schaftliche Buchgesellschaft, s.47-76.

Tværfagligt samarbejde om udsathed hos børn og unge-et kort over landskabet af forskningsbaseret viden. Turbine Akademisk.

Wackerhausen B & Wackerhausen S. (1999). På sporet af praksis: Tavs viden, pædagogik og praksis. Undervisningsministeriet

Weick, K. E. (1995). *Sensemaking in organizations*. Sage Publications.

Wenneberg, S. B. (2000). *Socialkonstruktivisme : positioner, problemer og perspektiver*. Samfundslitteratur

Villumsen, A.M. (2015) *Fra flertydighed til fokus: Aktionsvidenskabelig organisationsudvikling mod styrket tværfagligt samarbejde om udsathed hos børn*. PhD afhandling Aarhus Universitet

Willumsen, E. (2009). *Tværfagligt samarbejde*. Universitetsforlaget |

Yin, R. K. (1994). *Case study research : design and methods*. Sage Publications

Zacka, B. (2017). *When the state meets the street : public service and moral agency*. Harvard University Press

Zeitler, U. (2016). *Ny professionalisme*. Akademisk.

Zeitler, Ullrich (2012), “*The meaning and role of spirituality in development and professional work*”. I: Zeitler, U., ed.: *Spirituality,*

Diaconia and Social Work. Centre for Diaconia and Pedagogy,
Aarhus, s.101-126.

Østergaard Møller, M. (2018). Styring, professionel dømmekraft og
faldgruber for fagprofessionel værdiskabelse. *Tidsskrift for
Professionsstudier*, 26.

Zeeberg, B. (2017) *Myndighedsudøvelse og samarbejde på tværs. Hvor
fører det hen og hvad fører det til?* i: Når professioner samarbejder.
Praksis med udsatte børn og unge af Cecilie Kolonda Moesby-
Jensen. Samfundslitteratur.

ISSN (online): 2246-1256
ISBN (online): 978-87-7210-440-9

AALBORG UNIVERSITETSFORLAG